

1521_az_qiyabiQ2017_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1521 Yeni informasiya texnologiyaları

1 Yaranma yeri üzrə informasiyanın təsnifatı:

- ☐ Kəmiyyət və keyfiyyət
- ☒ Giriş, çıxış, daxili, xarici
- ☐ Mətn, qrafik
- ☐ Uçot, statistika
- ☐ İyerarxiya, faset, deskriptor

2 Verilənlər -

- ☐ Müəssisə tərəfindən fəaliyyətində istifadə edilən ilkin sənədlər
- ☒ Hadisələr, proseslər obyektləri xarakterizə edən ayrı-ayrı faktlar
- ☐ İstifadə olunmayan, yalnız saxlanılan əlamətlər və ya qeydə alınmış müşahidələr
- ☐ Müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətinin təşkili üçün zəruri olan məlumatlar məcmusu
- ☐ İnformasiya sistemlərində ayrı-ayrı sənədlər, sənədlərin ayrı-ayrı massivləri, sənədlər və sənəd massivləri (kitabxanalarda, həmin banklar, fondlar)

3 İqtisadi informasiya təsnifatı metodları aşağıdakılardır:

- ☐ Kəmiyyət və cəm
- ☒ İyerarxiya, faset, deskriptor
- ☐ İyerarxiya, şəbəkə, relyasiya
- ☐ Strateji və taktiki
- ☐ Debet və kredit

4 İqtisadi informasiya:

- ☐ Konkret sahədə hadisələr, proseslər və obyektləri xarakterizə edən ayrı-ayrı faktlar və onların xassələri
- ☒ İstehsal və qeyri-istehsal sahələrdə sosial-iqtisadi proses və insanlar kollektivlərini idarə edən məlumatlar məcmusudur
- ☐ İstifadə olunmayan, yalnız saxlanılan əlamətlər və ya qeydə alınmış müşahidələr
- ☐ Hadisələr, proseslər obyektləri xarakterizə edən ayrı-ayrı faktlar
- ☐ Konkret sahədə qarşıya qoyulan məsələləri həll etməyə imkan verən aşkar edilmiş qanunauyğunluqlar

5 İnformatika – elmdir :

- ☐ Fənlərarası
- ☒ Tətbiqi
- ☐ Humanitar
- ☐ İctimai
- ☐ Texniki

6 İnformasiya xidmətləri bazarında satışı və mübadiləsi aparılmalıdır:

- ☐ Avadanlıqların, müxtəlif sistemlərin
- ☐ İlkin sənədlər blanklarının, hesablama texnikasının
- ☐ Obyektlərin və rabitə şəbəkələrinin
- ☒ Lisenziyaların, nou-hau, informasiya texnologiyalarının
- ☐ İnformasiya avadanlığının layihələşdirilməsi, hazırlanması, quraşdırılması, istismara verilməsi kompleksinin

7 İnformasiya xidmətləri bazarı:

- ☐ Fəaliyyətin bütün sahələrində etibarlı və fasiləsiz biliyin tam istifadə edilməsinə yönəlmiş tədbirlər kompleksi
- ☒ Reallaşdırılması nəzərdə tutulan proqram məhsullarının hazırlanması üzrə xidmətlər

- ☐ Kommersiya əsasında intellektual əməyin məhsulları ilə ticarət üzrə iqtisadi, hüquqi və təşkilati münasibətlər sistemi
- ☐ Proqram məhsulların müşayiəti üzrə xidmət
- ☐ Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin tənzimlənməsi

8 Cəmiyyətin informasiya resursları:

- ☐ Fəaliyyətin bütün sahələrində etibarlı və fasiləsiz biliyin tam istifadə edilməsinə yönəlmiş tədbirlər kompleksinin genişləndirilməsi
- ☐ Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin tənzimlənməsi
- ☒ Ayır-ayrı sənədlər, sənədlərin ayır-ayrı massivləri, informasiya sistemlərində (kitabxanalar, verilənlər bankları, fondlar) sənədlər və sənəd massivləri
- ☐ Müəssisənin fəaliyyətində istifadə edilən sənədlər
- ☐ İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi üçün zəruri olan hesabat sənədləri

9 Cəmiyyətin informasiya mədəniyyəti nəzərdə tutur:

- ☐ Fəaliyyətin bütün sahələrində etibarlı və fasiləsiz biliyin tam istifadə edilməsinə yönəlmiş tədbirlər kompleksini genişləndirmək
- ☒ Informasiya ilə məqsədyönlü şəkildə işləmək bacarığı və onun alınması, emalı və kompüter informasiya texnologiyasının istifadəsilə ötürülməsi imkanlarının əldə edilməsi
- ☐ Müasir proqram məhsulları ilə tanış olmaq
- ☐ Xarici dilləri bilmək və fəaliyyətdə belə bacarıqdan istifadə etmək
- ☐ Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin tənzimlənməsi

10 Cəmiyyətin kompüterləşdirilməsi:

- ☐ Dövlət səviyyəsində hesablama texnikasının tam yayılması prosesi
- ☒ Informasiya emalının nəticələrinin operativ alınmasını təmin edən kompüter texniki bazasının tətbiqi və inkişafı prosesi
- ☐ Fəaliyyətin bütün sahələrində etibarlı və fasiləsiz biliyin tam istifadə edilməsinə yönəlmiş tədbirlər kompleksi
- ☐ Mikro-EHM-lərin böyük EHM-lərlə əvəz olunması prosesi
- ☐ Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesi

11 Cəmiyyətin informasiyalaşması:

- ☐ Dövlət səviyyəsində hesablama texnikasının tam yayılması prosesi
- ☐ Hesablama texnikasının tam yayılması prosesi
- ☒ Informasiya tələbatını ödəmək üçün optimal şəraitin yaradılması məqsədilə sosial-iqtisadi və elmi-texniki proses
- ☐ Yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesi
- ☐ Dövlət səviyyəsində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin tənzimlənməsi

12 Informasiya cəmiyyətinin meyarı:

- ☐ İnformasiyanın işlənməsində EHM-dən istifadə
- ☐ Bütün fəaliyyət sahələrində fərdi kompüterlərdən geniş istifadə
- ☐ Dövlət səviyyəsində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi prosesinin tənzimlənməsi
- ☒ İşləyənlərin əksəriyyəti informasiyanın istehsalı, saxlanması, emalı və satışı ilə məşğuliyyəti
- ☐ Dövlət səviyyəsində hesablama texnikasının tam yayılması prosesi

13 Hesablama elektron maşınların əsas funksiyası:

- ☐ İnformasiyanın reallaşdırılması
- ☒ Proqram idarəetmə prinsipi
- ☐ İnsan və maşın arasında ünsiyyət
- ☐ Məsələlərin hazırlanması
- ☐ İnformasiyanın kodlaşdırılması

14 "Səmərəli" kodlaşdırma nədir?

- ☐ İnformasiyanın gizlədilməsi məqsədi ilə kodlaşdırma

- ☐ İnformasiyanın həcmnin azaldılması məqsədi ilə kodlaşdırma
- ☒ Artıqlığı azaldan kodlaşdırma
- ☐ Əlifbaya daxil olan nişanların sayının azaldılması məqsədilə kodlaşdırma
- ☐ İnformasiyanın gizlədilməsi məqsədilə kodlaşdırma

15 "Kriptografiya" nədir?

- ☐ İnformasiyanın gizlədilməsi məqsədi ilə kodlaşdırma
- ☒ İcazəsiz daxil olmadan informasiyanın müdafiəsi məqsədilə kodlaşdırma
- ☐ Qüsurların aradan qaldırılması məqsədi ilə informasiyanın kodlaşdırılması
- ☐ Səhvlərin düzəldilməsi məqsədilə informasiyanın kodlaşdırılması
- ☐ İnformasiyanın həcmnin azaldılması məqsədi ilə kodlaşdırma

16 Host-kompüterlər –

- ☐ Qarşılıqlı əlaqədə olan və müxtəlif yerlərdə yerləşən kompüterlər toplusudur
- ☒ Kommunikasiya qovşaqları funksiyasını yerinə yetirən xüsusi kompüterlərdir
- ☐ Şəbəkə əməliyyat sistemləridir
- ☐ Müxtəlif məsələləri yerinə yetirən kompüterlərdir
- ☐ Ümumi istifadə resurslarıdır

17 Qlobal şəbəkə –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur
- ☐ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☒ Coğrafi cəhətdən bir-birindən uzaqlaşdırılmış kompüterlər toplusudur
- ☐ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır

18 İntranet aiddir

- ☐ Ərazi şəbəkəyə
- ☐ Qlobal şəbəkəyə
- ☐ Lokal şəbəkəyə
- ☒ Korporativ informasiya sistemində
- ☐ Regional şəbəkəyə

19 Korporativ şəbəkə –

- ☐ Kiçik sahədə məhdud sayda kompüterlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təminatıdır
- ☐ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur
- ☐ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☒ Paylanmış arxitektura ilə mürəkkəb informasiya sistemidir
- ☐ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır

20 Lokal şəbəkə –

- ☐ Paylanmış arxitektura ilə mürəkkəb informasiya sistemidir
- ☐ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur
- ☐ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☒ Kiçik sahədə məhdud sayda kompüterlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təminatıdır
- ☐ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır

21 Kommunikasiya şəbəkəsi –

- ☐ Paylanmış arxitektura ilə mürəkkəb informasiya sistemidir
- ☐ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur

- ☐ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☒ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır
- ☐ Kiçik sahədə məhdud sayda kompüterlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təminatıdır

22 İnformasiya şəbəkəsi –

- ☐ Paylanmış arxitektura ilə mürəkkəb informasiya sistemidir
- ☐ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır
- ☐ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur
- ☒ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☐ Kiçik sahədə məhdud sayda kompüterlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təminatıdır

23 Şəbəkə –

- ☐ Paylanmış arxitektura ilə mürəkkəb informasiya sistemidir
- ☐ Obyektlər sistemidir ki, burada informasiya məhsul kimi çıxış edir
- ☐ Məhsulun yaradılması, saxlanması, dəyişilməsi və ötürülməsi funksiyalarını yerinə yetirən obyektlər sistemi və həmin məhsulun ötürülmə kanallarıdır
- ☒ Bir birilə müəyyən kanallar ilə birləşən və qarşılıqlı əlaqədə olan obyektlər toplusudur
- ☐ Kiçik sahədə məhdud sayda kompüterlərin qarşılıqlı əlaqəsinin təminatıdır

24 İnformasiya texnologiyaların evolyusiyasının beşinci etapi –

- ☐ Radio, teleqraf, telefon
- ☐ Yazı
- ☐ Nitq
- ☒ EHM
- ☐ Kitabı çap edən makinanın icadı

25 İnformasiya texnologiyaların evolyusiyasının dördüncü etapi –

- ☐ EHM
- ☐ Yazı
- ☐ Nitq
- ☒ Radio, teleqraf, telefon
- ☐ Kitabı çap edən makinanın icad edilməsi

26 İnformasiya texnologiyaların evolyusiyasının üçüncü etapi –

- ☐ EHM
- ☐ Yazı
- ☐ Nitq
- ☒ Kitabı çap edən makinanın icad edilməsi
- ☐ Radio, teleqraf, telefon

27 İnformasiya texnologiyaların evolyusiyasının ikinci etapi –

- ☐ EHM
- ☐ Kitabı çap edən makinanın icad edilməsi
- ☐ Nitq
- ☒ Yazı
- ☐ Radio, teleqraf, telefon

28 İnformasiya texnologiyaların evolyusiyasının birinci etapi –

- ☐ EHM
- ☐ Kitabı çap edən makinanın icad edilməsi
- ☐ Yazı

- ☒ Nitq
☐ Radio, teleqraf, telefon

29 İnformasiyanın daşıyıcısı:

- ☐ İnformasiyanın maşın daşıyıcıları
☐ Müxtəlif təbiətli dalğalar: akustik, elektromaqnit və s.
☐ İxtiyari maddi əşya (kağız, daş və s.)
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Müxtəlif vəziyyətdə olan maddə: dərəcə, molekulların konsentrasiyası və s.

30 İnformasiyanın silinmə xassəsi –

- ☐ İnformasiyanın öz mövcudluğunun formasını dəyişmək qabiliyyəti
☐ İnformasiyanın tükənməzliyi və bitməzliyi xarakteristikası
☐ Yadda saxlayan xananın məkan miqyası və yadda saxlama zamanı
☒ İnformasiyanın elə dəyişdirilməsidir ki, bu zaman onun qədəri azalır
☐ İnformasiyanın sürət çıxarma qabiliyyəti

31 İnformasiyanın dəyişilmə xassəsi –

- ☐ İnformasiyanın elə dəyişdirilməsidir ki, bu zaman onun qədəri azalır
☐ İnformasiyanın tükənməzliyi və bitməzliyi xarakteristikası
☐ Yadda saxlayan xananın məkan miqyası və yadda saxlama zamanı
☒ İnformasiyanın öz mövcudluğunun formasını dəyişmək qabiliyyəti
☐ İnformasiyanın sürət çıxarma qabiliyyəti

32 İnformasiyanın ötürülmə xassəsi –

- ☐ İnformasiyanın dəyişdirilməsidir ki, bu zaman onun qədəri azalır
☐ İnformasiyanın tükənməzliyi və bitməzliyi xarakteristikası
☐ Yadda saxlayan xananın məkan miqyası və yadda saxlama zamanı
☒ İnformasiyanın sürət çıxarma qabiliyyəti
☐ İnformasiyanın öz mövcudluğunun formasını dəyişmək qabiliyyəti

33 İnformasiyanın yenidən hasil edilmə xassəsi –

- ☐ İnformasiyanın öz mövcudluğunun formasını dəyişmək qabiliyyəti
☐ İnformasiyanın elə dəyişdirilməsidir ki, bu zaman onun qədəri azalır
☒ İnformasiyanın tükənməzliyi və bitməzliyi xarakteristikası
☐ Yadda saxlayan xananın məkan miqyası və yadda saxlama zamanı
☐ İnformasiyanın sürət çıxarma qabiliyyəti

34 İnformasiyanın yadda saxlanma xassəsi –

- ☐ İnformasiyanın elə dəyişdirilməsidir ki, bu zaman onun qədəri azalır
☐ İnformasiyanın sürət çıxarma qabiliyyəti
☐ İnformasiyanın tükənməzliyi və bitməzliyi xarakteristikası
☒ Yadda saxlayan xananın məkan miqyası və yadda saxlama zamanı
☐ İnformasiyanın öz mövcudluğunun formasını dəyişmək qabiliyyəti

35 İnformasiyanın xassələri:

- ☐ Erqonomiklik
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Əlçatanlıq
☐ Releventlilik
☐ Mühafizəlik

36 İnformasiyanın xassələri:

- ☐ Əlçatanlılıq
- ☐ Aktuallıq
- ☐ Tamlıq
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Həqiqilik

37 İnformasiya –

- ☐ Sistemin saxlanması, təkmilləşdirilməsi və inkişafı üçün istifadə edilən biliklərin bir hissəsi
- ☐ Yığılan, saxlanılan, ötürülən, istifadə edilən məlumatlar
- ☐ Kimsə və ya nəşə haqqında bilik və ya məlumatlar
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ İşarə və ya signal formasında ötürülən məlumatlar

38 Kəsilməz çoxluq üçün zəruri kəsrlərin sayı

- ☐ Universaldır
- ☐ Yeganədir
- ☐ Sonludur
- ☒ Sonsuzdur
- ☐ Unimodaldır

39 Diskret çoxluq üçün zəruri kəsrlərin sayı

- ☐ Sonsuzdur
- ☐ Unimodaldır
- ☐ Yeganədir
- ☒ Sonludur
- ☐ Universaldır

40 α -kəsrlər anlayışının daxil edilməsi ...

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ İstifadəçinin işini asanlaşdırır
- ☐ Ümumi biliklərinin çıxarılma prosesini sadələşdirir
- ☒ Ekspert biliklərinin çıxarılma prosesini sadələşdirir
- ☐ Ekspert biliklərinin çıxarılmasının yeganə üsuludur

41 Qeyri-səlis subnormal çoxluğun nüvəsi

- ☐ Doludur
- ☐ Subordinardır
- ☐ Qeyriordinardır
- ☐ Boş deyildir
- ☒ Boşdur

42 Universal çoxluğun səlis altçoxluğu A qeyri-səlis çoxluğun adlanır

- ☐ Elementi
- ☐ Mənsubiyyət funksiyası
- ☐ Alqoritmi
- ☒ Nüvəsi
- ☐ Mərkəzi

43 A qeyri-səlis çoxluğu : $A = \{0/a, 0.5/b, 0.6/c, 0.7/d, 0.85/e\}$. Onun daşıyıcısı

- ☐ $\{c, \}$

- ☐ { c,d,e}
☐ {b,c,d,e}
☒ {a,b,c,d,e}
☐ { c,e}

44 A qeyri-səlis çoxluğun keçid nöqtələri

- ☐ $\mu < 0.5$
☐ $\mu = 1$
☐ $\mu = 0$
☒ $\mu = 0.5$
☐ $\mu > 0.5$

45 Boş olmayan subnormal çoxluğu aşağıdakı düsturla normallaşdırmaq olar

- ☐ $\sup \mu / \mu$
☐ $\sup \mu * \mu$
☐ $\mu * \sup \mu$
☒ $\mu / \sup \mu$
☐ $\mu / \sup \mu$

46 Qeyri-səlis çoxluq boşdur, əgər

- ☐ $\mu < 0$
☐ $\mu < 1$
☐ $\mu = 1$
☒ $\mu = 0$
☐ $\mu > 0$

47 $\sup \mu < 1$ olarsa qeyri-səlis çoxluq

- ☐ Mərkəzkəşdirilmişdir
☐ Normalizə olunmuşdur
☐ Normaldır
☒ Subnormaldır
☐ Səlisdir

48 A qeyri-səlis çoxluğunun hündürlüyü 1 bərabər olarsa, bu çoxluq

- ☐ Mərkəzkəşdirilmişdir
☐ Normalizə olunmuşdur
☐ Subnormaldır
☒ Normaldır
☐ Səlisdir

49 $\sup \mu$ kəmiyyəti A qeyri-səlis çoxluğunadlanır

- ☐ Sahəsi
☐ Genişliyi
☐ Ölçüsü
☒ Hündürlüyü
☐ Həcmi

50 Qeyri-səlis çoxluğun daşıyıcısı

- ☐ Bütün cavablar düzdür
☐ 0 bərabər olan mənsubiyyət funksiyasının nöqtələr altçoxluğudur
☐ Mənfi mənsubiyyət funksiyasının nöqtələr altçoxluğudur
☒ Müsbət mənsubiyyət funksiyasının nöqtələr altçoxluğudur

- ☐ 1 bərabər olan mənsubiyyət funksiyasının nöqtələr alt çoxluğu

51 “O hələ ki cavandır” ifadəsini necə müəyyən etmək olar?

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
☐ 0 və 1 arasında qiymətlərin sonsuz sayı ilə
☐ Bütün elementlərin 0 və ya 1-lə kodlaşdırılması kimi
☒ $[0,1]$ çoxluğunda bütün elementlərin kodlaşdırılması kimi
☐ $I = [0, 1]$ vahid intervalla

52 Mənsubiyyət funksiyası işarə edir

- ☐ Qeyri-səlis çoxluğun universallaşmasına
☐ Çoxluğun kompleks ədədlərinə
☐ Elementlərin sayı və ya çoxluğun qüvvəsinə
☒ Altçoxluğa elementin mənsubiyyət dərəcəsinə
☐ İxtiyari nizamlanmış altçoxluqda qiymətlərin qəbul olunmasına

53 Adi çoxluqla qeyri-səlis çoxluğun arasında fərq

- ☐ $[0,1] \cup [1,0]$ parçasında yerinə yetirilən addımların sayı
☐ $[0,1]$ parçasında elementlərin sonsuzluğu
☐ İstifadə mürəkkəbliyi
☒ Hansısa xassəsinə görə birmənalı cavab yoxdur
☐ Elementlərin məxsusi stukturlaşması

54 Qeyri-səlis sistemlərin tədqiqat mərkəzinin dəyişdirilməsi bir sıra problemlərin yaranmasına gətirib çıxarmışdır:

- ☒ Bütün cavablar düzdür
☐ İşləmənin instrumental vasitələrinin yaradılması
☐ Qeyri-səlis kompüterlərin və kontrollerlərin element bazasının yaradılması
☐ Qeyri-səlis hesablamaları üçün kompüterlərin yeni arxitekturasının yaradılması
☐ Qeyri-səlis idarə sistemlərinin hesablanması və mühəndis metodların işlənilməsi

55 Qeyri-səlis məntiqin tətbiq nöqtələri

- ☐ Optimal qiymət strategiyasının seçimi
☐ Birja oyunları
☐ Yeni bazarların təhlili
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Siyasi reytinglərin qiymətləndirilməsi

56 laboratoriyası yapon kompaniyaları tərəfindən yaradılmışdır

- ☐ ARPAnet
☐ ASCC
☐ CSI
☒ LIFE
☐ T&T

57 Qeyri-səlis məntiqin inkişafının üçüncü dövrü

- ☐ 1995-2004
☐ XXI-ci əsrin əvvəlindən
☐ 80-ci illərdən bu günə kimi
☒ 80-ci illərin sonundan bu günə kimi
☐ 80-ci illərin ortasından

58 işlərində texnikada qeyri-səlis məntiqin tətbiqinin nəzəri əsasları verilmişdi

- ☐ B. Şvaynştaygerin
- ☐ F. Mahlupun
- ☐ L. Zadənin
- ☒ B. Koskonun
- ☐ Y. Şumpeterin

59 Hansı ölkələrin tədqiq qrupları qeyri-səlis idarə alqoritmlərindən istifadə edən müxtəlif tətbiqi elektron sistemlərin yaradılması ilə ciddi məşğul olmuşdular?

- ☐ Rusiya və Ukrayna
- ☐ Norvec və Almaniya
- ☐ Sinqapur və Kanada
- ☒ ABŞ və Yaponiya
- ☐ Hindistan və Min

60 Qeyri-səlis məntiqin ikinci təvəllüdü

- ☐ 1995 ildə ABŞ-da
- ☐ 80-ci illərin sonu
- ☐ 70-ci illər
- ☒ 80-ci illərin əvvəli
- ☐ 90-ci illərin əvvəli

61 Qeyri-səlis çoxluqlar aparatı harada tətbiq olunur

- ☐ İnteqral sxemlərdə
- ☐ Ekspert sistemlərində
- ☐ Super EHM-lərdə
- ☒ Seçkilərin proqnozlaşdırılmasında
- ☐ Yeni texnoloji sistemlərdə

62 Yeni riyazi nəzəriyyəsinin inkişafının təkanı

- ☐ Arifmetik-məntiqi qurğunun işlənilməsi
- ☐ Linuxun ƏS-in yaradılması
- ☐ Elmi-texniki proqres
- ☒ L. Zadənin "Fuzzy Sets" işi
- ☐ Muavr nəzəriyyəsinin yaradılması

63 Həqiqi intellektual sistemin yaradılması üçün zəruridir

- ☐ Yeni proqramlaşdırma dili
- ☐ Modellərə arxalanan riyazi aparat
- ☐ İxtisaslaşdırılmış personal
- ☒ Mühazirələri düsturlara çevirən yeni riyazi aparat
- ☐ Riyazi düsturlar dili

64 Qeyri-səlis məntiq yaranma ili

- ☐ 1977.0
- ☐ 1969.0
- ☐ 1973.0
- ☒ 1965.0
- ☐ 1968.0

65 Qeyri-səlis məntiqin banisi

- ☐ Leybnis
- ☐ Ç. Bebic
- ☐ C. fon Neyman
- ☒ L. Zadə
- ☐ A. Lavleys

66 Elmin ən vacib problemlərindən biri

- ☐ İntellektual sistemin qurulmasının qeyri mümkünlüyü
- ☐ Mütəxəssislərin çatmamazlığı
- ☐ Resursların çatmamazlığı
- ☒ İnsanın təxmini mülahizələrinin modellərinin qurulması
- ☐ Dəqiq modellərin qurulması

67 "Beyin şturmu":

- ☐ İşgüzar oyun
- ☐ İmitasion oyun modeli
- ☐ Rəqib təkliflərin müzakirəsi
- ☒ Yeni ideyaların kollektiv generasiyası üçün ekspert metodu
- ☐ Ekspertlərin qiyabi sorğusu

68 Proqnoz ssenarisi:

- ☐ Proqnozun ilkin yoxlanılmasının əsas metodu
- ☐ Proqnoz obyektinin ilkin axtarış modeli
- ☐ Uzunmüddətli perspektivə normativ proqnoz
- ☒ Proqnozlaşdırılan halın dəyişikliklərin alternativ variantlarının təsviri
- ☐ Proqnoz analogiyasının növü

69 İnterpolyasiya -

- ☐ Proqnoz tapşırığının müəyyənəşdirilməsi
- ☒ Əvvəlki və sonrakı qiymətlərin nəzərə alınması ilə göstəricilərin naməlum qiymətinin tapılması
- ☐ İntellektual məsələlərin həlli alqoritmlərinin axtarışı
- ☐ Proqnozun əsas metodunun ilkin yoxlanılması
- ☐ Proqnoz layihəsinin hazırlanması mərhələsi

70 Süni intellekt sahəsində ilk araşdırmalar başlayıb:

- ☐ 20 əsrin 80-ci illərində
- ☐ 20 əsrin 60-ci illərin sonunda
- ☐ 20 əsrin 40-ci illərin sonunda
- ☒ 20 əsrin 50-ci illərin sonunda
- ☐ 20 əsrin 70-ci illərin sonunda

71 Süni intellekt sahəsində ilk tədqiqatlar ... işlənməsi ilə bağlıdır

- ☐ Kibernetik metodların
- ☐ Produksion metodların
- ☐ Alqoritmik metodların
- ☒ Evristika metodların
- ☐ Qətnamələr metodların

72 "Qara qutu" kibernetikası əsasında ... əhatə edən prinsip dayanır:

- ☐ Mövcud faktlar əsasında obyektlər arasında münasibətlərin qurulmasını
- ☐ İnsan beyni ilə eyni olan strukturların aparat modelləşdirilməsini
- ☐ Hesablama planının hazırlanması məsələlərinin həlli üçün xüsusi dilin yaradılmasını

- ☒ İntellektual məsələlərin həlli alqoritmlərinin axtarışını
- ☐ İnsan beyninə zidd olan strukturların aparat modelləşdirilməsini

73 Neyrokibernetikanın əsasında əhatə edən prinsip durur:

- ☐ Mövcud faktlar əsasında obyektlər arasında münasibətlərin qurulması
- ☐ Hesablama planının hazırlanması məsələlərinin həlli üçün xüsusi dilin yaradılması
- ☐ İntellektual məsələlərin həlli alqoritmlərinin axtarışı
- ☒ İnsan beyni ilə eyni olan strukturların aparat modelləşdirilməsi
- ☐ İnsan beyninə zidd olan strukturların aparat modelləşdirilməsi

74 Hazırda neyron şəbəkələrin yaradılması zamanı bu yanaşmalardan istifadə olunur:

- ☐ Aparat, intellektual
- ☐ Alqoritmik, ardıcıl, parallel
- ☐ Statik, dinamik, andron
- ☒ Aparat, proqram, hibrid
- ☐ Xüsusi, hesablama, struktur

75 Neyrokibernetikanın fəaliyyəti müəyyən elementlərin yaradılması və birləşməsini təmin edən və adlandırılan sistemlərə yönəldilib:

- ☐ Fraktal şəbəkə
- ☐ Funksional şəbəkə
- ☐ Məntiqi şəbəkə
- ☒ Neyron şəbəkə
- ☐ Semantik şəbəkə

76 İntellektual məsələlərin həlli alqoritmının axtarışı üçün nəzərdə tutulan süni intellekt istiqaməti –

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Kibernetika
- ☐ Neyrodinamika
- ☒ "Qara qutu" kibernetikası
- ☐ Neyrokibernetika

77 Mövcud faktlar əsasında obyektlər arasında əlaqələri qurmaq üçün istifadə edirlər:

- ☐ Relyasiyalardan
- ☐ Faktlardan
- ☐ Prosedurdan
- ☒ Qaydalardan
- ☐ Sorğulardan

78 Obyektlər arasında konkret nisbəti müəyyən edən mülahizə:

- ☐ Relyasiya
- ☐ Qayda
- ☐ Prosedur
- ☒ Fakt
- ☐ Sorğu

79 Biliklərin aşkara çıxardılması və təhlili metodları:

- ☐ Ardıcılıq
- ☐ Reqressiya
- ☐ Təsnifat
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Assosiasiya

80 Biliklərin aşkara çıxardılması və təhlili metodları:

- ☐ Klasterizasiya
- ☐ Reqressiya
- ☐ Təsnifat
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Zaman ardıcılıqları

81 Verilənlərin intellektual təhlil texnologiyasının zəruri atributu

- ☐ Data Mining
- ☐ Prosessorların sürətinin artırılması
- ☐ Açıq arxitektura
- ☒ Müştəri-server arxitekturası
- ☐ Mur qanunu

82 Verilənlərin yığılmasının dəyişməzliyi –

- ☐ Verilənlər kateqoriyalara birləşdirilib və təsvir edilən sahələrdə müvafiq saxlanılır
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Bir dəfə ambara düşərkən verilənlər orada qalır və dəyişdirilmir
- ☐ Verilənlər bütün müəssisənin tələblərini ödəyir
- ☒ Bir dəfə anbara düşərkən verilənlər orada qalır və dəyişdirilmir

83 İnteqrə olunma –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilənlər bütün müəssisənin tələblərini ödəyir
- ☐ Verilənlər kateqoriyalara birləşdirilib və təsvir edilən sahələrdə müvafiq saxlanılır
- ☒ “Anbar” anlayışını “tarixi” verilənlər toplusu kimi nəzərdən keçirilməsidir
- ☐ Bir dəfə ambara düşərkən verilənlər orada qalır və dəyişdirilmir

84 İnteqrə olunma –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ “Anbar” anlayışını “tarixi” verilənlər toplusu kimi nəzərdən keçirilməsidir
- ☐ Verilənlər kateqoriyalara birləşdirilib və təsvir edilən sahələrdə müvafiq saxlanılır
- ☒ Verilənlər bütün müəssisənin tələblərini ödəyir
- ☐ Bir dəfə ambara düşərkən verilənlər orada qalır və dəyişdirilmir

85 Predmet yönümlülük –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ “Anbar” anlayışını “tarixi” verilənlər toplusu kimi nəzərdən keçirilməsidir
- ☐ Verilənlər bütün müəssisənin tələblərini ödəyir
- ☒ Verilənlər kateqoriyalara birləşdirilib və təsvir edilən sahələrdə müvafiq saxlanılır
- ☐ Bir dəfə ambara düşərkən verilənlər orada qalır və dəyişdirilmir

86 Verilənlər anbarının xassəsi

- ☐ Verilənlərin yığılmasının dəyişməzliyi
- ☐ İnteqrə olunma
- ☐ Predmet yönümlülük
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Zamana bağlılıq

87 Yeni biliyin tapılması prosesinin uğurlu keçirilməsi üçün mövcudluğu zəruridir

- ☐ Bütün cavablar düzdür

- ☐ OLAP sistemlərin
- ☐ Verilənlər bazalarının
- ☒ Verilənlər anbarının
- ☐ Üçölçülü kubların

88 Modellərin növləri:

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Elektron və texniki
- ☐ Abstrakt və real
- ☒ Proqnoz və təsvir
- ☐ Effektiv və analitik

89 Model –

- ☐ Fiktiv kəmiyyətlərdir
- ☐ Faydalı informasiya
- ☐ Reallığın real təqdim edilməsi
- ☒ Reallığın abstrakt təqdim edilməsi
- ☐ Orta xarakteristikalar

90 Riyazi statistika

- ☐ Verilənlərin təhlilində əsas aləti rolunu oynayır
- ☒ Orta xarakteristikalarla işləyir
- ☐ Fiktiv kəmiyyətlərlə işləyir
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əvvəlcədən formalaşmış hipotezlərlə işləyir

91 Data Mining –

- ☐ "Verilənlərin qazılması"
- ☐ İntellektual hesablamaların təşkili
- ☐ Verilənlərin təhlili
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilənlərin elektron anbarlar konsepsiyası

92 Data Mining –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Proqnozlaşdırma probleminin həlli
- ☐ Optimallaşdırma probleminin həlli
- ☒ Verilənlərin təhlili
- ☐ Avtoregressiya modeli

93 Təsadüfi kəmiyyətlərin paylanması, onların orta qiymətləri, dispersiya..... aiddir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Proqnozlaşdırma problemlərinə
- ☐ Optimallaşdırma problemlərinə
- ☒ Ehtimal modellərinin parametrlərinə
- ☐ Avtoregressiya modelinə

94 Cədvəllər, marşrutlar, planlar, inkişaf strategiyaları aiddir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Ehtimal modellərinin parametrlərinə
- ☐ Proqnozlaşdırma problemlərinə
- ☒ Optimallaşdırma problemlərinə

- ☐ Avtoreqressiya modelinə

95 Valyuta məzənnələri, xammalın qiymətləndirilməsi, firmanın gəliri, işsizlik səviyyəsinin hesablanması aiddir

- ☒ Proqnozlaşdırma problemlərinə
☐ Avtoreqressiya modelinə
☐ Ehtimal modellərinin parametrlərinə
☐ Optimallaşdırma problemlərinə
☐ Bütün cavablar düzdür

96 Ehtimal modellərinin parametrləri

- ☐ Bütün cavablar düzdür
☐ Cədvəllər, marşrutlar, planlar, inkişaf strategiyaları
☐ Valyuta məzənnələri, xammalın qiymətləndirilməsi, firmanın gəliri, işsizlik səviyyəsinin hesablanması
☒ Təsadüfi kəmiyyətlərin paylanması, onların orta qiymətləri, dispersiya
☐ Avtoreqressiya modeli

97 Optimallaşdırma problemlərinə aiddir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
☐ Təsadüfi kəmiyyətlərin paylanması, onların orta qiymətləri, dispersiya
☐ Valyuta məzənnələri, xammalın qiymətləndirilməsi, firmanın gəliri, işsizlik səviyyəsinin hesablanması
☒ Cədvəllər, marşrutlar, planlar, inkişaf strategiyaları
☐ Avtoreqressiya modeli

98 Proqnozlaşdırma problemlərinə aiddir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
☐ Təsadüfi kəmiyyətlərin paylanması, onların orta qiymətləri, dispersiya
☐ Cədvəllər, marşrutlar, planlar, inkişaf strategiyaları
☒ Valyuta məzənnələri, xammalın qiymətləndirilməsi, firmanın gəliri, işsizlik səviyyəsinin hesablanması
☐ Avtoreqressiya modeli

99 Analitik texnologiyanın sadə misalı

- ☐ Optimallaşdırma
☐ İnsan beyni tərəfindən informasiyanın emalı
☐ Data Mining
☒ Pifaqor teoremi
☐ Proqnozlaşdırma

100 Kəsişmə əməliyyatıəməliyyatına müvafiqdir

- ☐ IF AND ONLY IF
☐ AND
☐ NOT
☒ OR
☐ IF-THEN

101 Birləşmə əməliyyatıəməliyyatına müvafiqdir

- ☐ IF AND ONLY IF
☐ OR
☐ NOT
☒ AND
☐ IF-THEN

102 Tamamlayıcı əməliyyatıəməliyyatına müvafiqdir

- ☐ İF AND ONLY IF
- ☐ OR
- ☐ AND
- ☒ NOT
- ☐ İF-THEN

103 Qeyri səlis çoxluğun tamamlayıcısı

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ $1/\mu$
- ☐ $1+\mu$
- ☒ $1-\mu$
- ☐ $1*\mu$

104 İki qeyri səlis çoxluqların kəsişməsi

- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının fərqidir
- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının cəmidir
- ☐ Çoxluqların mənsubiyyət funksiyaları arasında maksimal olanıdır
- ☒ Çoxluqların mənsubiyyət funksiyaları arasında minimal olanıdır
- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının hasilidir

105 İki qeyri səlis çoxluqların birləşməsi

- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının fərqidir
- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının cəmidir
- ☐ Çoxluqların mənsubiyyət funksiyaları arasında minimal olanıdır
- ☒ Çoxluqların mənsubiyyət funksiyaları arasında maksimal olanıdır
- ☐ Mənsubiyyət funksiyalarının hasilidir

106 A Qeyri-səlis çoxluğu B qeyri-səlis çoxluğuna bərabərdir, əgər

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ $\mu A - \mu B = 0$
- ☐ $\mu A < \mu B$
- ☒ $\mu A = \mu B$
- ☐ $\mu A + \mu B = 1$

107 A Qeyri-səlis çoxluğu B qeyri-səlis çoxluğunun tərkibindədir, əgər

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ $\mu A - \mu B = 0$
- ☐ $\mu A > \mu B$
- ☒ $\mu A < \mu B$
- ☐ $\mu A + \mu B = 1$

108 Bul cəbrində iki A =

- ☐ 4A
- ☒ A
- ☐ $A*A$
- ☐ $A/2$
- ☐ 2A

109 Bul məntiqi belə təqdim edir

- ☐ Çoxluqlar və siniflər cəbri

- ☐ Siniflər toplusu
- ☐ Çoxluqlar toplusu
- ☒ Çoxluqlar cəbri
- ☐ Siniflər cəbri

110 Riyazi metodların məntiqdə tətbiqi olduqda mümkündür olur

- ☐ Düsturların və dil obyektlərinin qaydalarının məcmusu
- ☐ Düsturların qurulma qaydalarının məcmusu
- ☐ Fikirlər mücərrəd ifadə
- ☒ Müləhizələr hansısa dəqiq dildə
- ☐ Dil obyektlərinin qaydalarının məcmusu

111 “Bir düsturun düzgün, digərlərinin isə səhv olması”nı hesab etməyə imkan verən qaydalar

- ☐ Riyazi məntiq
- ☐ Praqmatizm
- ☐ Sintaksis
- ☒ Semantika
- ☐ Oxşarlıq

112 Düsturların qurulması qaydalarının məcmusu adlanır

- ☐ Riyazi məntiq
- ☐ Praqmatizm
- ☐ Semantika
- ☒ Sintaksis
- ☐ Oxşarlıq

113 Riyazi məntiqdə semantika -

- ☐ Dilin obyektlərinin və düsturlarının qurulması qaydalar məcmusudur
- ☐ Dilin obyektlərinin qurulması qaydalar məcmusudur
- ☐ Düsturların qurulması qaydalar məcmusudur
- ☒ “Bir düsturun düzgün, digərlərinin isə səhv olması”nı hesab etməyə imkan verən qaydalardır
- ☐ Düsturların anlayışını təsvir edən qaydalar məcmusudur

114 Riyazi məntiqdə sintaksis -

- ☐ Dilin obyektlərinin və düsturlarının qurulması qaydalar məcmusudur
- ☐ Düsturların anlayışını təsvir edən qaydalar məcmusudur
- ☐ Dilin obyektlərinin qurulması qaydalar məcmusudur
- ☒ Düsturların qurulması qaydalar məcmusudur
- ☐ “Bir düsturun düzgün, digərlərinin isə səhv olması”nı hesab etməyə imkan verən qaydalardır

115 Riyazi məntiq -

- ☐ Çoxluqları öyrənən riyaziyyat bölməsidir
- ☐ Fənni məntiqdir
- ☐ Teoremləri öyrənən riyaziyyatın bölümüdür
- ☒ Sübutları tədqiq edən elmdir
- ☐ Metod üzrə riyaziyyatdır

116 “A” müləhizəsi: "Con fon Neyman EHM-in memarıdır"; “B” müləhizəsi - " Düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir". Bu fikirlərin ekvivalentliyi

- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır əgər düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"
- ☐ "Əgər Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, onda düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir "
- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, və düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"

- ☒ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır onda və yalnız onda ki, düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"
- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, və ya düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir "

117 “A” mülahizəsi "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur"; “B” mülahizəsi - "İki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur". Bu fikirlərin implikasiyası

- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur və ya iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur və iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☒ "Əgər printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda və yalnız onda ki, iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur"

118 “A” mülahizəsi "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur"; “B” mülahizəsi - "İki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur". Bu fikirlərin dizyunksiyası:

- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Əgər printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur və iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☒ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur və ya iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur".
- ☐ "Printer - informasiyanın çıxış qurğusudur onda və yalnız onda ki, iki parallel xəttin ortaq nöqtəsi yoxdur"

119 “A” mülahizəsi: "Con fon Neyman EHM-in memarıdır"; “B” mülahizəsi - " Düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir". Bu fikirlərin konyunksiyası

- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır əgər düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"
- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, və ya düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir "
- ☐ "Əgər Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, onda düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir "
- ☒ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır, və düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"
- ☐ "Con fon Neyman - EHM-in memarıdır onda və yalnız onda ki, düzbucaqlı dördbucağın diaqonalları bərabərdir"

120 Ə!- Kvantorudur

- ☐ «Hansısa» işarə edən
- ☐ Vahidlik
- ☐ İxtiyarlılıq
- ☒ Mövcudluq və yeganəlik
- ☐ “İstənilən” işarə edən

121 Ə - kvantorudur

- ☐ İxtiyarlılıq
- ☐ «Hansısa» işarə edən
- ☐ “İstənilən” işarə edən
- ☐ Vahidlik
- ☒ Mövcudluq

122 ∀ - kvantorudur

- ☐ «Hansısa» işarə edən
- ☐ Ümumilik
- ☐ İxtiyarlılıq
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ “İstənilən” işarə edən

123 Mülahizə ola bilər

- ☐ Yalan
- ☐ Mürəkkəb
- ☐ Sadə

- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Doğru

124 İdentik doğruluq –

- ☐ Məntiqi deduksiyanın əsasını təşkil edən qanun
- ☐ Doğru və ya yalan olması yalnız özünün qrammatik və ya məntiqi strukturundan irəli gələn fikir
- ☐ Nəqli cümlələrdə ifadə olan doğru və ya yalan fikir
- ☒ Formal-məntiqi strukturuna görə mürəkkəb fikirlərin doğru olma xassəsi
- ☐ İdrak formasıdır ki, anlayışlar bir-biri vasitəsilə təyin olunur və açılır

125 Məntiqi qanun –

- ☐ Formal-məntiqi strukturuna görə mürəkkəb fikirlərin doğru olma xassəsi
- ☐ Doğru və ya yalan olması yalnız özünün qrammatik və ya məntiqi strukturundan irəli gələn fikir
- ☐ Nəqli cümlələrdə ifadə olan doğru və ya yalan fikir
- ☒ Məntiqi deduksiyanın əsasını təşkil edən qanun
- ☐ İdrak formasıdır ki, anlayışlar bir-biri vasitəsilə təyin olunur və açılır

126 Mülahizə –

- ☐ Formal-məntiqi strukturuna görə mürəkkəb fikirlərin doğru olma xassəsi
- ☐ Doğru və ya yalan olması yalnız özünün qrammatik və ya məntiqi strukturundan irəli gələn fikir
- ☐ Nəqli cümlələrdə ifadə olan doğru və ya yalan fikir
- ☒ İdrak formasıdır ki, anlayışlar bir-biri vasitəsilə təyin olunur və açılır
- ☐ Məntiqi deduksiyanın əsasını təşkil edən qanun

127 Analitik mülahizə –

- ☐ Formal-məntiqi strukturuna görə mürəkkəb fikirlərin doğru olma xassəsi
- ☐ İdrak formasıdır ki, anlayışlar bir-biri vasitəsilə təyin olunur və açılır
- ☐ Nəqli cümlələrdə ifadə olan doğru və ya yalan fikir
- ☒ Doğru və ya yalan olması yalnız özünün qrammatik və ya məntiqi strukturundan irəli gələn fikir
- ☐ Məntiqi deduksiyanın əsasını təşkil edən qanun

128 Mülahizə –

- ☐ Formal-məntiqi strukturuna görə mürəkkəb fikirlərin doğru olma xassəsi
- ☒ Nəqli cümlələrdə ifadə olan doğru və ya yalan fikir
- ☐ Doğru və ya yalan olması yalnız özünün qrammatik və ya məntiqi strukturundan irəli gələn fikir
- ☐ İdrak formasıdır ki, anlayışlar bir-biri vasitəsilə təyin olunur və açılır
- ☐ Məntiqi deduksiyanın əsasını təşkil edən qanun

129 «Qanunu bilməmək onun pozulmasına görə məhsuliyyətdən azad etmə» - bu nümunəsidir

- ☐ İdentiklik qanunu
- ☐ Əsaslılıq qanunu
- ☐ Sofizm
- ☒ Paralogizm
- ☐ Ziddiyyətsizlik qanunu

130 «Müvafiq vasitələrdən istifadə edərkən insanı istənilən fikrə yönəltmək mümkündür» - bu nümunəsidir

- ☐ İdentiklik qanunu
- ☐ Əsaslılıq qanunu
- ☐ Paralogizm
- ☒ Sofizm
- ☐ Ziddiyyətsizlik qanunu

131 Paralogizm –

- ☐ Fikirlərin əsaslı, dəlilli olması tələbi
- ☐ Mülahizələrin doğruluğu və düzgünlüyü
- ☐ Həmsöhbətə yalnız məlumat vermək üçün məntiq qanunlarının süurlu pozulması
- ☒ Məntiq qanunlarının süursuz pozulması
- ☐ Mülahizələr qanunu

132 Sofizm –

- ☐ Fikirlərin əsaslı, dəlilli olması tələbi
- ☐ Mülahizələrin doğruluğu və düzgünlüyü
- ☐ Ümumi məntiq qanunlarının süursuz pozulması
- ☒ Həmsöhbətə yalnız məlumat vermək üçün məntiq qanunlarının süurlu pozulması
- ☐ Mülahizələr qanunu

133 Aşağıdakı əsaslara müvafiq olaraq məntiq qanunlarını pozmaq olar

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Doğru və yalan
- ☐ Asılı və müstəqil
- ☒ Şüurlu və şüursuz
- ☐ Elementar və mürəkbə

134 Kifayətli əsas qanunu –

- ☒ Mülahizə prosesində hər bir fikir özü özüə identik olmalıdır
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda yalan ola bilməz, əgər onlardan biri zəruri doğrudursa
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda doğru ola bilməz
- ☐ Əgər ixtiyari fikrin kifayətli əsası olarsa o, doğru ola bilər
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

135 İstisna edilmiş üçüncü qanunu –

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda doğru ola bilməz
- ☐ Mülahizə prosesində hər bir fikir özü özüə identik olmalıdır
- ☒ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda yalan ola bilməz, əgər onlardan biri zəruri doğrudursa
- ☐ Əgər ixtiyari fikrin kifayətli əsası olarsa o, doğru ola bilər

136 Ziddiyyətsizlik qanunu–

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda yalan ola bilməz, əgər onlardan biri zəruri doğrudursa
- ☐ Mülahizə prosesində hər bir fikir özü özüə identik olmalıdır
- ☒ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda doğru ola bilməz
- ☐ Əgər ixtiyari fikrin kifayətli əsası olarsa o, doğru ola bilər

137 İdentiklik qanunu–

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda yalan ola bilməz, əgər onlardan biri zəruri doğrudursa
- ☐ İki bir-birinə zidd olan mülahizələr eyni zamanda doğru ola bilməz
- ☒ Mülahizə prosesində hər bir fikir özü özüə identik olmalıdır
- ☐ Əgər ixtiyari fikrin kifayətli əsası olarsa o, doğru ola bilər

138 Məntiqi təfəkkürün xassələri

- ☐ Əsaslılıq

- ☐ Ziddiyyətsizlik
- ☐ Müəyyənlik
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Ardıcılıq

139 Klassik məntiqin əsas qanunları

- ☐ Kifayətli əsas
- ☐ Ziddiyyətsizlik
- ☐ İdentiklik
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ İstisna edilmiş üçüncü

140 Maksimultiplekativ kompozisiyası düsturu

- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$
- ☐ $\mu_{A \circ B}(x,z) = \min \max x \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☐ $\mu_{A \circ B}(x,z) = \min \max y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☒ $\mu_{A * B} = \sup z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(y,z) \}$
- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$

141 Minimaks kompozisiyası düsturu

- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$
- ☐ $\mu_{A \circ B}(x,z) = \min \max x \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☐ $\mu_{A \circ B}(x,z) = \min \max y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☒ $\mu_{A \circ B}(x,z) = \min \max z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$

142 Maksimin kompozisiyası düsturu

- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$
- ☐ $\mu_{A * B}(x,z) = \min \max x \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☐ $\mu_{A * B}(x,z) = \min \max y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,z) \}$
- ☒ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min z \{ \mu_A(x,y), \mu_B(y,z) \}$
- ☐ $\mu_{AB}(x,z) = \max \min y \{ \mu_A(x,y), \mu_B(x,y) \}$

143 Qeyri-səlis nisbət qlobal proyeksiyasının düsturu

- ☐ $\max \min z \{ \mu_a(x,y), \mu_b(y,z) \}$
- ☐ $\max x \max y \mu(x,y)$
- ☐ $\mu(x) = \max y \mu(x,y)$
- ☒ $h(R) = \max x \max y \mu(x,y) = \max y \max x \mu(x,y)$
- ☐ $\max y \max x \mu(x,y)$

144 Qeyri-səlis nisbət ikinci proyeksiyasının düsturu

- ☐ $\max \min z \{ \mu_a(x,y), \mu_b(y,z) \}$
- ☐ $\max x \max y \mu(x,y)$
- ☐ $\mu(x) = \max y \mu(x,y)$
- ☒ $\mu(x) = \max x \mu(x,y)$
- ☐ $\max y \max x \mu(x,y)$

145 Qeyri-səlis nisbət birinci proyeksiyasının düsturu

- ☐ $\max \min z \{ \mu_a(x,y), \mu_b(y,z) \}$
- ☐ $\max x \max y \mu(x,y)$
- ☐ $\max x \mu(x,y)$
- ☒ $\mu(x) = \max y \mu(x,y)$

☐ $\max_{y \max x} \mu(x,y)$

146 Nisbət aşağıdakı cədvəl üzərində qurulub $(x_1, y_1)=0,1$ $(x_1, y_2)=0,2$ $(x_1, y_3)=1$ $(x_1, y_4)=0,7$ $(x_2, y_1)=0,2$ $(x_2, y_2)=0,9$ $(x_2, y_3)=0$ $(x_2, y_4)=0,3$ $(x_3, y_1)=0,3$ $(x_3, y_2)=0,9$ $(x_3, y_3)=0$ $(x_3, y_4)=0$ $(x_4, y_1)=0,2$ $(x_4, y_2)=0,1$ $(x_4, y_3)=1$ $(x_4, y_4)=0,5$ $(x_5, y_1)=0,6$ $(x_5, y_2)=0,8$ $(x_5, y_3)=0,9$ $(x_5, y_4)=1$ $(x_6, y_1)=0,4$ $(x_6, y_2)=0,3$ $(x_6, y_3)=1$ $(x_6, y_4)=0$. Veirlən qeyri-səlis nisbətin nüvəsini tapın

- ☐ $(x_1, y_4), (x_2, y_2), (x_3, y_2), (x_4, y_3), (x_5, y_1), (x_5, y_2), (x_5, y_3), (x_5, y_4), (x_6, y_3)$
☐ $(x_1, y_4), (x_2, y_2), (x_3, y_2), (x_4, y_3), (x_5, y_1), (x_5, y_2)$
☐ $x_1, y_3), (x_2, y_2), (x_4, y_3)$
☒ $(x_1, y_3), (x_2, y_2), (x_4, y_3), (x_5, y_4), (x_6, y_3)$
☐ (x_5, y_2)

147 $A=0/1+0.15/2+0.3/3+0.5/4+0.4/5+0/6$ qeyri-səlis çoxluğun nüvəsi

- ☐ $\text{Core } A=\{5\}$
☐ $\text{Core } A=\{5,6\}$
☐ $\text{Core } A=\{5\}$
☒ $\text{Core } A=\emptyset$
☐ $\text{Core } A=\{4,5\}$

148 $A=0/1+0.15/2+0.3/3+0.5/4+1/5+0/6$ qeyri-səlis çoxluğun nüvəsi

- ☐ $\text{Core } A=\{5\}$
☐ $\text{Core } A=\{5,6\}$
☐ $\text{Core } A=\{2,3,5\}$
☒ $\text{Core } A=\{5\}$
☐ $\text{Core } A=\{4,5\}$

149 $A=0/1+0.15/2+0.3/3+0.5/4+0.4/5+0/6$ qeyri-səlis çoxluğun hündürlüyü

- ☐ 1.0
☐ 0.15
☐ 0.0
☒ 0.5
☐ 0.3

150 $A=0/1+0.15/2+0.3/3+0.5/4+1/5+0/6$ qeyri-səlis çoxluğun hündürlüyü

- ☐ 0.5
☐ 0.15
☐ 0.0
☒ 1.0
☐ 0.3

151 Qeyri-səlis çoxluğun hündürlüyü

- ☐ $\text{Supp } \mu_A(x)$
☐ $\text{Min } \mu_A(x)$
☐ $\text{Inf } \mu_A(x)$
☒ $\text{Sup } \mu_A(x)$
☐ $\text{Max } \mu_A(x)$

152 $A_{0.25}=0/1+0.15/2+0.3/3+0.5/4+1/5+0/6$ qeyri-səlis çoxluğun kəsrlərini təyin edin

- ☐ $A_{0.25}=\{4,5,6\}$
☐ $A_{0.25}=\{1,2,3,4,5,6\}$
☐ $A_{0.25}=\{1,2,3\}$
☒ $A_{0.25}=\{3,4,5\}$

☐ $A_{0.25} = \{4, 5\}$

153 $A_{0.45} = 0/1 + 0.15/2 + 0.3/3 + 0.5/4 + 1/5 + 0/6$ qeyri-səlis çoxluğun kəsrlərini təyin edin

- ☐ $A_{0.45} = \{4, 5, 6\}$
☐ $A_{0.45} = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$
☐ $A_{0.45} = \{1, 2, 3\}$
☒ $A_{0.45} = \{4, 5\}$
☐ $A_{0.45} = \{3, 4, 5, 6\}$

154 $A = 0/1 + 0.15/2 + 0.3/3 + 0.5/4 + 1/5 + 0/6$ qeyri-səlis çoxluğun universumu

- ☐ $X = \{3, 6\}$
☐ $X = \{2, 3, 4, 5\}$
☐ $X = \{1, 6\}$
☒ $X = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$
☐ $X = \{1\}$

155 $A = \{x | x \in X, \mu_A(x) = 1/x^2\}$ qeyri-səlis çoxluq hansı formada verilmişdir

- ☐ Ardıcılıq
☐ Qarışıq qraf
☐ Lebeq inteqralı
☒ Analitik
☐ Sadalama

156 $A = 0/1 + 0.15/2 + 0.3/3 + 0.5/4 + 1/5 + 0/6$ qeyri-səlis çoxluq hansı formada verilmişdir

- ☐ Ardıcılıq
☐ Qarışıq qraf
☐ Lebeq inteqralı
☒ Sadalama
☐ Analitik

157 Mənsubiyyət funksiyasının mənası nədir?

- ☐ Universum gücünün müqayisə dərəcəsi
☒ Elementin universuma mənsubiyyət dərəcəsi
☐ Qeyri-səlis çoxluqlar arasında məsafə
☐ Qonşu elementlər arasındakı məsafə
☐ Göstərilən xüsusiyyətlərin varlığı dərəcəsi

158 Mənsubiyyət funksiyası –

- ☐ $(y \in X) [\mu_A(x) \in \{0, 1\}]$
☐ $(y \in X) (\mu_A(x) \in [0, 1])$
☐ $(y \in X) [\mu_A(y) \in [10, 11]]$
☒ $(x \in X) (\mu_A(x) \in [0, 1])$
☐ $(x \in X) [\mu_A(x) \in (0, 1)]$

159 "Universum" hansı riyazi obyektidir?

- ☐ İnikas
☐ Funksiyaların intervalı
☐ Qeyri-səlis çoxluq
☒ Klassik çoxluq
☐ Vektorlar matrisi

160 Qeyri-səlis çoxluq –

- ☐ $A = \{(\mu_A(x), x) | x \in X, \mu_A: X \rightarrow [0, 1]\}$
☐ $A = \{(\mu_A(x), x) | x \in X, \mu_A: X \rightarrow (0, 1)\}$
☐ $A = \{(\mu_A(x), x^2) | x \in X, \mu_A: X \rightarrow [0, 1]\}$
☒ $A = \{(\mu_A(x), x) | x \in X, \mu_A: X \rightarrow [0, 1]\}$
☐ $A = \{(\mu_A(x), x) | x \in X, \mu_A: X \rightarrow [0, 1)\}$

161 Qeyri-səlis modelləşdirmənin əsas mərhələləri

- ☐ Qeyri-səlis və çoxölçülü informasiya ilə iş prosesini xarakterizə edir
☐ Sistemli modelləşdirmənin mərhələləri ilə üst-üstə düşür, lakin modelin korreksiya mərhələsi yoxdur
☐ Sistemli modelləşdirmənin əsas mərhələləri ilə üst-üstə düşür
☒ Qeyri-səlis informasiya ilə iş prosesini xarakterizə edir
☐ Sistemli modelləşdirmənin mərhələləri ilə üst-üstə düşür, lakin prosesə modelin integrasiya mərhələsi əlavə olunub

162 "Qeyri-səlis model" -

- ☐ Qeyri-səlis məntiq, qeyri-səlis çoxluqlar, çoxmənalı məntiq əsasında qurulmuş obyektin informasiya-məntiqi modeli
☐ İnteqral hesablanma əsasında qurulmuş obyektin məntiqi modeli
☐ Qraflar nəzəriyyəsi əsasında qurulmuş obyektin informasiya modeli
☒ Qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi əsasında qurulmuş obyektin informasiya-məntiqi modeli
☐ Çoxluqlar cəbri əsasında qurulmuş obyektin informasiya modeli

163 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1, 2, 3, 4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.5/1 + 0.2/2 + 0.7/3 + 0.7/4$; $K(1) = 0.1/2 + 0.1/3 + 0.6/4$; $K(2) = 0.3/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.3/4$; $K(3) = 0.1/1 + 0.1/3 + 0.2/4$; $K(4) = 0.1/4$

- ☐ $0.18/1 + 0.36/2 + 0.18/3 + 0.7/4$
☐ $0.14/1 + 0.35/2 + 0.14/3 + 0.32/4$
☐ $0.08/1 + 0.16/2 + 0.02/3 + 0.56/4$
☒ $0.07/1 + 0.1/2 + 0.07/3 + 0.3/4$
☐ $0.3/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.8/4$

164 1. Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1, 2, 3, 4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.1/1 + 1/2 + 0.5/3 + 1/4$; $K(1) = 0.1/2 + 0.1/3 + 0.6/4$; $K(2) = 0.3/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.8/4$; $K(3) = 0.2/1 + 0.4/2 + 0.1/3 + 0.2/4$; $K(4) = 0.2/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.2/4$

- ☐ $0.18/1 + 0.36/2 + 0.18/3 + 0.7/4$
☐ $0.14/1 + 0.35/2 + 0.14/3 + 0.32/4$
☐ $0.08/1 + 0.16/2 + 0.02/3 + 0.56/4$
☒ $0.3/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.8/4$
☐ $0.07/1 + 0.1/2 + 0.07/3 + 0.3/4$

165 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1, 2, 3, 4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.7/1 + 0.1/2 + 0.6/3 + 0.4/4$; $K(1) = 0.2/1 + 0.5/2 + 0.2/3 + 0.2/4$; $K(2) = 0.1/1 + 0.1/3 + 0.2/4$; $K(3) = 0.1/1 + 0.1/3 + 0.2/4$; $K(4) = 0.3/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.8/4$

- ☐ $0.18/1 + 0.36/2 + 0.18/3 + 0.7/4$
☐ $0.3/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.8/4$
☐ $0.08/1 + 0.16/2 + 0.02/3 + 0.56/4$
☒ $0.14/1 + 0.35/2 + 0.14/3 + 0.32/4$
☐ $0.07/1 + 0.1/2 + 0.07/3 + 0.3/4$

166 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1, 2, 3, 4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.1/1 + 0.6/2 + 0.8/3 + 0.2/4$; $K(1) = 0.3/1 + 0.4/2 + 0.2/3 + 0.3/4$; $K(2) = 0.1/1 + 0.1/2 + 0.2/4$; $K(3) = 0.1/1 + 0.2/2 + 0.7/4$; $K(4) = 0.3/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.8/4$

- ☐ $0.18/1 + 0.36/2 + 0.18/3 + 0.7/4$

- ☐ $0.3/1+0.6/2+0.1/3+0.8/4$
☐ $0.14/1+0.35/2+0.14/3+0.32/4$
☒ $0.08/1+0.16/2+0.02/3+0.56/4$
☐ $0.07/1+0.1/2+0.07/3+0.3/4$

167 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1,2,3,4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.2/1 + 0.6/2 + 0.6/3 + 0.4/4$; $K(1) = 0.1/1 + 0.1/2 + 0.7/4$; $K(2) = 0.3/1 + 0.5/2 + 0.2/3 + 0.3/4$; $K(3) = 0.1/2 + 0.1/4$; $K(4) = 0.2/1 + 0.4/2 + 0.1/3 + 0.2/4$

- ☐ $0.18/1+0.45/2+0.16/3+0.56/4$
☐ $0.18/1+0.4/2+0.08/3+0.56/4$
☐ $0.07/1+0.14/2+0.07/3+0.49/4$
☒ $0.18/1+0.3/2+0.12/3+0.18/4$
☐ $0.18/1+0.36/2+0.12/3+0.48/4$

168 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1,2,3,4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.3/1 + 0.8/2 + 0.1/3 + 0.9/4$; $K(1) = 0.1/3 + 0.1/4$; $K(2) = 0.2/1 + 0.5/2 + 0.2/3 + 0.7/4$; $K(3) = 0.1/4$; $K(4) = 0.2/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.2/4$

- ☐ $0.18/1+0.3/2+0.12/3+0.18/4$
☐ $0.18/1+0.4/2+0.08/3+0.56/4$
☐ $0.07/1+0.14/2+0.07/3+0.49/4$
☒ $0.18/1+0.45/2+0.16/3+0.56/4$
☐ $0.18/1+0.36/2+0.12/3+0.48/4$

169 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1,2,3,4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.6/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.6/4$; $K(1) = 0.2/1 + 0.4/2 + 0.1/3 + 0.2/4$; $K(2) = 0.3/1 + 0.6/2 + 0.2/3 + 0.8/4$; $K(3) = 0.1/2 + 0.1/3 + 0.1/4$; $K(4) = 0.1/2 + 0.6/4$

- ☐ $0.18/1+0.3/2+0.12/3+0.18/4$
☐ $0.18/1+0.4/2+0.08/3+0.56/4$
☐ $0.07/1+0.14/2+0.07/3+0.49/4$
☒ $0.18/1+0.36/2+0.12/3+0.48/4$
☐ $0.18/1+0.45/2+0.16/3+0.56/4$

170 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1,2,3,4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.8/1 + 0.2/2 + 0.6/3 + 0.1/4$; $K(1) = 0.2/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.7/4$; $K(2) = 0.2/1 + 0.6/2 + 0.1/3 + 0.7/4$; $K(3) = 0.3/1 + 0.4/2 + 0.1/3 + 0.3/4$; $K(4) = 0.1/1 + 0.1/3 + 0.2/4$

- ☐ $0.07/1+0.14/2+0.07/3+0.49/4$
☐ $0.18/1+0.3/2+0.12/3+0.18/4$
☐ $0.18/1+0.45/2+0.16/3+0.56/4$
☐ $0.18/1+0.36/2+0.12/3+0.48/4$
☒ $0.18/1+0.4/2+0.08/3+0.56/4$

171 Qeyri-səlisliyi artırən Φ operatorunun K nüvəsi və $E = \{1,2,3,4\}$ universal çoxluğu verilib. Operatorun çoxluğa təsirini müəyyən etməli. $A = 0.7/1 + 0.1/2 + 0.6/3 + 0.1/4$; $K(1) = 0.1/1 + 0.2/2 + 0.1/3 + 0.7/4$; $K(2) = 0.3/1 + 0.4/2 + 0.2/3 + 0.3/4$; $K(3) = 0.1/1 + 0.1/2 + 0.1/3 + 0.7/4$; $K(4) = 0.3/1 + 0.5/2 + 0.1/3 + 0.8/4$

- ☐ $0.18/1+0.3/2+0.12/3+0.18/4$
☐ $0.18/1+0.36/2+0.12/3+0.48/4$
☐ $0.18/1+0.4/2+0.08/3+0.56/4$
☒ $0.07/1+0.14/2+0.07/3+0.49/4$
☐ $0.18/1+0.45/2+0.16/3+0.56/4$

172 0.5-dən çox olan mənsubiyyət funksiyasını çoxaldan və 0.5-dən az olan mənsubiyyət funksiyasını azaldan əməliyyat

- ☐ Birləşmə

- ☐ Gərilmə
- ☐ Konsentrasiya
- ☒ Kontrast intensivifikasiya
- ☐ Kəsişmə

173 Əgər qeyri-səlis çoxluğun dərəcəsi kəsr ədəddirsə, onda əməliyyatını alırıq

- ☐ Kontrast intensivifikasiya
- ☐ Kəsişmə
- ☐ Konsentrasiya
- ☒ Gərilmə
- ☐ Birləşmə

174 Əgər qeyri-səlis çoxluğun dərəcəsi müsbət tam ədəddirsə, onda əməliyyatını alırıq

- ☐ Kontrast intensivifikasiya
- ☐ Kəsişmə
- ☐ Gərilmə
- ☒ Konsentrasiya
- ☐ Birləşmə

175 Əgər qeyri-səlis çoxluğun dərəcəsi tam ədəddirsə, onda əməliyyatını alırıq

- ☐ Kontrast intensivifikasiya
- ☐ Kəsişmə
- ☐ Gərilmə
- ☒ Konsentrasiya
- ☐ Birləşmə

176 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+1/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun xassələri:

- ☐ Daşıyıcısız çoxluq
- ☐ Hündürlüksüz çoxluq
- ☐ Unimodal, normal
- ☒ Qeyri-unimodal, normal
- ☐ Nüvəsiz çoxluq

177 $A=0.1/a+0.9/b+0.2/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun xassələri:

- ☐ Daşıyıcısız çoxluq
- ☐ Hündürlüksüz çoxluq
- ☐ Unimodal, normal
- ☒ Qeyri-unimodal, subnormal
- ☐ Nüvəsiz çoxluq

178 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun xassələri:

- ☐ Daşıyıcısız çoxluq
- ☐ Hündürlüksüz çoxluq
- ☐ Unimodal, subnormal
- ☒ Unimodal, normal
- ☐ Nüvəsiz çoxluq

179 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun keçid nöqtəsi

- ☐ 1.0
- ☐ a, d, c, d, e
- ☐ c
- ☒ d

☐ a, d, c, d

180 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun daşıyıcısı

- ☐ d
☐ a, d, c, d, e
☐ c
☒ a, d, c, d
☐ 1.0

181 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun hündürlüyü

- ☐ d
☐ a, d, c, d, e
☐ c
☒ 1.0
☐ a, d, c, d

182 $A=0.1/a+0.9/b+1/c+0.5/d+0/e$ qeyri-səlis çoxluğu verilib. Onun nüvəsi

- ☐ d
☒ c
☐ a, d, c, d, e
☐ a, d, c, d
☐ 1.0

183 $A_1=0.7/2+1/3+0.6/4$; $B_2=0.8/3+1/4+0.5/6$; $A_1 + B_2 =$

- ☒ $0.7/5+0.8/6+1/7+0.6/8+0.5/9+0.5/10$
☐ $0.7/5+0.8/6+1/7+0.6/8$
☐ $1/7+0.6/8+0.5/9+0.5/10$
☐ $0.7/5+0.8/6+1/7$
☐ $0.7/5+0.8/6+1/7+0.6/8+0.5/9$

184 $A_1=0.7/2+1/3+0.6/4$; $B_2=0.8/3+1/4+0.5/6$; $A_1 \circ B_2 =$

- ☐ $0.6/15+0.5/8+0.8/9+0.5/18+0.1/24$
☒ $0.7/6+0.7/8+0.8/9+1/12+0.6/16+0.5/18+0.5/24$
☐ $0.7/8+0.8/9+1/12+0.6/16+0.5/18$
☐ $0.7/6+0.7/8+0.8/9+0.5/18+0.5/24$
☐ $0.7/15+0.7/8+0.8/9+0.5/18+0.5/24$

185 $\theta[\mu A, \mu B] =$

- ☐ Bütün cavablar düzgündür
☒ $\sup \min(\mu A, \mu B)$
☐ $\sup \max(\mu A, \mu B)$
☐ $\max(\mu A, \mu B)$
☐ $\min(\mu A, \mu B)$

186 Qeyri-səlis $D=d(A, B)$ ədədi mənsubiyyət funksiyası ilə təyin edilir:

- ☐ $\alpha=\varphi[\mu A, \mu B]$
☒ $\mu=\theta[\mu A, \mu B]$
☐ $\mu=\theta[-1, 1]$
☐ $\mu=\theta[0, 1]$
☐ $\mu_2=\theta[\mu A, \mu B]$

187 Ümumiləşdirmə prinsipi kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- ☐ Devid Rokfeller
- ☐ Con Rotşild
- ☐ Stiv Cobs
- ☐ Lui Paskal
- ☒ L. Zadə

188 A qeyri-səlis ədəd....., əgər $\mu=1$ şərti yalnız bir nöqtə üçün yerinə yetirilir

- ☐ Normaldır
- ☒ Unimodaldır
- ☐ Sabitdir
- ☐ Qarşılıqlı əlaqəlidir
- ☐ Universaldır

189 A qeyri-səlis ədəd normaldır, əgər

- ☐ $u=\alpha$
- ☒ $\mu=1$
- ☐ $\mu=0$
- ☐ $\mu=n$
- ☐ $\alpha=u$

190 Qeyri-səlis ədəd , əgər $\mu=1$

- ☐ Genişləndirilmişdir
- ☒ Normaldır
- ☐ Sabitdir
- ☐ Bərabərdir
- ☐ Müvafiqdir

191 Linqvistik dəyişənin strukturu

- ☐ Qeyrimüəyyənliklər
- ☒ Cavabların hamısı düzdür
- ☐ İbtidai terminlər
- ☐ Markerlər
- ☐ NOT, AND, OR

192 Ədədi linqvistik dəyişən ...

- ☐ Cavabların hamısı düzdür
- ☒ Ölçülən baza dəyişənidir
- ☐ Ölçülməyən baza dəyişənidir
- ☐ Bütün baza dəyişənləridir
- ☐ Bütün ədədi dəyişənləridir

193 Linqvistik dəyişənin baza term-çoxluğu....

- ☐ Linqvistik dəyişənin adının təyin edilməsidir
- ☒ Qeyri-səlis dəyişənlərin adlarını təqdim edən onun qiymətlər toplusudur
- ☐ Elementlərin təşkil olunması prosesini təsvir edən sintaksik prosedurdur
- ☐ Linqvistik dəyişənin yeni qiymətini təşkil edən semantik prosedurdur
- ☐ Linqvistik dəyişənin adıdır

194 Linqvistik dəyişən:

- ☐ $\langle \beta, U, X \rangle$ toplusu
- ☒ $\langle \beta, T, U, G, M \rangle$ toplusu
- ☐ Zaman, fəza, materiya

- ☐ toplusu
- ☐ toplusu

195 Qeyri-səlis dəyişən:

- ☐ $\langle \beta, T, U, G, M \rangle$ toplusu
- ☒ $\langle \beta, U, X \rangle$ toplusu
- ☐ Zaman, fəza, materiya
- ☐ toplusu
- ☐ toplusu

196 Defazzifikasiya metodunu nəzərə alarkən seçmək lazımdır

- ☐ Sistemin təkamül nəzəriyyəsini
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Məsələnin semantikasını
- ☐ Sistemin vəziyyətini
- ☐ Ehtimallar nəzəriyyəsinin qaydalarını

197 Funksiya vasitəsilə təqdim edilir

- ☐ Diskret riyaziyyat
- ☒ Qeyri-səlis məntiqi əməliyyatlar
- ☐ Aristotel məntiqi
- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Ehtimallar nəzəriyyəsi

198 Qeyri-səlis məntiqi əməliyyatlar.....vasitəsilə təqdim edilir

- ☐ Vektor
- ☒ Funksiya
- ☐ Cədvəl
- ☐ Çoxluq
- ☐ Parça

199 Həqiqətlik dərəcəsinin qiymətləri

- ☐ 0 və ya 1
- ☒ $[0,1]$
- ☐ $\{0,1\}$
- ☐ Doğru və ya yalan
- ☐ -0.1

200 Hansı məniyiqdə həqiqətlik dərəcəsi kəmiyyətlərindən istifadə olunur?

- ☐ Aristotel məntiqi
- ☒ Qeyri-səlis
- ☐ Diskret riyaziyyat
- ☐ Ehtimallar nəzəriyyəsi
- ☐ Çoxqiymətli məntiq

201 Qeyri-səlis məntiqdə kəmiyyətlərindən istifadə olunur

- ☐ Adi dəyişən
- ☐ Yalan və doğru
- ☐ 0 və ya 1
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Həqiqətlik dərəcəsi

202 Klassik məntiqdə kəmiyyətlərdən istifadə olunur

- ☐ Лингвистической переменной
- ☐ Все ответы верны
- ☒ Həqiqət və yalan
- ☐ Həqiqətlik dərəcələri
- ☐ Kəsirlər və mənsubiyyətlər

203 Klassik məntiqdə hər əməliyyat ilə verilib

- ☐ Mükəmməl dizyunktiv normal forma
- ☒ Həqiqətlik cədvəli
- ☐ Konyunksiya, dizyunksiya, inkar, implikasiya
- ☐ Konyunksiya, dizyunksiya, inkar
- ☐ Mükəmməl konyunktiv normal forma

204 Konyunksiya, dizyunksiya və inkar realizasiyası üçün kifayətdir

- ☒ Müləhizələr hesablanması
- ☐ Predikatlar hesablanması
- ☐ Propozisional hesablanması
- ☐ Kvantifikatorların
- ☐ Sinergetikanın

205 Müləhizələr hesablanması realizasiyası üçün əməliyyatdan istifadə kifayətdir

- ☐ Həqiqətlik cədvəli
- ☐ Konyunksiya, dizyunksiya, inkar, implikasiya
- ☐ Mükəmməl dizyunktiv normal forma
- ☐ Mükəmməl konyunktiv normal forma
- ☒ Konyunksiya, dizyunksiya, inkar

206 Müləhizələr hesablanması realizasiyası üçün əməliyyatdan istifadə kifayətdir

- ☐ 6.0
- ☐ 5.0
- ☒ 3.0
- ☐ 4.0
- ☐ 2.0

207 Qeyri-səlis çoxluq dəyişənin hər qiymətinə müvafiqdir

- ☐ Ehtimal
- ☒ Linqvistik
- ☐ Cümlənin semantik
- ☐ Cümlənin pragmatik
- ☐ Cümlənin sintaksik

208 Linqvistik dəyişənin hər qiymətinə müəyyən müvafiqdir

- ☐ (0,1) parçası
- ☒ Qeyri-səlis çoxluq
- ☐ Səlis çoxluq
- ☐ {0,1} çoxluğu
- ☐ [0,1] parçası

209 Əgər dəyişənin qiymətləri dəqiq ədədlədirsə, o, dəyişən olur

- ☐ Bütün cavablar düzdür

- ☒ Adi
- ☐ Səlis
- ☐ Cümlənin sintaksik
- ☐ Təbii dil interfeysinin

210 Hansı dəyişən adidir?

- ☐ Əgər o, insanın qeyri-səlis fikirlərində istifadə olunarsa
- ☒ Əgər onun qiymətləri dəqiq ədədlədirsə
- ☐ Əgər onun qiymətləri $(0,1)$ parçasındandır
- ☐ Əgər onun qiymətləri $[0,1]$ parçasındandır
- ☐ Əgər onun qiymətləri $\{0,1\}$ çoxluğundandır

211 Əgər dəyişən insanın qeyri-səlis fikirlərində istifadə olunarsa o,dəyişən olur

- ☐ Səlis
- ☒ Linqvistik
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Təbii dil interfeysinin
- ☐ Cümlənin sintaksik

212 Hansı dəyişən linqvistik olur?

- ☐ Əgər onun qiymətləri $\{0,1\}$ çoxluğundandır
- ☐ Əgər onun qiymətləri dəqiq ədədlədirsə
- ☐ Əgər onun qiymətləri $(0,1)$ parçasındandır
- ☒ Əgər o, insanın qeyri-səlis fikirlərində istifadə olunarsa
- ☐ Əgər onun qiymətləri $[0,1]$ parçasındandır

213 Təbii dil sözləri qiymətləridir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Linqvistik dəyişənin
- ☐ Səlis dəyişənin
- ☐ Cümlənin sintaksik
- ☐ Təbii dil interfeysinin

214 Linqvistik dəyişənin qiymətləri

- ☐ $(0,1)$ parçası
- ☐ $[0,1]$ parçası
- ☒ Təbii dil sözləri
- ☐ 0 və ya 1
- ☐ $\{0,1\}$ çoxluğu

215 Aristotel məntiqi, çoxqiymətli məntiq, ehtimallar nəzəriyyəsi, diskret riyaziyyat.....elminin əsasında durur

- ☐ Ədədi metodlar
- ☒ Qeyri-səlis məntiq
- ☐ Çoxölçülü sistemlərin qurulması
- ☐ Statistika
- ☐ Ekonometrika

216 Qeyri-səlis məntiq əsasında ideyaları durur

- ☐ Diskret riyaziyyat
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Aristotel məntiqi

- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Ehtimallar nəzəriyyəsi

217 Biliklər əsasəndə nəticə

- ☐ Nəticədə istifadə olunan hər bir ifadənin ehtimal şəklində həqiqilik qiyməti .
- ☒ Biliklər bazasında ifadələr kimi saxlanılan nəticə
- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☐ “Sağlam düşüncə” əsasında alınmış nəticə

218 Təbii nəticə

- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☐ Nəticədə istifadə olunan hər bir ifadənin ehtimal şəklində həqiqilik qiyməti .
- ☒ “Sağlam düşüncə” əsasında alınmış nəticə
- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması

219 Ehtimal nəticə

- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☒ Nəticədə istifadə olunan hər bir ifadənin ehtimal şəklində həqiqilik qiyməti .
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması
- ☐ Qərar qaydalarının formalaşması üçün misal və kontrmisallar məcmusu
- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu

220 Nəticə

- ☒ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması
- ☐ Qərar qaydalarının formalaşması üçün misal və kontrmisallar məcmusu

221 Öyrədici seçim

- ☐ Qərar qaydalarının formalaşması üçün misal və kontrmisallar məcmusu
- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması
- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması
- ☒ Həllədiçi qaydaların formalaşması üçün misal və kontrmisallar məcmusu

222 İntensional biliklər bazası

- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri
- ☐ “1-1”, “1-M”, “M-M” tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☒ İxtiyari problem oblastı üçün xas olan ümumi qanunauyğunluqların təsviri və bu oblastdan məsələlərin qoyuluşları və həlləri metodları
- ☐ Xarici mühit haqqında konstant faktlar məcmusu
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri

223 Biliklər bazası

- ☐ Xarici mühit haqqında konstant faktlar məcmusu
- ☒ EHM-in yaddaşında mürəkkəb strukturlaşdırılmış informasiya vahidlərinin axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri
- ☐ “1-1”, “1-M”, “M-M” tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri

224 Ekstensional verilənlər bazası

- ☐ EHM-in yaddaşında informasiyanın axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu
- ☒ Xarici mühit haqqında konstant faktlar məcmusu
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri
- ☐ "1-1", "1-M", "M-M" tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri

225 Şəbəkə verilənlər bazası

- ☐ Müəyyən cədvəllər əsasında qurulmuş informasiyanın qəbul edilmiş təsviri
- ☒ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri
- ☐ "1-1", "1-M", "M-M" tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın şəbəkə təsviri
- ☐ EHM-in yaddaşında informasiyanın axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu

226 Relyasiya verilənlər bazası

- ☐ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın iyerarxik təsviri
- ☒ "1-1", "1-M", "M-M" tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☐ Xarici mühit haqqında konstant faktlar məcmusu
- ☐ Müəyyən cədvəllər əsasında qurulmuş informasiyanın qəbul edilmiş təsviri
- ☐ EHM-in yaddaşında informasiyanın axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu

227 İyerarxik verilənlər bazası

- ☐ EHM-in yaddaşında informasiyanın axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu
- ☒ Müəyyən münasibətlər əsasında qurulmuş informasiyanın iyerarxik təsviri
- ☐ Xarici mühit haqqında konstant faktlar məcmusu
- ☐ "1-1", "1-M", "M-M" tiplərdə münasibətlərlə bağlı olan informasiya vahidləri
- ☐ Müəyyən cədvəllər əsasında qurulmuş informasiyanın qəbul edilmiş təsviri

228 Verilənlər bazası

- ☐ İnformasiyanın cədvəl şəklində təqdim olunması
- ☐ İnformasiyanın iyerarxik təsnifatı
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ EHM-in yaddaşında informasiyanın axtarışını, saxlanılmasını və yazılmağını təmin edən aparat vasitələri məcmusu
- ☐ Xarici mühit haqqında məlumatlar

229 Klaster analiz

- ☐ Dərin sintaktik strukturuna keçid
- ☒ Klasterlərə elementlərə parçalanması
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması
- ☐ Bəzi təbii dildə cümlənin sintaktik strukturunun qurulması
- ☐ Məhdud təbii dildə mətnlərin anlaşılması

230 Analiz

- ☐ Tədqiqat növüdür ki, bu zaman obyektlərin elementləri öyrənilir
- ☐ Tədqiqat növüdür ki, bu zaman obyektlər arasındakı əlaqələr öyrənilir
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Tədqiqat növüdür ki, bu zaman real obyekt hissələrə parçalanır
- ☐ Tədqiqat növüdür ki, bu zaman düşünülməyən obyekt hissələrə parçalanır

231 Genetik alqoritmdə

- ☐ Oyrətmə modellərində istifadə edilən proses təşkil olunur
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Alternativ həllər müqayisə olunur və “populyasiyada” maksimal çəkiyə malik olanı qalır
- ☐ Qərarın qəbulu üçün mutasiya və krossoverə bənzər mexanizmlərdən istifadə olunur
- ☐ Təbiətdə müşahidə olunan evolyusuya prosesi təşkil olunur

232 Genetik alqoritmdə qərarın seçimi üçün oxşar mexanizmlərdən istifadə olunur

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Mutasiya və krossoverə
- ☐ Yaşama və təbii seçimə
- ☐ Öyrənmə modellərinə
- ☐ Klassifikasiya və klasterizasiyaya

233 Suni beyin

- ☐ Sinir hüceyrələri arasında əlaqələr modeli
- ☐ İnsan beynini əvəz edən hipotetik qurğu
- ☐ Beyinə məlum olan xassələrin süni vasitələrlə təkrarı
- ☐ Sinir hüceyrələrinin işini imitasiya edən xüsusi alqoritmlər
- ☒ Bütün cavablar düzdür

234 İnsanla EHM-in ünsiyyətini təmin edən vasitələrdən ibarət olan interfeys

- ☐ Kibernetika
- ☐ Ekspert sistemləri
- ☒ İntellektual interfeys
- ☐ Təbii dil interfeysi
- ☐ Süni intellekt

235 İntellektual interfeys

- ☐ Təbii dildə intellektual sistem ilə ünsiyyətə imkan verən proqram və aparat vasitələri məcmusu
- ☒ İnsanla EHM-in ünsiyyətini təmin edən vasitələrdən ibarət olan interfeys
- ☐ Maşın tərəfdən insana xas olan məsələləri həll etmək üçün funksional imkanlar
- ☐ İntellektual sistemlərin insan funksiyaların yerinə yetirmək xassəsi
- ☐ İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin modelləşdirilməsi üzrə elmi istiqamət

236 Təbii dil interfeysinin tərkibinə daxildir

- ☐ Cavabların sintezi
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Lüğətlər
- ☐ Linqvistik prosessor
- ☐ Mətnlərin təhlili

237 Təbii dildə intellektual sistem ilə ünsiyyətə imkan verən proqram və aparat vasitələri məcmusu

- ☐ Mətnlərin təhlili
- ☒ Təbii dil interfeysi
- ☐ Süni intellekt
- ☐ Ekspert sistemləri
- ☐ Kibernetika

238 Təbii dil interfeysi

- ☐ İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin modelləşdirilməsi üzrə elmi istiqamət

- ☒ Təbii dildə intellektual sistem ilə ünsiyyətə imkan verən proqram və aparat vasitələri məcmusu
- ☐ Düzgün davranışın modelləşdirilməsi üçün elmi disiplin
- ☐ Maşın tərəfdən insana xas olan məsələləri həll etmək üçün funksional imkanlar
- ☐ İntellektual sistemlərin insan funksiyaların yerinə yetirmək xassəsi

239 İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin modelləşdirilməsi üzrə elmi istiqamət

- ☐ Ekspert sistemləri
- ☒ Süni intellekt
- ☐ Mətnlərin təhlili
- ☐ Təbii dil interfeysi
- ☐ Kibernetika

240 Süni intellekt

- ☐ İntellektual sistemlərin insan funksiyaların yerinə yetirmək xassəsi
- ☐ İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin modelləşdirilməsi üzrə elmi istiqamət
- ☐ Düzgün davranışın modelləşdirilməsi üçün elmi disiplin
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Maşın tərəfdən insana xas olan məsələləri həll etmək üçün funksional imkanlar

241 Biliklərin çıxardılması, əldə edilməsi, təqdimatı və manipulyasiyası

- ☐ Linqvistik prosessor
- ☒ Biliklər mühəndisliyi
- ☐ Kibernetika
- ☐ Təbii dil interfeysi
- ☐ Mətnlərin təhlili

242 Biliklər mühəndisliyi

- ☐ Süni intellekt sistemlərinin yaradılmasına yönəlmiş modellər və mütdolar məcmusu
- ☐ Ekspert sistemlərinin yaradılması ilə bağlı olan süni intellekt elmlərinin sahəsi
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliklərin çıxardılması, əldə edilməsi, təqdimatı və manipulyasiyası
- ☐ Ekspert sistemlərinin yaradılması üçün əsas

243 Biliklər bazasının layihələndirilməsi və predmet oblastı haqqında onun doldurulması üzrə mütəxəssis

- ☐ Ekspert
- ☒ Biliklər üzrə mühəndis
- ☐ Həll edici
- ☐ İstifadəçi
- ☐ Məntiq mütəxəssisi

244 Biliklər üzrə mühəndis

- ☐ Biliklərin çıxardılması üzrə mütəxəssis
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliklər bazasının layihələndirilməsi və predmet oblastı haqqında onun doldurulması üzrə mütəxəssis
- ☐ Ekspert və biliklər bazası arasında vasitəçi
- ☐ Süni intellekt üzrə mütəxəssis

245 Məxsusi müşahidələrdən ümumi qanunauyğunluqlara keçid

- ☐ Konyunksiya
- ☐ Dizyunksiya
- ☐ İstisna edilmiş üçüncü
- ☒ İnduksiya

- ☐ İmplikasiya

246 İnduksiya

- ☐ Biliklərin çıxardılması, əldə edilməsi, təqdimatı və manipulyasiyası
- ☒ Məxsusi müşahidələrdən ümumi qanunauyğunluqlara keçid
- ☐ Biliklərin tədim etmə metodu
- ☐ Biliklər bazasının layihələndirilməsi və predmet oblastı haqqında onun doldurulması
- ☐ Müxtəlif mənbələrdən biliklərin təşkil edilməsi

247 Birinci ifadə doğru, ikincisi isə yalan olduqda nəticə ifadəsi yalandır

- ☐ İnduksiya
- ☒ İmplikasiya
- ☐ Konyunksiya
- ☐ Dizyunksiya
- ☐ İstisna edilmiş üçüncü

248 İmplikasiya

- ☐ İmplikasiyanın standart işarəsi: $\rightarrow$
- ☐ İki ifadə üçün məntiqi əməliyyatdır
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Birinci ifadə doğru, ikincisi isə yalan olduqda nəticə ifadəsi yalandır
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

249 Biliklərin çıxardılması

- ☐ İntellektual sistemin ən vacib xüsusiyyətidir
- ☒ Ekspert sistemlərin yaradılmasında istifadə olunur
- ☐ Müxtəlif mənbələrdən biliklərin təşkil edilməsində istifadə olunur
- ☐ İntellektual sistemin fəaliyyət zamanı toplanılır
- ☐ Sistemdə aprior olaraq saxlanılır

250 Mütəxəssislərdən predmet oblastı haqqında informasiyanın alınması

- ☐ İntellektual biliklər
- ☒ Biliklərin çıxardılması
- ☐ Ekspert bilikləri
- ☐ Evristik biliklər
- ☐ Məntiqi nəticələr

251 Biliklərin çıxardılması

- ☐ Proqram və aparat modelləşdirmə
- ☐ Müxtəlif mənbələrdən biliklərin əldə edilməsi
- ☐ Biliklərin təqdim olunma formasının seçilməsi
- ☒ Mütəxəssislərdən predmet oblastı haqqında informasiyanın alınması
- ☐ Ekspert sistemlərin yaradılmasının əsası

252 Müəyyən predmet oblastında mütəxəssisin bilikləri

- ☐ İstifadəçi bilikləri
- ☐ İntellektual biliklər
- ☐ Evristik biliklər
- ☒ Ekspert bilikləri
- ☐ Məntiqi nəticələr

253 İntellektual sistemin fəaliyyət zamanı toplanan biliklər

- ☐ İstifadəçi bilikləri
- ☐ İntellektual biliklər
- ☐ Ekspert bilikləri
- ☒ Evristik biliklər
- ☐ Məntiqi nəticələr

254 Ekspert biliklər

- ☐ Obyektlər çoxluğunda münasibətlərin daxil edilməsi
- ☐ Təbii dildə intellektual sistem ilə ünsiyyətə imkan verən proqram və aparat vasitələri məcmusu
- ☐ İntellektual sistemin fəaliyyət zamanı toplanan biliklər
- ☒ Müəyyən predmet oblastında mütəxəssisin bilikləri
- ☐ Riyazi məntiqin öyrənilmə obyekti

255 Evristik biliklər

- ☐ Müəyyən predmet oblastında mütəxəssisin bilikləri
- ☐ Obyektlər çoxluğunda münasibətlərin daxil edilməsi
- ☐ Riyazi məntiqin öyrənilmə obyekti
- ☐ Təbii dildə intellektual sistem ilə ünsiyyətə imkan verən proqram və aparat vasitələri məcmusu
- ☒ İntellektual sistemin fəaliyyət zamanı toplanan biliklər

256 Prosedur bilikləri kimi təsvir edilir

- ☐ Biliklər
- ☐ Müxtəlif instruksiyalar
- ☐ Predmet oblastında tipik məsələlərin həlli üçün prosedurlar
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Metodikalar

257 Predmet oblastı haqqında bilikləri bazayadaxil edir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ İstifadəçi
- ☐ Ekspert
- ☒ Biliklər üzrə mühəndis
- ☐ Həll edici

258 Predmet oblastı haqqında biliklərə daxildir

- ☐ Predmet oblastında tipik məsələlərin həlli üçün prosedurlar
- ☐ Predmet oblastına aid olan qanunauyğunluqlar
- ☐ aid olan faktlar
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Proseslər arasında mümkün əlaqələr haqqında hipotezlər

259 İkili inkar qanunu

- ☐ «A» «A» və ya «qeyri A» mülahizələri arasında birinin mütləq doğru olmasından ibarət olan klassik məntiq qanunudur
- ☐ Təsdiq edir ki, $(A \vee \neg A)$ ifadəsi eyniliklə həqiqidir
- ☐ Ənənəvi formal sistemlər üçün səciyyəvi olan mülahizələrin baza qanunu
- ☒ $\neg \neg A = A$
- ☐ Tənqidə məruz qalıb və konstruktiv riyazi məntiq tərəfindən qəbul edilmir

260 “İstisna olunmuş üçüncü” qanunu

- ☐ «A» və ya «qeyri A» mülahizələri arasında birinin mütləq doğru olmasından ibarət olan klassik məntiq qanunudur
- ☐ Təsdiq edir ki, $(A \vee \neg A)$ ifadəsi eyniliklə həqiqidir

- ☐ Ənənəvi formal sistemlər üçün səciyyəvi olan mülahizələrin baza qanunu
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Tənqidə məruz qalıb və konstruktiv riyazi məntiq tərəfindən qəbul edilmir

261 İntellektual sistemin biliklər bazasında saxlanılan predmet oblastı haqqında məlumatlar məcmusudur

- ☐ Praqmatik biliklər
- ☐ Teoremin sübutu
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər
- ☒ Prosedur biliklər
- ☐ Biliklər

262 Verilən predmet oblastında məsələlərin həlli metodları haqqında biliklər

- ☐ Prosedur biliklər
- ☐ Teoremin sübutu
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər
- ☒ Praqmatik biliklər
- ☐ Biliklər

263 İntellektual sistemin biliklər bazasında saxlanılan predmet oblastı haqqında məlumatlar məcmusudur

- ☐ Prosedur biliklər
- ☐ Biliklər
- ☐ Teoremin sübutu
- ☒ Predmet oblastı haqqında biliklər
- ☐ Praqmatik biliklər

264 Əvvəlcədən sübut edilmiş düsturlardan verilən düsturun məntiqi hərəkəti

- ☐ Prosedur biliklər
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər
- ☐ Biliklər
- ☒ Teoremin sübutu
- ☐ Praqmatik biliklər

265 Problem və ya predmet haqqında tam təsviri təşkil edən məlumatlar məcmusudur

- ☐ Prosedur biliklər
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər
- ☐ Teoremin sübutu
- ☒ Biliklər
- ☐ Praqmatik biliklər

266 Prosedur biliklər

- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticədir
- ☐ Problem və ya predmet haqqında tam təsviri təşkil edən məlumatlar məcmusudur
- ☐ Verilən predmet oblastında məsələlərin həlli metodları haqqında biliklər
- ☒ Prosedur şəklində intellektual sistemin yaddaşında saxlanılan biliklərdir
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılmasıdır

267 Praqmatik biliklər

- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsidir
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılmasıdır
- ☐ Problem və ya predmet haqqında tam təsviri təşkil edən məlumatlar məcmusudur
- ☒ Verilən predmet oblastında məsələlərin həlli metodları haqqında biliklər
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticədir

268 Predmet oblasti haqqında biliklər

- ☒ İntellektual sistemin biliklər bazasında saxlanılan predmet oblasti haqqında məlumatlar məcmusudur
- ☐ Problem və ya predmet haqqında tam təsviri təşkil edən məlumatlar məcmusudur
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılmasıdır
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticədir
- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsidir

269 Biliklər

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticədir
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılmasıdır
- ☒ Problem və ya predmet haqqında tam təsviri təşkil edən məlumatlar məcmusudur
- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsidir

270 Teoremin sübutu

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticə
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılması
- ☒ Əvvəlcədən sübut edilmiş düsturlardan verilən düsturun məntiqi hərəkəti
- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsi

271 Dizyunksiya

- ☐ $\vee$ işarəsi ilə təsvir edilir
- ☐ İlk ifadələr yalan olduqda nəticə ifadəsi yalandır
- ☐ $n > 2$ ifadələr üçün məntiqi əməliyyatdır
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ İki mümkün qiymətdən maksimal olanına bərabərdir

272 Ağacın xüsusi növüdür ki, burada bir və ya bir neçə zirvə məqsədlərə müvafiqdir

- ☐ İntensional məntiq
- ☐ Qraf
- ☐ Nəticə ağacı
- ☒ Məqsədlər ağacı
- ☐ Karno kartları

273 Məqsədlər ağacı

- ☐ İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin sahələrini modelləşdirir
- ☐ Problem haqqında tam təsvir kimi təqdim olunur
- ☐ Determinə seçim köməyi ilə yerinə yetirilir
- ☒ Ağacın xüsusi növüdür ki, burada bir və ya bir neçə zirvə məqsədlərə müvafiqdir
- ☐ Predmet oblasti haqqında məlumatı mütəxəssis tərəfindən alır

274 Həllər ağacı ilə hərəkət

- ☐ Müəyyən prosedurlar vasitəsilə yerinə yetirilir
- ☐ Məqsədi situasiyaya müvafiq yolu göstərir
- ☐ Təsadüfi və ya uğur haqqında lokal informasiya əsasında aparılır
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əvvəlcədən keçmiş qovşaqlara qayıdışın mənasını özündə daşıyır

275 Həllər ağacı ilə hərəkət

- ☐ İntellektual sayılan insan fəaliyyətinin sahələrini modelləşdirir

- ☐ Problem haqqında tam təsvir kimi təqdim olunur
- ☐ Determinə seçim köməyi ilə yerinə yetirilir
- ☒ Təsadüfi və ya uğur haqqında lokal informasiya əsasında aparılır
- ☐ Predmet oblastı haqqında məlumatı mütəxəssis tərəfindən alır

276 Həllər və alternativlərdən ibarət olan strukturdur

- ☐ İntensional məntiq
- ☐ Qraf
- ☐ Nəticə ağacı
- ☒ Həllər ağacı
- ☐ Karmo kartları

277 Məntiqi nəticənin ağac şəklində təqdim edilməsi-

- ☐ İntensional məntiq
- ☐ Həllər ağacı
- ☐ Qraf
- ☒ Nəticə ağacı
- ☐ Karmo kartları

278 (X, R) cütlüyü, X – zirvələrdir; R – binar münasibətdir-

- ☐ İntensional məntiq
- ☐ Həllər ağacı
- ☐ Nəticə ağacı
- ☒ Qraf
- ☐ Karmo kartları

279 Həllər ağacı

- ☐ Bütün cavablar süzdür
- ☐ (X, R) cütlüyüdür, X – zirvələrdir; R – binar münasibətlərdir
- ☐ dördlüyüdür: S – aksiomdur; A – qeyri-terminal simvollar çoxluğu; B – terminal simvollar çoxluğu; P – nəticə qaydaları
- ☒ Həllər və alternativlərdən ibarət olan strukturdur
- ☐ Məntiqi nəticənin ağac şəklində təqdim edilməsidir

280 . Nəticə ağacı

- ☐ Bütün cavablar süzdür
- ☐ (X, R) cütlüyüdür, X – zirvələrdir; R – binar münasibətlərdir
- ☐ dördlüyüdür: S – aksiomdur; A – qeyri-terminal simvollar çoxluğu; B – terminal simvollar çoxluğu; P – nəticə qaydaları
- ☒ Məntiqi nəticənin ağac şəklində təqdim edilməsidir
- ☐ Həllər və alternativlərdən ibarət olan strukturdur

281 Əgər $x_1 \in X$ və $x_2 \in X$ zirvələri arasında R münasibəti varsa, onda $x_1 R x_2$ üçlüyü

- ☐ Qrafın marşrutu
- ☐ Qrafın yolu
- ☐ Qrafın zirvəsi
- ☒ Qrafın tərəfi
- ☐ Qrafın konturu

282 Qraf

- ☐ Bütün cavablar süzdür
- ☐ Məntiqi nəticənin ağac şəklində təqdim edilməsidir

- ☐ dürtlüydür: S – aksiomdur; A – qeyri-terminal simvollar çoxluğudur; B – terminal simvollar çoxluğudur; P – nəticə qaydaları
- ☒ (X, R) dürtlüydür, X – zirvələrdir; R – binar münasibətlərdir
- ☐ Həllər və alternativlərdən ibarət olan strukturdur

283 Formal qrammatika

- ☐ Bütün cavablar süzdür
- ☐ Məntiqi nəticənin ağac şəklində təqdim edilməsidir
- ☐ (X, R) dürtlüydür, X – zirvələrdir; R – binar münasibətlərdir
- ☒ dürtlüydür: S – aksiomdur; A – qeyri-terminal simvollar çoxluğudur; B – terminal simvollar çoxluğudur; P – nəticə qaydaları
- ☐ Həllər və alternativlərdən ibarət olan strukturdur

284 Müləhizə - məntiqi ifadədir ki, onunla bağlı iddia etmək olar ki, bu

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Doğrudur və ya yalandır
- ☐ Doğrudur və ya yalandır
- ☒ Ya doğrudur, ya yalandır
- ☐ Yalan oduqda doğrudur

285 Düz nəticə

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticə
- ☐ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılması
- ☒ İlk aksiomlarda məqsəd müddəasına aparan nəticə
- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsi

286 Analogiya üzrə nəticə

- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsi
- ☐ Nəticəli olması şərtlərinin araşdırılması
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticə.
- ☒ Tədqiq edilmiş oblastdakı nəticənin oxşar oblasta aparılması
- ☐ Şərtlərin yeni məqsədli müddəalar kimi qəbul olunması və axtarış prosesinin davam edilməsi

287 Əks nəticə

- ☐ Növbəti şərtlərin aksiom kimi alınmasından sonra nəticənin kəsilməsi
- ☐ Nəticəli olması şərtlərinin araşdırılması
- ☐ Sübutlar axtarışı məqsədli müddəası ilə başlayan nəticə
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Şərtlərin yeni məqsədli müddəalar kimi qəbul olunması və axtarış prosesinin davam edilməsi

288 Qeyri-səlis nəticə

- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☐ Nəticədə istifadə olunan hər bir ifadənin ehtimal şəklində həqiqilik qiyməti .
- ☐ “Sağlam düşüncə” əsasında alınmış nəticə
- ☒ Qeyri-səlis kvantor və mənsubiyyət funksiyalarda istifadə ilə nəticə
- ☐ Yeni informasiya vahidlərin məlum olanlardan alınması

289 Biliyin qeyri-müəyyənliyi kimi başa düşülür

- ☐ Natamamlıq
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Şübhəli olma
- ☐ İkimənalılıq

- ☐ Qeyri-səlislik

290 İstifadə olunan məlumat və biliklər növləri üzrə ekspert sistemləri bölünür:

- ☒ Determinə olunmuş və qeyri-müəyyən
☐ Peşəkar və qeyri-peşəkar
☐ Məsləhət verən və kömək edən
☐ Statik və dinamik
☐ Analitik və sintetik

291 Ekspert sistemlərində bilik bazası

- ☒ Nəzərdən keçirilən sahəni təsvir edən uzunmüddətli məlumatların və bu sahəni məqsəduyğun dəyişdirən qaydaların saxlanması üçün nəzərdə tutulub
☐ Verilənlərin paylanmış emalı tələblərinə cavab verən rabitə kanalları ilə vahid sistemə birləşmiş kompüter və terminallar məcmusudur
☐ Müəssisədə informasiya sisteminin təşkilini tənzimləyən hüquqi normaların məcmusundan ibarətdir
☐ Sənədlərin unifikasiya sistemlərinin, informasiya axınlarının sxemlərinin və informasiyanın kodlaşdırılması və təsnifatının vahid sistem məcmusudur, həmçinin, məlumat bazalarının qurulması metodologiyasıdır
☐ Zəruri giriş verilənlər və hesablama alqoritmləri əsaslanan struktur informasiya

292 Bilik bazasını formalaşdırır

- ☒ Ekspertlər və bilik üzrə mühəndislər
☐ Layihələrin proqram idarə edilməsi
☐ İstifadəçilər
☐ Verilənlər anbarı
☐ Müxtəlif axtarış sistemləri

293 Ekspert sistemi -

- ☐ İqtisadi məsələlər sinfinə dəstək sistemidir
☐ Biliyi emal edən intellektual sistemdir
☒ Toplanan biliklər əsasında mürəkkəb məsələləri həll etməyə imkan verən intellektual sistemdir
☐ Qərar qəbul etmək üçün relevant informasiyanın axtarışını həyata keçirən intellektual sistemdir
☐ İstehsalat-təsərrüfat funksiyalarının icrası zamanı formalaşan və idarə edilən sistem tərəfindən idarə edən sistemə ötürülən informasiya axınlarıdır

294 Davranış modelinin əks edilməsinə və dinamik məsələlərin həllinə yönəldilmiş obyektlər arasında mübadiləni həyata keçirən modellər -

- ☐ Ekspert sistemləri
☐ Produksion modellər
☐ Məntiqi modellər
☒ Freym modellər
☐ Semantik modellər

295 Ekspert sistemində nəticələr mexanizmi köməyi ilə realizə edilir

- ☐ Müləhizələrin əks istiqamətli zənciri
☐ Birbaşa müləhizələr zənciri
☐ Birbaşa və əks istiqamətli mühakimələr zənciri
☐ İnformasiyanın işlənməsi nəzəriyyəsi
☒ Birbaşa və/və ya əks istiqamətli mühakimələr zənciri

296 Sintetik ES -

- ☐ Statik verilənlər ilə işləyən ES
☐ Zamanda dəyişən ilkin verilən və biliklər şəraitində məsələləri həll edən ES
☐ Qərarlarının variantlarının qiymətləndirilməsini həyata keçirən ES

- ☒ Həll variantlarının generasiyasını yerinə yetirən ES
- ☐ Zamanda dəyişməyən ilkin verilən və biliklər şəraitində məsələləri həll edən ES

297 Statik ES -

- ☐ Statik verilənlər ilə işləyən ES
- ☐ Zamanda dəyişən ilkin verilən və biliklər şəraitində məsələləri həll edən ES
- ☐ Qərarlarının variantlarının qiymətləndirilməsini həyata keçirən ES
- ☒ Zamanda dəyişməyən ilkin verilən və biliklər şəraitində məsələləri həll edən ES
- ☐ Həll variantlarının generasiyasını yerinə yetirən ES

298 Qeyri-səlis altçoxlğun verilməsi onun verilməsinə bərabərdir

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Aktivləşdirmə funksiyasının
- ☐ Yaxınlıq dərəcəsinin
- ☒ Mənsubiyyət funksiyasının
- ☐ Fəzəfikasiya əmsalının

299 "Az-çox" qeyri-müəyyənliyi operatoru kimi fəaliyyət göstərir

- ☐ İlkinlik
- ☐ Qeyri-müəyyənlik
- ☐ Gərilmə
- ☒ Qeyri-səlisliyin artırılması
- ☐ Mənsubiyyət

300 Bul dəyişəninə uyğundur

- ☐ "Deyil" inkarı
- ☐ Qeyri-müəyyənliklərin sonlu sayı
- ☐ İlkin termlərin sonlu sayı
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ "Və" və "və ya" qoşmaları

301 Biliyin əldə edilməsində mühüm rol oynayır

- ☐ Metaverilənlər və metabiliklər
- ☐ Əlaqə və mahiyyət
- ☐ Qərarlar ağacı
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilənlər və informasiya

302 Anlayışların hissələri arasında münasibətlər müəyyənləşdirilir

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ İyerarxik üsulla
- ☐ Prosedur üsulla
- ☒ Deklarativ üsulla
- ☐ Struktur üsulla

303 Münasibətlər arasında anlayışlar müəyyənləşdirilir

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ İyerarxik üsulla
- ☐ Deklarativ üsulu ilə
- ☒ Prosedur üsulu ilə
- ☐ Struktur üsulla

304 Biliklərin representasiya formaları

- ☐ Atributların köməyi ilə təqdimat
☐ Baza prototipi köməyi ilə sinfin anlayışlarının təqdimatı
☐ Sinfin elementləri vasitəsilə onun anlayışlarının təqdimatı
☒ Bütün cavablar doğrudur
☐ Əlamətlərin köməyi ilə təqdimat

305 Subyektiv bilik növü

- ☐ İstehlakçılar üçün əlverişli olan bilik forması
☐ Arxiv sənədləri
☐ Kitab
☒ Empirik biliklər
☐ Digər bilik bazalarının tərkibi

306 Obyektləşdirilmiş bilik -

- ☐ İstehlakçılar üçün əlverişli olan bilik forması
☐ Arxiv sənədləri
☐ Kitab
☒ Bütün cavablar doğrudur
☐ Digər bilik bazalarının tərkibi

307 Qeyri-müəyyənliktörənə bilər

- ☐ Təbii dilin söz çoxmənalılıığı ilə
☐ Müşahidə olunan hadisələrin ehtimal xarakteri ilə
☐ Vəziyyətin təsvirinin natamamlığı ilə
☒ Bütün cavablar doğrudur
☐ Verilənlərin təqdim edilməsinin qeyri-dəqiqliyi ilə

308 R münasibətinin $\neg R$ tamamlayıcısı bu ifadə ilə təyin olur

- ☐ $\mu \neg R(x,y) = \neg \mu R(x,y)$
☐ $\mu \neg R(y) = 1 - \mu R(y)$
☐ $\mu \neg R(x) = 1 - \mu R(x)$
☒ $\mu \neg R(x,y) = 1 - \mu R(x,y)$
☐ $\mu \neg R(x,y) = 1 + \mu R(x,y)$

309 $R_1 + R_2$ iki münasibətlərin cəbri cəmi bu ifadə ilə təyin olur

- ☐ $\mu R_1 + R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \cdot \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 + R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) + \mu R_2(x,y) + \mu R_1(x,y) \cdot \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 + R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) + \mu R_2(x,y) - \mu R_1(x,y) \cdot \mu R_2(x,y)$
☒ $\mu R_1 + R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) + \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 + R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) + \mu R_2(x,y) \cdot \mu R_1(x,y) \cdot \mu R_2(x,y)$

310 $R_1 \cdot R_2$ iki münasibətlərin cəbri hasili bu ifadə ilə təyin olur

- ☐ $\mu R_1 \cdot R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \sim \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 \cdot R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \leftrightarrow \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 \cdot R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \vee \mu R_2(x,y)$
☒ $\mu R_1 \cdot R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \cdot \mu R_2(x,y)$
☐ $\mu R_1 \cdot R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \rightarrow \mu R_2(x,y)$

311 $R_1 \cap R_2$ iki münasibətlərin kəsişməsi bu ifadə ilə təyin olur

- ☐ $\mu R_1 \cap R_2(x,y) = \mu R_1(x,y) \sim \mu R_2(x,y)$

- ☐ $\mu R1 \cap R2(x,y) = \mu R1(x,y) \leftrightarrow \mu R2(x,y)$
☐ $\mu R1 \cap R2(x,y) = \mu R1(x,y) \vee \mu R2(x,y)$
☒ $\mu R1 \cap R2(x,y) = \mu R1(x,y) \wedge \mu R2(x,y)$
☐ $\mu R1 \cap R2(x,y) = \mu R1(x,y) \rightarrow \mu R2(x,y)$

312 $R1 \cup R2$ iki münasibətlərin birləşməsi bu ifadə ilə təyin olur

- ☐ $\mu R1 \cup R2(x,y) = \mu R1(x,y) \rightarrow \mu R2(x,y)$
☐ $\mu R1 \cup R2(x,y) = \mu R1(x,y) \sim \mu R2(x,y)$
☒ $\mu R1 \cup R2(x,y) = \mu R1(x,y) \vee \mu R2(x,y)$
☐ $\mu R1 \cup R2(x,y) = \mu R1(x,y) \wedge \mu R2(x,y)$
☐ $\mu R1 \cup R2(x,y) = \mu R1(x,y) \leftrightarrow \mu R2(x,y)$

313 Tipik statik ES komponentlərdən ibarətdir

- ☐ Dialoq komponenti
☐ İşçi yaddaş
☐ Interpretator
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ İzah edici

314 Tipik statik ES komponentlərdən ibarətdir

- ☐ Biliklərin alınması komponentləri
☐ İşçi yaddaş
☐ Interpretator
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Biliklər bazası

315 ES-lər məsələlərin həlli üçün tətbiq edilir

- ☐ Real əlavələrlə qoyulan məhdudiyyətlərlə olan
☐ Həllin axtarışı zamanı çoxluq təşkil edən
☐ Verilənlərin və biliklərin dinamik dəyişənli olan
☒ Yalnız çətin praktiki
☐ Interpretasiya, proqnoz və diaqnostika

316 ES-də istifadə olunur

- ☐ Məlum alqoritmin yerinə yetirilməməsi
☐ Simvollar çıxış
☐ Təqdim etmənin simvol üsulu
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Həllin evristik axtarışı

317 Formalizə olunmamış məsələlər məsələlər sinfini təqdim edir

- ☐ Proqramların işlənilməsinə ənənəvi yanaşma ilə olan
☐ Həllər sahəsinin böyük həcmi olan
☐ Heç bir maraq kəsb etməyən
☒ Böyük və çox vacib
☐ Həllin axtarışı zamanı çoxluq təşkil edən

318 Formalizə olunmamış məsələlər..... xüsusiyyətlərinə malikdir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
☐ Həllər sahəsinin böyük həcmi olması
☐ Problem sahəsi və məsələ haqqında biliklərin ziddiyyətli olmaları
☒ Verilənlərin səhv, çoxmənalı və bir-birinə ziddiyyətli olmaları

- ☐ Verilənlər və biliklərin dinamik dəyişənlər kimi təqdim olması

319 Aparıcı mütəxəssislərin fikrinə görə, yaxın perspektivdə ES-lər aşağıdakı sahələrdə öz tətbiqini tapacaq: 1. Xidmətlərin layihələndirilməsi, işlənilməsi, istehsalı və paylanılmasında; 2. Əlavələrin inteqrasiyasında; 3. Formalizə olunmamış məsələlərdə; 4. Formalizə olunmuş məsələlərdə; 5. Proqramların işlənilməsində ənənəvi yanaşmadada

- ☐ 2,3,4
☐ 1,2,3,4,
☐ 1,2,3,
☒ 1,2,3,4,5
☐ 2,3,4,5

320 Ənənəvi proqramlaşdırma texnologiyası ilə ES-in birləşdirilməsi proqram məhsullarına yeni keyfiyyətləri sayəsində əlavə edir

- ☐ Interfeys və qarşılıqlı əlaqə
☐ Əlavənin "daha şəffaf"
☐ Proqramçı tərəfindən əlavələrin dinamik modifikasiyasının təmini
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Daha yaxşı qrafika

321 ES-rin vacibliyi ibarətdir

- ☐ Ənənəvi proqramlaşdırma texnologiyası ilə ES-in birləşdirilməsindən
☐ Ənənəvi proqramlaşdırmanın qlobal problemlərinin həllindən
☐ Praktiki cəhətdən mühüm məsələlər dairəsinin genişləndirilməsindən
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Mürəkkəb sistemlərin müşayiyyətinin yüksək dərəcəsindən

322 Qeyri-səlis nəticənin əsası

- ☐ Optimal misallardır
☐ Biliklərin mənbələridir
☐ Strukturlaşdırılmış verilənlərdir
☒ ƏGƏR-ONDA qaydalar bazasıdır
☐ Qaydaların tamlığıdır

323 Qeyri-səlis nəticə...

- ☐ İşçi axınları tərəfindən istifadə olunur
☐ Düz və əks istiqamətlərdə olur
☐ Bilikləri implikasiya kimi təqdim etməyə imkan verir
☒ 4 mərhələdən ibarətdir: fəzəffikasiya, kompozisiya, akkumulyasiya, defəffikasiya
☐ Neyron şəbəkələrdə və genetik alqoritmlərdə istifadə olunur

324 Qeyri-səlis çoxluğun yaradılması adlanır:

- ☐ Qoyulan məsələlərin həlli
☐ Konfigurasiyaların layihələndirilməsi
☐ Sinqnostika
☒ Qeyri-səlis nəticə
☐ Riyazi nəticə

325 Qeyri-səlis məntiq....əsaslanır

- ☐ riyazi metodların kompleksinə
☒ bütün linqvistik dəyişənlərin ədədi qiymətlərinə
☐ ümumi müddəalara

- ☐ mürkkəb situasiyalara
- ☐ riyazi metodların kompleksinə

326 Nəticə:

- ☐ riyazi modelin öyrənilməsidir
- ☐ biliklərin elmi metodudur
- ☐ yeni funksionallığın yaradılma prosesidir
- ☒ Qeyri-səlis çoxluq kimi nəticənin alınmasıdır
- ☐ Bütün cavablar düzdür

327 Qeyri-səlis nəticənin çıxarılması ibarətdir hansı addımlardan?

- ☐ informasiyanın yığılması, təhlili, işlənilməsi.
- ☐ metrasiya, təsnifat, kompozisiya, defazifikasiya
- ☐ məsələnin qoyuluşu, konsentrasiya, ifadə
- ☒ fəzifikasiya, qeyri-səlis nəticə, kompozisiya, defazifikasiya
- ☐ məqsədin qurulması, ekspertiza.

328 Çoxekstremal mənsubiyyət funksiyaları üçün defazifikasiya:

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ MOM (Mean Of Maximums)
- ☐ COG (Center Of Gravity)
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ First Maximum

329 Sistemlərin təsvirinin məntiqi-lingvistik metodlarına aiddir:

- ☐ Nəticələrin formal işlənilməsi
- ☐ Zamanda tətbiqini tapan problemin mümkün varianları
- ☐ Hadisələrin məntiqi ardıcılığından ibarət olan mətnin hazırlanması
- ☒ Tədqiq olunan sistemin davranışı lingvistik dəyişənlər terminlərində təsviri
- ☐ Kollektiv müzakirələrdən tam imtina

330 Biliklərin məntiqi modeli əsasında durur

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Formal model
- ☐ Semantik model
- ☐ Freym
- ☐ Produksiya

331 Biliklər modeli....

- ☐ Freym
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Məntiqi
- ☐ Produksion
- ☐ Şəbəkə

332 Biliklər baxasında biliklərin təsviri

- ☐ Model
- ☒ Biliklər modeli
- ☐ Şəbəkə modeli
- ☐ Şəbəkə modeli
- ☐ Lingvistik model

333 Biliklər modeli

- ☐ İlkin obyektə əvəz edən, lakin ondan fərqli olan obyekt
- ☒ Biliklər baxasında biliklərin təsviri
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Linqvistik dəyişənlər terminlərində obyektin təsviri
- ☐ Təbii dillər haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyası

334 İlkin obyektə əvəz edən, lakin ondan fərqli olan obyekt

- ☐ Şəbəkə modeli
- ☒ Model
- ☐ Biliklər modeli
- ☐ Linqvistik model
- ☐ Şəbəkə modeli

335 Model

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Təbii dillər haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyası
- ☐ Biliklər baxasında biliklərin təsviri
- ☒ İlkin obyektə əvəz edən, lakin ondan fərqli olan obyekt
- ☐ Linqvistik dəyişənlər terminlərində obyektin təsviri

336 İntervyu metodu aşağıdakılardan istifadə edir

- ☐ Müxtəlif səmərəli metodlar mövcuddur
- ☐ Biliklər üzrə mühəndis reportyor rolunda çıxış edir
- ☐ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolundan
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliklər üzrə mühəndis predmet obyekti haqqında sual verir

337 Biliklər bazalarında biliklərin təsviri

- ☐ Metaproduksiya
- ☐ İntervyu metodu
- ☐ Nəticə mexanizmi
- ☒ Biliklər modeli
- ☐ Metadil

338 Biliklər modeli

- ☐ Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya
- ☐ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu
- ☐ Nəticənin idarə edilməsi strategiyası
- ☒ Biliklər bazalarında biliklərin təsviri
- ☐ Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil

339 Nəticənin idarə edilməsi strategiyası

- ☐ Biliklərin produksiyalar şəklində çıxardılması
- ☐ Metadil
- ☐ İntervyu metodu
- ☒ Nəticə mexanizmi
- ☐ Metaproduksiya

340 Nəticə mexanizmi

- ☐ Biliklər bazalarında biliklərin təsviri

- ☐ Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil
- ☐ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu
- ☒ Nəticənin idarə edilməsi strategiyası
- ☐ Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya

341 Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu

- ☐ Biliklərin produksiyalar şəklində çıxardılması
- ☐ Metaproduksiya
- ☐ Metadil
- ☒ İntervyu metodu
- ☐ Nəticə mexanizmi

342 İntervyu metodu

- ☐ Biliklər bazalarında biliklərin təsviri
- ☐ Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya
- ☐ Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil
- ☒ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu
- ☐ Nəticənin idarə edilməsi strategiyası

343 Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil

- ☐ Biliklərin produksiyalar şəklində çıxardılması
- ☐ İntervyu metodu
- ☐ Metaproduksiya
- ☒ Metadil
- ☐ Nəticə mexanizmi

344 Metadil

- ☐ Biliklər bazalarında biliklərin təsviri
- ☐ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu
- ☐ Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya
- ☒ Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil
- ☐ Nəticənin idarə edilməsi strategiyası

345 Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya

- ☐ Nəticə mexanizmi
- ☐ Metadil
- ☒ Metaproduksiya
- ☐ Biliklərin produksiyalar şəklində çıxardılması
- ☐ İntervyu metodu

346 Metaproduksiya

- ☐ Biliklər bazalarında biliklərin təsviri
- ☐ Ekspertlərdən biliklərin alınması yolu
- ☐ Digər dillərin təsviri üçün yaradılmış dil
- ☒ Hazır produksiyalar siyahısına daxil olunmuş produksiyaların yerinə yetirilməsi qaydaları üçün produksiya
- ☐ Nəticənin idarə edilməsi strategiyası

347 Məntiqi hesablamalara aiddir

- ☐ Situation hesablama
- ☐ Müləhizələr hesablaması
- ☐ Propozisional hesablama

- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Predikatlar hesablaması

348 Qeyri-səlis məntiq

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilən düsturun "Həqiqət" qiymətinin alınması etimallar kimi interpretə edən məntiq
- ☐ Sintaktik kateqoriyalara və struktur əlaqələrə əsaslanan məntiq
- ☒ Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq
- ☐ Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq

349 Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq

- ☐ Birmənalı məntiq
- ☐ Ehtimal məntiqi
- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☒ Qeyri-səlis məntiq
- ☐ Riyazi məntiq

350 Dəyişənlərin həqiqilik qiymətləri 0,1,...,k kimi natural ədədləri təqdim edən məntiq

- ☐ Birmənalı məntiq
- ☐ Riyazi məntiq
- ☐ Ehtimal məntiqi
- ☒ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Qeyri-səlis məntiq

351 Çoxqiymətli məntiq

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilən düsturun "Həqiqət" qiymətinin alınması etimallar kimi interpretə edən məntiq
- ☐ Sintaktik kateqoriyalara və struktur əlaqələrə əsaslanan məntiq
- ☒ Dəyişənlərin həqiqilik qiymətləri 0,1,...,k kimi natural ədədləri təqdim edən məntiq
- ☐ Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq

352 Sintaktik kateqoriyalara və struktur əlaqələrə əsaslanan məntiq

- ☐ Birmənalı məntiq
- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Riyazi məntiq
- ☒ Ehtimal məntiqi
- ☐ Qeyri-səlis məntiq

353 Riyazi məntiq

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Dəyişənlərin həqiqilik qiymətləri 0,1,...,k kimi natural ədədləri təqdim edən məntiq
- ☐ Verilən düsturun "Həqiqət" qiymətinin alınması etimallar kimi interpretə edən məntiq
- ☒ Sintaktik kateqoriyalara və struktur əlaqələrə əsaslanan məntiq
- ☐ Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq

354 Verilən düsturun "Həqiqət" qiymətinin alınması etimallar kimi interpretə edən məntiq

- ☐ Birmənalı məntiq
- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Riyazi məntiq
- ☒ Ehtimal məntiqi
- ☐ Qeyri-səlis məntiq

355 Ehtimal məntiqi

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Dəyişənlərin həqiqilik qiymətləri kimi 0,1,...,k natural ədədləri təqdim edən məntiq
- ☐ Sintaktik kateqoriyalara və struktur əlaqələrə əsaslanan məntiq
- ☒ Verilən düsturun "Həqiqət" qiymətinin alınması etimallar kimi interpretə edən məntiq
- ☐ Qeyri-səlis kvantifikatorlardan istifadə edən məntiq

356 Klassik variantda məntiq ibarətdir

- ☐ Sollogistik nəticələrdən
- ☐ Müləhizələrdən
- ☐ Anlayışlardan
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Nəticələrdən

357 Düzgün müləhizələr haqqında elm

- ☐ Siniflər hesablaması
- ☐ Klasterizasiya
- ☐ Konyunksiya
- ☒ Məntiq
- ☐ Təsnifat

358 Məntiq

- ☐ Düzgün müləhizələr haqqında elm
- ☒ Düzgün müləhizələr haqqında elm
- ☐ Obyektlərin siniflərə bölünməsi üçün imkan verən münasibətlərin yaradılması
- ☐ Sintaktik kateqoriyalara əsaslanan məntiq
- ☐ Formal sistem üzərində qurulmuş riyazi məntiqin öyrənilmə obyekti

359 Bütün ilkin ifadələr həqiqi olduqda nəticə ifadəsi həqiqidir

- ☐ Münasibətlər hesablaması
- ☐ Təsnifat
- ☐ Klasterizasiya
- ☒ Konyunksiya
- ☐ Siniflər hesablaması

360 Konyunksiya

- ☐ Bir çox hallarda konyunksiya işarəsi yazılmaya bilər
- ☐ Bütün ilkin ifadələr həqiqi olduqda nəticə ifadəsi həqiqidir
- ☐ $n > 2$ ifadələr üçün məntiqi əməliyyat
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ & işarəsindən istifadə edir

361 Əlamətlər fəzasında obyektlərin siniflərə bölünmə üsulu

- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Siniflər hesablaması
- ☐ Təsnifat
- ☒ Klasterizasiya
- ☐ Münasibətlər hesablaması

362 Klasterizasiya

- ☐ Nəticə və strategiya qaydaları toplusu

- ☐ Müəyyən dəyişənlərin təyanət oblastındakı ixtiyari qiymətlər çoxluqları
- ☐ Obyektlərin siniflərə bölünməsi üçün imkan verən münasibətlərin yaradılması
- ☒ Əlamətlər fəzasında obyektlərin siniflərə bölünmə üsulu
- ☐ Ekspertlər biliklərinin rəqlənməsi

363 Obyektlərin siniflərə bölünməsi üçün imkan verən münasibətlərin yaradılması

- ☐ Predikatlar hesablaması
- ☐ Münasibətlər hesablaması
- ☐ Siniflər hesablaması
- ☒ Təsnifat
- ☐ Çoxqiymətli məntiq

364 Təsnifat

- ☐ Biliklər bazasında biliklərin təsviri mexanizmi
- ☒ Obyektlərin siniflərə bölünməsi üçün imkan verən münasibətlərin yaradılması
- ☐ Müəyyən dəyişənlərin təyanət oblastındakı ixtiyari qiymətlər çoxluqları
- ☐ Ekspertlər biliklərinin rəqlənməsi
- ☐ Nəticə və strategiya qaydaları toplusu

365 Formal sistem üzərində qurulmuş riyazi məntiqin öyrənilmə obyekti

- ☐ Münasibətlər hesablaması
- ☒ Məntiqi hesablama
- ☐ Predikatlar hesablaması
- ☐ Çoxqiymətli məntiq
- ☐ Siniflər hesablaması

366 Məntiqi hesablama

- ☐ İdrak haqqında elm
- ☐ Düzgün mülahizələr haqqında elm
- ☒ Formal sistem üzərində qurulmuş riyazi məntiqin öyrənilmə obyekti
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sintaktik kateqoriyalara əsaslanan məntiq

367 İnsan beynini əvəz edən hipotetik qurğu

- ☐ İntellektual interfeys
- ☒ Suni beyin
- ☐ Süni intellekt
- ☐ Ekspert sistemləri
- ☐ Təbii dil interfeysi

368 Produksion modeldə biliyin əsas ölçü vahidi:

- ☐ Faktlar
- ☐ İnformasiya
- ☐ Verilən
- ☒ Qayda
- ☐ Biliklər

369 Obyektləri emal edə biləcək qaydalar əsasında nəticənin əldə edilməsinin evristik metodlarını həyata keçirməyə imkan verən model

- ☐ Ekspert sistemi
- ☐ Freym
- ☐ Məntiqi model

- ☒ Produksion model
- ☐ Semantik şəbəkə

370 Sadə qaydalar emal edirlər:

- ☐ Faktları
- ☐ İnformasiyanı
- ☐ Verilənləri
- ☒ Ayrı-ayrı obyektləri
- ☐ Bilikləri

371 müqayisədə Produksion modelin nəticə mexanizmi ilə daha çevik işin təşkilini nəzərdə tutur

- ☐ Neyron şəbəkə ilə
- ☐ Semantik şəbəkə ilə
- ☐ Freymlə
- ☒ Məntiqi modellə
- ☐ Ekspert sistemi ilə

372 Produksion model - tipli cümlələr şəklində təqdim edən model:

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ ƏGƏR VƏ YALNIZ ƏGƏR (hadisə baş verəndə)
- ☐ HƏR DƏFƏ (hadisə baş verəndə) ONDA (hərəkəti yerinə yetirmək)
- ☒ ƏGƏR (hadisə), ONDA (hərəkət)
- ☐ ONDA VƏ YALNIZ ONDA

373 Dinamik produksion modellərdə yerinə yetirilən xüsusi demon-qaydalar:

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ ƏGƏR VƏ YALNIZ ƏGƏR (hadisə baş verəndə)
- ☐ ƏGƏR (hadisə), ONDA (hərəkət)
- ☒ HƏR DƏFƏ (hadisə baş verəndə) ONDA (hərəkəti yerinə yetirmək)
- ☐ ONDA VƏ YALNIZ ONDA

374 Produksion model aid edilir

- ☐ Formal tədqiqatlara
- ☐ Semantik mexanizmlərə
- ☒ Qeyri-rəsmi modellərə
- ☐ Evristikalara
- ☐ İnformasiya sistemlərinə

375 "Əgər (şərt), onda (hərəkət)" cümlə şəklində bilikləri təqdim edən model

- ☐ Obyekt-yönümlü model
- ☐ Verilənlərin intellektual strukturu
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☒ Produksion model
- ☐ Freym

376 Qaydalar əsasında evristik metodların həyata keçirilməsinə imkan verən model

- ☐ Məntiqi model
- ☐ Freym modeli
- ☐ Obyekt-yönümlü modeli
- ☒ Produksion model
- ☐ Semantik model

377 Semantik model-

- ☐ İntellektual məsələlərin kompüter emalı zamanı texnologiya mərhələsi
- ☐ "Əgər (şərt), onda (hərəkət)" cümləsi şəklində təqdim edə bilən model
- ☐ Predmet oblastından obyektlərin və siniflərin məcmusu
- ☒ Zirvələri – anlayışlar, qövsləri - münasibətlər olan istiqamətləndirilmiş qraf
- ☐ Birləşdirilmiş prosedurlar ilə verilənlər strukturu

378 Produksion modelin istifadəsində bilik bazası ibarətdir:

- ☐ Şəbəkələrdən
- ☐ Şərt və hərəkətlərdən
- ☐ Freymlərdən
- ☒ Fakt və qaydalardan
- ☐ Sinif və altsiniflərdən

379 Biliklərin təqdim olunmasının produksion modelinin istifadəsinə yönəldilmiş proqramlaşdırma dili:

- ☐ DELFI
- ☐ REFAL
- ☐ LISP
- ☒ PROLOQ
- ☐ PASKAL

380 ƏGƏR (şərt), ONDA (hərəkət) modelinə uyğun olaraq strukturlaşdırılan qaydara əsas bilikləri təqdim edən sistem:

- ☐ İmplikasiya
- ☐ Məntiqi model
- ☐ Freym modeli
- ☒ Produksion model
- ☐ Semantik şəbəkə

381 Biliklərin produksion modelinin üstünlükləri. 1. Biliklərin produksiyalar şəklində təqdim edilməsi. 2. Qeyri monoton məntiqi nəticənin realizasiya imkanı. 3. Qaydaların parallel və asinxron işlənməsi imkanı.

- ☐ Yalnız 2.
- ☐ 1.3
- ☐ 1.2
- ☒ 1,2,3
- ☐ 2.3

382 Biliklərin produksion modelinin hansı qüsurları mövcuddur? 1. Nəzəri əsaslanmanın olmaması. 2. Qaydaların yoxlanılmasının mürəkkəbliyi. 3. Biliklər bazasına ciddi təhriflərin daxil edilməsi.

- ☐ Yalnız 3
- ☐ 1.3
- ☐ 1.2
- ☒ 1,2,3
- ☐ 2.3

383 Produksiya kimi ifadəsi nəzərdə tutulur

- ☐ $I; Q; P; N \Rightarrow B$
- ☐ $I; Q; P; A \Rightarrow B$
- ☐ $I; Q; P \Rightarrow B; N$
- ☒ $I; Q; P; A \Rightarrow B; N$
- ☐ $I; Q; P; A \Rightarrow N$

384 Birbaşa nəticəni hansı təsadüflərdə istifadə etmək tövsiyyə olunur?

- ☐ Düzgün cavab yoxdur.
- ☐ Qaydaların böyük həcmi olduqda
- ☐ Axtarışın məqsədi olmayanda
- ☒ Potensial məqsədlərin böyük həcmi təsadüfündə
- ☐ Məsələdə ilkin verilənlərin olmaması təsadüfündə

385 Produksiyalar toplusunun bölünməsi hansı prinsipi nəzərdə tutur?

- ☐ Kitabxana prinsipini
- ☐ Metaproduksiyalar prinsipini
- ☐ Prioritet seçim prinsipini
- ☒ Dekompozisiya prinsipini
- ☐ Ən uzun şərt prinsipini

386 İdarəetmə prosesi hansı əsas funksiyalardan ibarətdir?

- ☐ Müqayisə, seçim, həyata keçmə
- ☐ Müqayisə, seçim, hərəkət
- ☐ Müqayisə, hərəkət, həyata keçmə
- ☒ Müqayisə, seçim, hərəkət, həyata keçmə
- ☐ Müqayisə, hərəkət

387 İmplikasiyanın əsası necə adlanır?

- ☐ Nüvə
- ☐ İdentifikator
- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☒ Ansedent
- ☐ Kosekvent

388 axtarış zamanı sistem birinci səviyyənin şərtlərini təhlil edir, sonra isə növbəti səviyyəyə keçir

- ☐ Hündürlüyə
- ☒ Genişinə
- ☐ Cavabların hamısı düzgündür
- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ Dərinliyə

389 Produksiyalara statik və ya dinamik prioritetlərin daxil edilməsi ilə hansı prinsip bağlıdır?

- ☐ Dekompozisiya prinsipi
- ☒ Prioritet seçim prinsipi
- ☐ Metaproduksiyalar prinsipi
- ☐ Ən uzun şərt prinsipi
- ☐ Kitabxana prinsipi

390 Xüsusi metaproduksiyalar sisteminə daxil edilmə hansı prinsipə əsaslanır?

- ☐ Dekompozisiya prinsipinə
- ☒ Metaproduksiyalar prinsipinə
- ☐ Ən uzun şərt prinsip
- ☐ Kitabxana prinsipinə
- ☐ Priortet seçim prinsipinə

391 Produksiyanın nüvəsinin interpretasiyası ola bilər və işarəsinin sağında və solunda nə olacağından asılıdır

- ☐ Eyni, implikasiya
- ☒ Müxtəlif, implikasiya
- ☐ Eyni, konyunksiya
- ☐ Müxtəlif, dizyunksiya
- ☐ Eyni, dizyunksiya

392 "Produksiya modeli" kimə məxsusdur?

- ☐ Lukaseviçə
- ☐ Pirsiyə
- ☒ Posta
- ☐ Şeynfinkelə
- ☐ Bula

393 Biliklərin ənənəvi produksion modeli hansı baza komponentlərdən ibarətdir? 1) Qaydalar toplusu; 2) İşçi yaddaş; 3) Məntiqi çıxarış.

- ☐ 1.2
- ☒ 1,2,3
- ☐ Yalnız 1
- ☐ 1.3
- ☐ 2.3

394 Zaman əlamətinin nəzərə alınması üsuluna görə ekspert sistemləri olur

- ☐ Determinə olunmuş və qeyri-müəyyən
- ☒ Statik və dinamik
- ☐ Analitik və sintetik
- ☐ Peşəkar və qeyri-peşəkar
- ☐ Məsləhət verən və kömək edən

395 Ekspert sistemləri qərarın formalaşması üsuluna görə iki sinfə bölünür:

- ☐ Determinə olunmuş və qeyri-müəyyən
- ☒ Analitik və sintetik
- ☐ Statik və dinamik
- ☐ Peşəkar və qeyri-peşəkar
- ☐ Məsləhətçi və kömək edən

396 Ekspert sistemi aşağıdakı işi yerinə yetirir:

- ☐ Təcrübəsiz və qeyri-peşəkar istifadəçilər üçün məsləhətçi
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Müxtəlif qərarların qəbul edilməsi ilə bağlı ekspertin assistent vəzifələri
- ☐ Əlaqəli fəaliyyət sahələrindən bilik mənbələrinə aid olan assistent vəzifələri
- ☐ Ekspertlər üçün məsləhətçi

397 Süni intellektin tədqiqi üçün aşağıdakı əsas istiqamətlər müəyyənləşdirilməlidir:

- ☐ Normativ, sutiativ (situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması).
- ☐ İntellektual sistemləri indiyə qədər rastlaşmadıqları məsələlərin həllinə öyrətmək;
- ☐ İnformasiyanın qəbulu (EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək);
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Ünsiyyət (məsələn: kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu);

398 Süni intellektin tədqiqi üçün aşağıdakı əsas istiqamətlər müəyyənləşdirilməlidir:

- ☐ İnformasiyanın qəbulu (EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək)
- ☐ Ünsiyyət (məsələn: kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu)

- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliyin təqdimi ("bilik bazasının" yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi., formalaşdırılması)
- ☐ Biliklərlə manipulyasiya (intellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağı öyrətmək)

399 Freym -ekzempliyar

- ☐ Slot hissəsində konstant qiyməti olmayan freym
- ☒ Konstativ informasiya ilə doldurulmuş freym
- ☐ Biliklər bazasında misal kimi çıxış edən freym
- ☐ Konstant faktlar, ifadələr, istinadlar
- ☐ İnformasiya vahidi

400 Freym-prototip

- ☒ Slot hissəsində konstant qiyməti olmayan freym
- ☐ Biliklər bazasında misal kimi çıxış edən freym
- ☐ İnformasiya vahidi
- ☐ Konstant faktlar, ifadələr, istinadlar
- ☐ Konstativ informasiya ilə doldurulmuş freym

401 Freym-misal

- ☐ İnformasiya vahidi
- ☒ Biliklər bazasında misal kimi çıxış edən freym
- ☐ Slot hissəsində konstant qiyməti olmayan freym
- ☐ Konstativ informasiya ilə doldurulmuş freym
- ☐ Konstant faktlar, ifadələr, istinadlar

402 Freym-in əsas struktur vahidi

- ☐ VBİS
- ☒ Slot
- ☐ Məntiqi nəticə
- ☐ Biliklərin təqdimat sistemi
- ☐ Produksiyalar sistemi

403 Slot

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Konstant faktlar, ifadələr, istinadlar
- ☐ Formal sistemdə məntiqi fəaliyyət zamanı alınan fakt
- ☒ Freym-in əsas struktur vahidi
- ☐ İnformasiya vahidi

404 Formal sistemdə məntiqi fəaliyyət zamanı alınan fakt

- ☐ Təbii dil sistemi
- ☐ Produksiyalar sistemi
- ☐ Biliklərin təqdimat sistemi
- ☒ Məntiqi nəticə
- ☐ VBİS

405 Məntiqi nəticə

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Konstant faktlar, ifadələr, istinadlar
- ☐ Freym-in əsas struktur vahidi
- ☒ Formal sistemdə məntiqi fəaliyyət zamanı alınan fakt

- ☐ İnformasiya vehidi

406 Müəyyən predmet oblastında işləyən mütəxəssislərə konsultasiya köməyi üçün nəzərdə tutulmuş intellektual sistem

- ☐ Təbii dil sistemi
☐ Produksiyalar sistemi
☐ Biliklərin təqdimat sistemi
☒ Ekspert sistemi
☐ VBİS

407 Ekspert sistemi

- ☐ Strategiyalar üçün yaradılmış produksiyalar çoxluğu
☐ Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem
☐ Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi
☒ Müəyyən predmet oblastında işləyən mütəxəssislərə konsultasiya köməyi üçün nəzərdə tutulmuş intellektual sistem
☐ Predmet oblastı haqqında biliklər məcmusu

408 Formal sistem iibarətdir

- ☐ Nəticə qaydaları
☐ Sintaksik qaydalar
☐ Baza elementlər çoxluğu
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Aksiomlar

409 Bir çox riyazi nəzəriyyələrin əsasında duran model

- ☐ Produksiyalar sistemi
☐ Təbii dil sistemi
☐ İntellektual sistem
☒ Formal sistem
☐ Biliklərin təqdimat sistemi

410 Formal sistem

- ☐ Strategiyalar üçün yaradılmış produksiyalar çoxluğu
☐ Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem
☐ Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi
☒ Bir çox riyazi nəzəriyyələrin əsasında duran model
☐ Predmet oblastı haqqında biliklər məcmusu

411 Verilənlər bazasının avtomatlaşdırılmış doldurulması üçün vasitələr məcmusu

- ☐ Produksiyalar sistemi
☐ Təbii dil sistemi
☐ İntellektual sistem
☒ VBİS
☐ Biliklərin təqdimat sistemi

412 VBİS

- ☐ Strategiyalar üçün yaradılmış produksiyalar çoxluğu
☐ Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem
☐ Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi
☒ Verilənlər bazasının avtomatlaşdırılmış doldurulması üçün vasitələr məcmusu
☐ Predmet oblastı haqqında biliklər məcmusu

413 Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi

- ☐ VBİS
- ☐ Biliklərin təqdimat sistemi
- ☐ Təbii dil sistemi
- ☒ İntellektual sistem
- ☐ Produksiyalar sistemi

414 İntellektual sistem

- ☐ Strategiyalar üçün yaradılmış produksiyalar çoxluğu
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər məcmusu
- ☐ Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem
- ☒ Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi
- ☐ Biliklər bazasının avtomatlaşdırılmış doldurulması üçün vasitələr məcmusu

415 Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem

- ☐ VBİS
- ☐ Biliklərin təqdimat sistemi
- ☐ İntellektual sistem
- ☒ Təbii dil sistemi
- ☐ Produksiyalar sistemi

416 Təbii dil sistemi

- ☐ Strategiyalar üçün yaradılmış produksiyalar çoxluğu
- ☐ Predmet oblastı haqqında biliklər məcmusu
- ☐ Konkret predmet oblastına aid məsələləri həll edən texniki və ya proqram sistemi
- ☒ Məhdud təbii dildə mətnləri və ya nitqi qəbul etməyə qadir olan intellektual sistem
- ☐ Biliklər bazasının avtomatlaşdırılmış doldurulması üçün vasitələr məcmusu

417 İxtiyari hadisənin xassələri olan söz və sözbirləşmələri kimi qiymətlərdən istifadə edən dəyişən

- ☐ İnformasiya vahidi
- ☒ Linqvistik dəyişən
- ☐ Surət
- ☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
- ☐ Kvantifikator

418 Linqvistik dəyişən

- ☐ Sintaksik qaydalar və nəticənin çıxardılması aksiomları
- ☐ Problem oblası haqqında biliklər məcmusu
- ☐ Daxil edilmiş mətnlə bağlı cavab məlumatlar
- ☒ İxtiyari hadisənin xassələri olan söz və sözbirləşmələri kimi qiymətlərdən istifadə edən dəyişən
- ☐ Biliklərin produksiyalar sistemi kimi təsvir edilməsi aləti

419 Obyektlərin bəzi sinfinin tipik və ya ümumiləşdirilmiş nümayəndəsinin təsviri

- ☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
- ☐ Təbii dilin emalı
- ☐ Öyrənmə
- ☒ Surət
- ☐ Natamamlıq

420 Surət

- ☐ Söz təsvirlərinin qeyri-səlisliyi ilə əlaqədar qeyri-müəyyənlik

- ☐ Təbii dildə mətnlərin təhlil prosesləri məcmusu
- ☐ Məlum müşahidələr əsasında yeni ümumi qayda və qanunauyğunluqların əldə edilməsi
- ☒ Obyektlərin bəzi sinfinin tipik və ya ümumiləşdirilmiş nümayəndəsinin təsviri
- ☐ Predmet oblastının təsvirinə aid olan xassə

421 Vizual informasiyanın emalı ilə bağlı olan proses

- ☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
- ☐ Təbii dilin emalı
- ☐ Öyrənmə
- ☒ Təsvirlərin emalı
- ☐ Natamamlıq

422 Təsvirlərin emalı

- ☐ Söz təsvirlərinin qeyri-səlisliyi ilə əlaqədar qeyri-müəyyənlik
- ☐ Təbii dildə mətnlərin təhlil prosesləri məcmusu
- ☐ Məlum müşahidələr əsasında yeni ümumi qayda və qanunauyğunluqların əldə edilməsi
- ☒ Vizual informasiyanın emalı ilə bağlı olan proses
- ☐ Predmet oblastının təsvirinə aid olan xassə

423 Təbii dil məlumatlarının emalı sistemlərində təhlil prosesi zamanı mətnin təhlili aparılır

- ☐ Praqmatik
- ☐ Sintaktik
- ☐ Morfoloji
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Semantik

424 Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu

- ☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
- ☐ Təbii dilin emalı
- ☐ Öyrənmə
- ☒ Misallar üzərində öyrənmə
- ☐ Natamamlıq

425 Misallar üzərində öyrənmə

- ☐ Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılıığı
- ☐ Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu
- ☐ Müşahidə edilən informasiyanın emalı ilə biliklərin mənimsənilməsi
- ☒ Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu
- ☐ Predmet oblastının təsviri xassəsi

426 Müşahidə edilən informasiyanın emalı ilə biliklərin mənimsənilməsi

- ☒ Öyrənmə
- ☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
- ☐ Natamamlıq
- ☐ Təbii dilin emalı
- ☐ Misallar üzərində öyrənmə

427 Öyrənmə

- ☐ Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu
- ☐ Predmet oblastının təsviri xassəsi
- ☐ Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu
- ☒ Müşahidə edilən informasiyanın emalı ilə biliklərin mənimsənilməsi

- ☐ Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılığı

428 Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu

- ☐ Misallar üzərində öyrənmə
☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
☐ Natamamlıq
☒ Təbii dilin emalı
☐ Öyrənmə

429 Təbii dilin emalı

- ☐ Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu
☐ Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılığı
☐ Predmet oblastının təsviri xassəsi
☒ Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu
☐ Müşahidə edilən informasiyanın söz ifadələri ilə emalı

430 Predmet oblastının təsviri xassəsi

- ☐ Misallar üzərində öyrənmə
☐ Təbii dilin emalı
☐ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
☒ Natamamlıq
☐ Öyrənmə

431 Natamamlıq

- ☐ Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu
☐ Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu
☐ Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılığı
☒ Predmet oblastının təsviri xassəsi
☐ Müşahidə edilən informasiyanın söz ifadələri ilə emalı

432 Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılığı

- ☐ Misallar üzərində öyrənmə
☒ Linqvistik qeyri-müəyyənlik
☐ Natamamlıq
☐ Təbii dilin emalı
☐ Öyrənmə

433 Linqvistik qeyri-müəyyənlik

- ☐ Təbii dildə mətnlərin təhlili prosesləri məcmusu
☒ Söz ifadələrinin yaygınlığı və çoxmənalılığı
☐ Məlum qanunauyğunluqlarla bağlı söz ifadələri ilə təsvir olunan ümumi müşahidələr toplusu
☐ Müşahidə edilən informasiyanın söz ifadələri ilə emalı
☐ Predmet oblastının təsviri xassəsi

434 Verilənlərin cədvəl təsviri bazalarının geniş yayımını təmin etmişdir

- ☐ Obyekt-yönlü
☐ Şəbəkə
☒ Relyasiya
☐ İyerarxik
☐ VBİS

435 Relyasiya bazalarının geniş yayımı verilənlərin.....təsvirini təmin etmişdir

- ☐ Şəbəkə
- ☒ Cədvəl
- ☐ Freym
- ☐ Məntiqi
- ☐ Produksion

436 Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli

- ☐ Linqvistik model
- ☐ Neyron modeli
- ☒ Şəbəkə modeli
- ☐ Relyasiya modeli
- ☐ Məntiqi model

437 Şəbəkə modeli

- ☐ Əsasında semantik şəbəkə duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Bütün cavablar düzdürВсе ответы верны
- ☐ Cədvəllər şəklində təqdim edilmiş verilənlərin təsviri modeli
- ☒ Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Təbii dil haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyasına aid olan model

438 Cədvəllər şəklində təqdim edilmiş verilənlərin təsviri modeli

- ☐ Neyron modeli
- ☒ Relyasiya modeli
- ☐ Məntiqi model
- ☐ Linqvistik model
- ☐ Şəbəkə modeli

439 Relyasiya modeli

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əsasında semantik şəbəkə duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☒ Cədvəllər şəklində təqdim edilmiş verilənlərin təsviri modeli
- ☐ Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Təbii dil haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyasına aid olan model

440 Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli

- ☐ Neyron modeli
- ☒ Məntiqi model
- ☐ Linqvistik model
- ☐ Relyasiya modeli
- ☐ Şəbəkə modeli

441 Məntiqi model

- ☐ Təbii dil haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyasına aid olan model
- ☒ Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əsasında semantik şəbəkə duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Cədvəllər şəklində təqdim edilmiş verilənlərin təsviri modeli

442 Təbii dil haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyasına aid olan model

- ☐ Məntiqi model
- ☒ Linqvistik model
- ☐ Neyron modeli

- ☐ Şəbəkə modeli
- ☐ Relyasiya modeli

443 Linqvistik model

- ☐ Əsasında formal sistem duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☒ Təbii dil haqqında bu və ya digər biliklərin fiksasiyasına aid olan model
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əsasında semantik şəbəkə duran bilklərin təqdim olunma modeli
- ☐ Cədvəllər şəklində təqdim edilmiş verilənlərin təsviri modeli

444 Biliklərin produksion modeli əsasında durur

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Produksiya
- ☐ Formal model
- ☐ Semantik model
- ☐ Freym

445 Biliklərin freym modeli əsasında durur

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Formal model
- ☐ Semantik model
- ☐ Freym
- ☐ Produksiya

446 Biliklərin semantik modeli əsasında durur

- ☐ Formal model
- ☒ Semantik model
- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Produksiya
- ☐ Freym

447 Semantik şəbəkələrin nöqsanları:

- ☐ Biliklərin modifikasiya olunması, istifadəsi və təsviri əməltutumlu prosedura çevrilir
- ☐ Şəbəkə modelləri passiv strukturları təqdim edir
- ☐ Predmet oblası strukturu haqqında şəbəkə modeli aydın təsəvvür vermir
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Semantik şəbəkələrdə həlli tapmaq müəyyən dərəcədə müşğuldür

448 Semantik şəbəkələrin üstünlükləri:

- ☐ İnsanın uzunmüddətli yaddaşı təşkili haqqında müasir təsəvvürlərə uyğunluq
- ☐ Qrafik şəkildə təqdim olunan bilik sisteminin aşkarlığı
- ☐ Münasibətlərin müvafiq seçimi hesabına əldə edilmiş universallıq
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Təbii dildə cümlələrin semantik strukturunu təqdim edən şəbəkə

449 Semantik şəbəkələri aşağıdakı əlamətlərə görə təsnif etmək olar:

- ☐ Nizamın bir hissəsi və növ müxtəlifliyi
- ☐ Siniflər, qurumlar, qəbilələr
- ☒ Təyinatı üzrə və münasibətlərin tiplərinin sayına görə
- ☐ Səbəb-nəticə və ya hallar və ya faktların digərlərinə olan təsiri
- ☐ Həyat - domen - səltənət - tip - sinif – dərəcə - ailə - növ

450 İstehsalat münasibətlər:

- ☐ "Müəyyən edir", "təsir göstərir" və s.
- ☐ "Hissə - tam"
- ☐ "Sinif - yarım sinif - nüsxə", "çoxluq – altçoxluq- element"
- ☒ "Başçı" - "təbə olan"
- ☐ "Cəddi - törəməsi"

451 Qəbilə münasibətlər:

- ☐ "Müəyyən edir", "təsir göstərir" və s.
- ☐ "Hissə - tam"
- ☐ "Sinif - yarım sinif - nüsxə", "çoxluq – altçoxluq- element"
- ☒ "Cəddi - törəməsi"
- ☐ "Başçı" - "təbə olan"

452 Struktur münasibətlər:

- ☐ "Müəyyən edir", "təsir göstərir" və s.
- ☐ "Cəddi - törəməsi"
- ☐ "Sinif - yarım sinif - nüsxə", "çoxluq – altçoxluq- element"
- ☒ "Hissə - tam"
- ☐ "Başçı" - "təbə olan"

453 Taksonomik münasibətlər:

- ☐ "Müəyyən edir", "təsir göstərir" və s.
- ☐ "Cəddi - törəməsi"
- ☐ "Hissə - tam"
- ☒ "Sinif - yarım sinif - nüsxə", "çoxluq – altçoxluq- element"
- ☐ "Başçı" - "təbə olan"

454 Münasibətlər qismində daha çox istifadə olunur:

- ☐ Kazual
- ☐ Atributiv
- ☐ Məkan
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Məntiqi

455 Münasibətlər qismində daha çox istifadə olunur:

- ☐ Zaman
- ☐ Kəmiyyət
- ☐ Funksional
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Məkan

456 Münasibətlər qismində daha çox istifadə olunur:

- ☐ İstehsal
- ☐ Struktur
- ☐ Taksonomik
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Qəbilə

457 Anlayışların qismində adətən çıxış edirlər

- ☐ Əlamətlər və atributlar

- ☐ Sinif və obyektlər məcmusu
- ☐ Verilən, məlumat, bilik
- ☒ Mücərrəd və konkret obyektlər
- ☐ Faktlar və konsepsiyalar

458 Semantik şəbəkələrin ilk kompüter realizasiyaları baş verib:

- ☐ Standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturlarının işlənməsi
- ☐ Süni intellekt sistemlərində
- ☐ Mücərrəd və ya konkret obyektlərin təsvirlərində
- ☒ Maşın tərcüməsi sistemlərində
- ☐ Ekspert sistemlərin hazırlanmasında

459 Semantik şəbəkələrin ilk kompüter realizasiyaları:

- ☐ 1930-ci illərin sonu - 1940-cı illərin əvvəlləri
- ☐ 1940-ci illərin sonu - 1950-ci illərin əvvəlləri
- ☐ 1960-ci illərin sonu - 1970-ci illərin əvvəlləri
- ☒ 1950-ci illərin sonu - 1960-cı illərin əvvəlləri
- ☐ 80-ci illər

460 Müasir semantik şəbəkələrin əsasında durur

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Mühakimələr məntiqi
- ☐ Kibernetika
- ☒ Ekzistensial qraflar
- ☐ Taksonomik münasibətlər

461 İstiqamətləndirilmiş qraf şəklində biliklərin təqdim olunması imkan verən model

- ☐ Produksion şəbəkə
- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Məntiqi şəbəkə
- ☒ Semantik şəbəkə
- ☐ Freym

462 Bilik uyğundur:

- ☐ Müəyyən standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturu
- ☐ Verilənlərin məntiqi modelinin qurulması üçün istifadə edilən modelləşdirmə yanaşmaları
- ☐ Verilənlərə, informasiyaya, konsepsiyalara
- ☒ Reallığın semantik təsvirinə
- ☐ Predmet oblastında sinif və obyektlər məcmusu

463 Semantik şəbəkə -:

- ☐ "Əgər (şərt), onda (hərəkət)" şəklində biliyi təqdim edən model
- ☐ Predmet oblastında sinif və obyektlər məcmusu
- ☐ Verilənlərin məntiqi modelinin qurulması üçün istifadə edilən modelləşdirmə yanaşmaları
- ☒ Zirvələri – anlayışlar, qövsləri isə - anlayışlar arasında münasibətlər olan istiqamətləndirilmiş qraf
- ☐ Müəyyən standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturu

464 Funksional SŞ-də

- ☐ Biliklər mətnlər əsasında əldə edilir ir
- ☒ "Giriş-çıxış" tipli nisbətlərdən istifadə olunur
- ☐ Nisbətlərin bir növündən istifadə olunur
- ☐ "Tam-hissə" tipli nisbətlərdən istifadə olunur

- ☐ Ciddi nizam nisbətlərindən istifadə olunur

465 Ssenarili SŞ-də

- ☐ Biliklər mətnlər əsasında əldə edilir
☐ “Giriş-çıxış” tipli nisbətlərdən istifadə olunur
☒ Ciddi nizam nisbətlərindən istifadə olunur
☐ Nisbətlərin bir növündən istifadə olunur
☐ “Tam-hissə” tipli nisbətlərdən istifadə olunur

466 İyerarxik SŞ-də

- ☐ Biliklər mətnlər əsasında əldə edilir
☒ “Tam-hissə” tipli nisbətlərdən istifadə olunur
☐ Nisbətlərin bir növündən istifadə olunur
☐ Ciddi nizam nisbətlərindən istifadə olunur
☐ “Giriş-çıxış” tipli nisbətlərdən istifadə olunur

467 Birnövli SŞ-də

- ☐ Biliklər mətnlər əsasında əldə edilir
☒ Nisbətlərin bir növündən istifadə olunur
☐ “Tam-hissə” tipli nisbətlərdən istifadə olunur
☐ Ciddi nizam nisbətlərindən istifadə olunur
☐ “Giriş-çıxış” tipli nisbətlərdən istifadə olunur

468 Nisbətlərin növündən asılı olaraq SŞ aşağıdakı növünü seçmək olar:

- ☐ Ssenarili
☐ Birnövli
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ İyerarxik
☐ Funksional

469 SŞ-də istifadə olan nisbətlərin əsas növləri:

- ☐ Atributiv
☐ Linqvistik
☐ Nəzəri-çoxluq
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Kvantorlu

470 SŞ-də istifadə olan nisbətlərin əsas növləri:

- ☐ Məntiqi
☒ Bütün cavablar düzdür
☐ Linqvistik
☐ Atributiv
☐ Hərəkət

471 SŞ kimi təyin olur

- ☐ Zirvələri boş olmayan çoxluq
☐ Eyler qrafı
☒ İstiqamətli qraf
☐ Orqraf
☐ Hamilton qrafı

472 SŞ-nin zirvəsi sadədir, əgər

- ☐ Zirvələr predmet sahəsindən olan obyektlərə müvafiqdirlərsə
- ☒ Onun daxili strukturu yoxdursa
- ☐ Onun xarici strukturu yoxdursa
- ☐ Modelləşdirilən mühitin terminal obyektləri ilə barabərlik yerinə yetirilmirs'
- ☐ Ədəd o, mövcud deyilsə

473 “SŞ” adı diqqəti yönəldir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Mənaya
- ☐ Predmet sahəsinin modelinə
- ☐ Ayrı-ayrı simvollarla
- ☐ Formaya

474 Sistemin prototipinə aiddir

- ☐ Problemə yanaşmanın müzakirəsi
- ☐ Layihələşdirmə qruplarının və uyğun tapşırıqların təyini
- ☐ Bütün təşkil etmə prosesi üçün problemin vacibliyini göstərən tədqiqat sahəsinin təyini
- ☒ Yoxlanışın nəticəsi olaraq tədqiqat sahəsi haqqında əlavə informasiyanın toplanması
- ☐ Təşkilati iclasın keçirilməsi

475 Layihənin qəbuluna aiddir

- ☐ Problemə yanaşmanın müzakirəsi
- ☐ Layihələşdirmə qruplarının və uyğun tapşırıqların təyini
- ☐ Bütün təşkil etmə prosesi üçün problemin vacibliyini göstərən tədqiqat sahəsinin təyini
- ☒ Layihədə təcrübəli rəhbərinin təyini
- ☐ Təşkilati iclasın keçirilməsi

476 Tədqiqat sahəsinin təsvirinə aiddir

- ☐ Problemə yanaşmanın müzakirəsi
- ☐ Layihədə təcrübəli rəhbərinin təyini
- ☐ Layihələşdirmə qruplarının və uyğun tapşırıqların təyini
- ☒ Bütün təşkil etmə prosesi üçün problemin vacibliyini göstərən tədqiqat sahəsinin təyini
- ☐ Təşkilati iclasın keçirilməsi

477 İntellektual sistemlərin layihələşdirilməsi zamanı işlərin da siyahısı:

- ☐ İzahetmə altsisteminin seçilməsi
- ☐ Sistemə biliklərin təqdim olunması üsulunun seçilməsi;
- ☐ Biliklərin ekspertdən sistemə ötürülməsi;
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Çıxış (idarəetmə) strategiyasının seçilməsi;

478 Süni intellektin layihələşdirilməsi mərhələləri

- ☐ Sistemin testdən keçirilməsi
- ☐ BTD-nin seçilməsi və ya hazırlanması
- ☐ Biliklərin təqdimatı və qərarların çıxış mexanizminin müəyyənəşdirilməsinin rəsmiyyətinin seçilməsi
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sistemin yoxlanması

479 Feygenbauma gümrə biliklər tipi:

- ☐ Metabiliklər, yəni “bizim biliklərimizin həcmində və ya bizim imkanlarımız daxilində biliklər”
- ☐ Müvəqqəti ardıcılıq və səbəb-nəticə əlaqələrini müəyyən edən hadisələr haqqında;
- ☐ Ətraf-mühitin obyekt və kateqoriyaları haqqında;

- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Fəaliyyəti, yəni hər hansı bir işi yerinə yetirmək qabiliyyəti haqqında;

480 Biliklərin tipi

- ☐ İş və fəaliyyətin mümkün effektləri, hadisə və vəziyyətlərin yaranmasının səbəb və şərtləri;
- ☐ Obyektlər arasında və bu obyektlərin iştirakı mümkün olan əlaqələr və hadisələr;
- ☐ Obyektin quruluşunu, formasını, xüsusiyyətlərini, funksiyalarını və imkanlarının vəziyyətini;
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Fiziki qanunlar;

481 İntellektual sistemlərin hazırlanmasının ilkin mərhələsində həll ediləcək tapşırıqlar

- ☐ BB-nin quruluş hissələri arasındakı qarşılıqlı xarakterin müəyyən edilməsi;
- ☐ Biliklərin təqdimatı üsulunun seçilməsi;
- ☐ Biliklərin quruluşunun müəyyən edilməsi üsulu, yəni “bilikləri necə təqdim etməli”;
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ BB-nin quruluşunun müəyyən edilməsi;

482 İntellektual sistemlərin hazırlanmasının ilkin mərhələsində həll ediləcək tapşırıqlar

- ☐ Tapşırıqların həlli üçün biliklərin tipinin müəyyən edilməsi;
- ☐ Tədqiq olunan problem sahəsi kontekstində “bilik” məfhumunun təyini;
- ☐ Problem sahəsinin (obyektin, tapşırığın, məqsədin) tədqiqi, yəni “BB nəyi ifadə edir” və “nəyə görə ifadə edir”;
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliklərin mənbəyini aydınlaşdırmaq, onlarla fəal və ciddi cəhdlə işləmək;

483 Ekspert sistemlərin tətbiqini vacib edən şərt

- ☐ Ən yaxşı və ən pis icraçıların məsələləri həll etmələri arasındakı fərqi böyüklüyü
- ☐ Kiçik məsələlərin həlli mütəxəssislərin çoxsaylı kollektivini tələb edir ki, bu mütəxəssislər də lazımı qədər biliklərə malik deyillər
- ☐ Başqa işçilərə kömək üçün mütəxəssis çatışmazlığı
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsi bir neçə şərtədən asılı ola bilər ki, bu da adi mütəxəssis tərəfindən ayrılmış vaxtda başa düşülə bilməz

484 Məsələlərin həllinə görə intellektual sistemlərin təsnifləşdirilməsi

- ☐ Texnologiya problemini araşdıran sistemlərə bölünür
- ☐ Neyron şəbəkələr və ekspert sistemlərə bölünür
- ☐ İqtisadi məsələlərin həllinə yönələn, marketinq tədqiqatları üçün hazırlanan və hüquqşünaslıqda qərarların qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulan sistemlərə bölünür
- ☒ Məsləhət verən, test edən, diaqnostika edən və s. sistemlərə bölünür
- ☐ Biliyin istifadə olunmasını araşdıran sistemlərə bölünür

485 Tətbiq olunma sahəsinə intellektual sistemlərin təsnifləşdirilməsi

- ☐ Texnologiya problemini araşdıran sistemlərə bölünür
- ☐ Məsləhət verən, test edən, diaqnostika edən və s. sistemlərə bölünür.
- ☐ Neyron şəbəkələr və ekspert sistemlərə bölünür
- ☒ İqtisadi məsələlərin həllinə yönələn, marketinq tədqiqatları üçün hazırlanan və hüquqşünaslıqda qərarların qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulan sistemlərə bölünür
- ☐ Biliyin istifadə olunmasını araşdıran sistemlərə bölünür

486 Qurğuya görə intellektual sistemlərin təsnifləşdirilməsi

- ☐ Texnologiya problemini araşdıran sistemlərə bölünür
- ☐ Məsləhət verən, test edən, diaqnostika edən və s. sistemlərə bölünür.

- ☐ İqtisadi məsələlərin həllinə yönələn, marketing tədqiqatları üçün hazırlanan və hüquqşünaslıqda qərarların qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulan sistemlərə bölünür
- ☒ Neyron şəbəkələr və ekspert sistemlərə bölünür
- ☐ Biliyin istifadə olunmasını araşdıran sistemlərə bölünür

487 Baza biliklərinin yaradılması üçün bir – biri ilə əlaqədar aşağıdakı problemləri həll etmək lazımdır:

- ☐ Texnologiya problemi
- ☐ Biliyin təsviri
- ☐ Müvafiq sahəyə lazım olan tətbiqi biliyi formalaşdırılması
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Biliyin istifadə olunması

488 Hər bir intellektual sistemdə məqsədi formalaşdırmaq üçün vacib bloklardan biridir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Proqnoz bloku
- ☐ Xarici aləmlə əlaqə bloku
- ☒ Məqsədi formalaşdıran blok
- ☐ Öyrənən və ya özünüöyrədən bloku

489 Məqsədi formalaşdıran blok

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sistemin intellektual fəaliyyətində əvvəlcədən müəyyən dəyişənlərin proqnozunu verə bilmək üçündür
- ☐ Operativ olaraq xarici aləm haqqında informasiya yığır və onun nəticələrini intellektual sistemdə real vaxt ərzində qərar qəbul etmədə istifadəsini təmin edir
- ☒ Hər bir intellektual sistemdə məqsədi formalaşdırmaq üçün vacib bloklardan biridir
- ☐ Sistemin başadüşmə üfiqlərini genişləndirir və lazım olarsa aləmin modelini korrektə edir

490 Operativ olaraq xarici aləm haqqında informasiya yığır və onun nəticələrini intellektual sistemdə real vaxt ərzində qərar qəbul etmədə istifadəsini təmin edir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Öyrənən və ya özünüöyrədən bloku
- ☐ Proqnoz bloku
- ☒ Xarici aləmlə əlaqə bloku
- ☐ Məqsədi formalaşdıran blok

491 Xarici aləmlə əlaqə bloku

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Sistemin başadüşmə üfiqlərini genişləndirir və lazım olarsa aləmin modelini korrektə edir
- ☐ Sistemin intellektual fəaliyyətində əvvəlcədən müəyyən dəyişənlərin proqnozunu verə bilmək üçündür
- ☒ Operativ olaraq xarici aləm haqqında informasiya yığır və onun nəticələrini intellektual sistemdə real vaxt ərzində qərar qəbul etmədə istifadəsini təmin edir
- ☐ Hər bir intellektual sistemdə məqsədi formalaşdırmaq üçün vacib bloklardan biridir

492 Sistemin intellektual fəaliyyətində əvvəlcədən müəyyən dəyişənlərin proqnozunu verə bilmək üçündür

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☒ Proqnoz bloku
- ☐ Öyrənən və ya özünüöyrədən bloku
- ☐ Xarici aləmlə əlaqə bloku
- ☐ Məqsədi formalaşdıran blok

493 Proqnoz bloku

- ☐ Bütün cavablar düzdür

- ☐ Operativ olaraq xarici aləm haqqında informasiya yığır və onun nəticələrini intellektual sistemdə real vaxt ərzində qərar qəbul etmədə istifadəsini təmin edir
- ☐ Sistemin başadüşmə üfiqlərini genişləndirir və lazım olarsa aləmin modelini korrektə edir
- ☒ Sistemin intellektual fəaliyyətində əvvəlcədən müəyyən dəyişənlərin proqnozunu verə bilmək üçündür
- ☐ Hər bir intellektual sistemdə məqsədi formalaşdırmaq üçün vacib bloklardan biridir

494 sistemin başadüşmə üfiqlərini genişləndirir və lazım olarsa aləmin modelini korrektə edir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Xarici aləmlə əlaqə bloku
- ☐ Proqnoz bloku
- ☒ Öyrənən və ya özünüöyrədən bloku
- ☐ Məqsədi formalaşdıran blok

495 İntellektual sistemlər

- ☐ İS məntiqi nəticələri istifadə etməklə şəraiti tanımaq və qərar qəbul etmək və həmkarları ilə ümumi dil tapmaq, lazım gələrsə, özünün gördüyü işi izah etməyi özünün vəziyyətini və əhatə olunan aləmi proqnozlaşdırmağı və onu öz fəaliyyəti ilə əlaqələndirməyi bacarmalıdır və s.
- ☐ İS əhatə olunmuş aləmin dəyişməsinə reaksiya verməlidir, yəni kriteriyanın dəyişməsi ilə məsələni həll etməlidir.
- ☐ İS müəyyən məqsədə doğru yönəldilmiş olmalıdır, yəni öz fəaliyyətini elə planlaşdırmalıdır ki, məqsədə doğru getməlidir və ona çatmalıdır. Fərqi yoxdur bu məqsəd ona yuxarıdan verilib və ya sistem özü onu formalaşdırıb.
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ İS daimi öz biliyinin həddlərini genişləndirməlidir. İstər əhatə edən aləm haqqında, istərsə də özü haqqında. Bir sözlə, öyrənmək və özünü öyrətməklə aləmin modelini təkmilləşdirməlidir.

496 Süni intellektin tədqiqində aşağıdakı kompleks üsullardan istifadə olunur:

- ☐ Konqnitiv psixologiyanın üsulları
- ☐ Freym dilləri
- ☐ Riyazi məntiqin üsulları
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Tətbiqi və riyazi linqvistikanın üsulları

497 Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradıl

- ☐ Biliklərlə manipulyasiya
- ☐ İnformasiyanın qəbulu
- ☐ Ünsiyyət
- ☒ Normativ, sutiativ istiqamət
- ☐ Biliyin təqdiminə

498 Normativ, sutiativ istiqamət

- ☐ “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması
- ☐ EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək
- ☐ Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu
- ☒ Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması
- ☐ İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi

499 Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu.....aiddir

- ☐ Normativ, sutiativ istiqamət
- ☐ Biliyin təqdiminə
- ☐ İnformasiyanın qəbulu
- ☒ Ünsiyyət
- ☐ Biliklərlə manipulyasiya

500 Ünsiyyət

- ☐ Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması
- ☐ İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi
- ☐ EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək
- ☒ Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu
- ☐ “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması

501 EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək.....aiddir

- ☐ Normativ, sutiativ istiqamət
- ☐ Biliklərlə manipulyasiya
- ☐ Biliyin təqdiminə
- ☒ İnformasiyanın qəbulu
- ☐ Ünsiyyət

502 İnformasiyanın qəbulu

- ☐ Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması
- ☐ “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması
- ☐ İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi
- ☒ EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək
- ☐ Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu

503 İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi.....aiddir

- ☒ Biliklərlə manipulyasiya
- ☐ Ünsiyyət
- ☐ İnformasiyanın qəbulu
- ☐ Biliyin təqdiminə
- ☐ Normativ, sutiativ istiqamət

504 Biliklərlə manipulyasiya

- ☐ Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması
- ☐ EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək
- ☐ “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması
- ☒ İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi
- ☐ Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu

505 “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması.....aiddir

- ☐ Normativ, sutiativ istiqamət
- ☐ İnformasiyanın qəbulu
- ☐ Biliklərlə manipulyasiya
- ☒ Biliyin təqdiminə
- ☐ Ünsiyyət

506 Biliyin təqdiminə aiddir

- ☐ Situasiyaya uyğun məqsədyönlü modellərin yaradılması
- ☐ EHM – lərin obrazların tanınmasına, görmək informasiyaların analizinə öyrətmək
- ☐ İntellektual sistemləri metodlarla və biliklərin manipulyasiya ilə məşğul olmağın öyrədilməsi
- ☒ “Bilik bazasının” yaradılması, intellektual sistemlərinin yaddaşının xüsusi biliklərin təqdimi, formalaşdırılması
- ☐ Kompüter tərəfindən adi mətnin başa düşülməsi, EHM-lə insanın dialoqu

507 Freym xüsusi həllidir:

- ☒ Semantik şəbəkənin

- ☐ Verilənlərin intellektual emalının
- ☐ Məntiqi modelin
- ☐ Produksion modelin
- ☐ Fənn-yönümlü modelin

508 Freym –

- ☒ Müəyyən standart situasiyanın təqdim edilməsi üçün verilənlər strukturu
- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Müəyyən qeyri-standart situasiyanın təqdim edilməsi üçün verilənlər strukturu
- ☐ Müəyyən və konkret situasiyanın təqdim edilməsi üçün verilənlər strukturu
- ☐ Verilənlərin intellektual emalının xüsusi həlli

509 Əməliyyat biliklərini həyata keçirilməsi üçün birləşdirilmiş prosedurlardan istifadə edən model:

- ☐ Fənn-yönümlü model
- ☐ Verilənlərin intellektual emalı
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☒ Freym
- ☐ Produksion model

510 Bu qurum müəyyən standart situasiyanın təqdim edilməsi üçün verilənlər strukturu

- ☐ Fənn-yönümlü model
- ☒ Freym
- ☐ Verilənlərin intellektual emalı
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☐ Produksion model

511 Siniflər şəklində sistemin təqdimatı üçün səciyyəvidir:

- ☐ Verilənlərin intellektual strukturları
- ☒ Freymlər
- ☐ Produksion modellər
- ☐ Fənn-yönümlü modellər
- ☐ Semantik şəbəkələr

512 Obyekt-yönümlü modeli inkişafıdır:

- ☐ Verilənlərin intellektual strukturunun
- ☒ Freym modelinin
- ☐ Produksion modelin
- ☐ Fənn-yönümlü model
- ☐ Semantik şəbəkələrin

513 Freym-yönümlü ekspert sistemləri

- ☐ ANALYST
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ ALTERID
- ☐ TRISTAN
- ☐ МОДИС

514 Həm freymlərdə həm də semantik şəbəkələrdə varislik vasitəsilə baş verir

- ☐ Verilənlər bazasından
- ☐ Varislik xassələri
- ☒ AKO-əlaqələr
- ☐ İstifadəçi ilə dialoqdan

- ☐ Düsturlar üzrə

515 Freym-ekzemplyarda slotun qiymətlərinin alınması üsulları:

- ☐ Göstərilən AKO xassələri vasitəsilə
☒ Freym-nümunədən
☐ Verilənlər bazasından
☐ İstifadəçi ilə dialoqdan
☐ Bütün cavablar doğrudur

516 Freym-ekzemplyarda slotun qiymətlərinin alınması üsulları:

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
☒ Freym-nümunədən
☐ Göstərilən AKO xassələri vasitəsilə
☐ Slotda qeyd olunan düstur üzrə
☐ Birləşdirilmiş prosedur vasitəsilə

517 Freymin strukturu

- ☐ Obraz, fakt
☒ Freymin adı, slotun adı
☐ Freymin adı, slotun adı, prosedurun adı
☐ Freymin adı, slotun adı, prosedurun adı, demonun adı
☐ Rol, ssenari, vəziyyət

518 Freym modeli kifayət qədər universaldır, çünki dünya haqqında biliklərin müxtəlifliyini vasitəsilə əks etdirmək imkanını verir:

- ☐ Obyektlər və anlayışları göstərmək üçün freym-strukturlar
☒ Bütün cavablar doğrudur
☐ Freym-ssenarilər
☐ Freym-situasiyalar
☐ Freym-rollar

519 Freym -

- ☐ Birləşdirilmiş prosedurlardır
☒ Bütün cavablar doğrudur
☐ İnformasiyanın bəzi stereotipinin təqdim edilməsi üçün mücərrəd obrazdır
☐ Müəyyən standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturudur
☐ Qaydalar əsasında evristik metodların həyata keçirilməsinə imkan verən və monoton və qeyri-monoton nəticələri yerinə yetirən modeldir

520 Freymlərin müəllifi

- ☐ M. Kastels
☐ N. Viner
☐ C. Makkarti
☒ M. Minski
☐ Mak-Kallok

521 Müəyyən standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturu

- ☐ Obyekt-yönümlü model
☐ Neyron şəbəkə
☐ Semantik model
☐ Məntiqi model
☒ Freym

522 Qaydalar üzrə nəticənin evristik metodlarını həyata keçirməyə imkan verən model

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Məntiqi model
- ☐ Obyekt-yönümlü model
- ☒ Freym
- ☐ Semantik model

523 Birləşdirilmiş prosedurlar

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Produksion model
- ☐ Məntiqi model
- ☒ Freym
- ☐ Semantik model

524 Obyektlər arasında məlumat mübadiləsi həyata keçirən model

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Produksion model
- ☐ Məntiqi model
- ☒ Freym
- ☐ Semantik model

525 Freym -

- ☐ Verilənlərin məntiqi modelinin qurulması üçün istifadə edilən modelləşdirmə yanaşmaları
- ☐ "Əgər (şərt), onda (hərəkət)" şəklində biliyi təqdim edən model
- ☐ Zirvələri – anlayışlar, qövsləri isə - anlayışlar arasında münasibətlər olan istiqamətləndirilmiş qraf
- ☒ Müəyyən standart vəziyyətin təqdim edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş verilənlər strukturu
- ☐ Predmet oblastında sinif və obyektlər məcmusu

526 Freymlər ilə doldurulur: 1. Qiymətlər. 2. Simvollar. 3. Çoxluqlar. 4. İdarə edici informasiya

- ☐ 1,2,4
- ☐ 2,3,4
- ☐ 1,2,3
- ☒ 1,2,3,4
- ☐ 1,3,4

527 Müəyyən şərtin yoxlanılması nə zaman yerinə yetirilir?

- ☐ freymə və müəyyən şərtə istinad olmayanda
- ☐ müəyyən şərtə istinad olunanda
- ☐ istinad olmyanda
- ☒ istinadın mövcudluğu olanda
- ☐ freymə istinad olunanda

528 Daxil edilmiş prosedurlarda zərurilik.....halda meydana çıxır

- ☐ müəyyən şərtin mümkünsüz olması
- ☐ freymin aktivləşməsinin mümkünsüz olması
- ☐ müəyyən şərtin silinməsi zamanı freymin aktivləşməsi
- ☒ müəyyən şərtin yerinə yetirilməsi zamanı freymin aktivləşməsi
- ☐ müəyyən şərtin aktivləşməsi

529 freymlər digər freymlərin adları kmi çıxış edirlər, freymlər müvafiq qiymətlərin siyahısını verirlər

- ☐ Ayrı-ayrı, birləşdirilmiş
- ☐ Sabit, qeyri-sabit
- ☐ Generasiya olunan, regenerasiya olunan
- ☒ Qeyri-terminal, terminal
- ☐ Sadə, mürəkkəb

530 Slotların doldurulmasını....formalaşdırır

- ☐ protofreym
- ☐ prototip
- ☐ fotofreym
- ☒ freym-misal
- ☐ freym

531 Tam doldurulmamış freymlər müvafiqdirlər

- ☐ freym-məsələyə
- ☐ prototipə
- ☐ fotofreymə
- ☒ protofreymlərə
- ☐ freym-misala

532 Freymlərin iyerarxik sistemi necə yaradılır?

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Freymlərin iyerarxik daxil edilməsilə
- ☐ Freymlərin ardıcıl daxil edilməsilə
- ☒ Freymlərin rekursiv daxil edilməsilə
- ☐ Freymlərin layihə əsasında daxil edilməsilə

533 Semantik şəbəkə ilə dəyişdirilə bilər

- ☐ konkret qiymətlər
- ☐ başlıqların təsviri
- ☐ atributun təsviri
- ☒ freymin təsviri
- ☐ prosedurların adları

534 Slotların qiymətləri kimi çıxış edir: 1. digər freymlərin adları. 2. prosedurların adları. 3. slotların konkret qiymətləri

- ☒ 1, 2, 3
- ☐ 2, 3
- ☐ yalnız 2
- ☐ yalnız 1
- ☐ 1.3

535 Slot kimi çıxış edir:

- ☐ təsvir olunan obyektlərin başlıqları
- ☐ təsvir olunan obyektlərin xarakterik xüsusiyyətləri
- ☐ təsvir olunan obyektlərin atributları
- ☒ I adı ilə təsvir olunan obyektlərin xarakterik xüsusiyyətləri və ya atributları
- ☐ təsvir olunan obyektlərin formaları

536 Freymlərin kimi obyektlərin, hadisələrin, proseslərin adları çıxış edir

- ☐ açarları
- ☐ formaları

- ☐ B) başlıqları
- ☒ adları
- ☐ makrosları

537 Ən sadə variantda freymın yazılış qaydası

- ☐ $F = (>, <>, <>, \dots, <>)$
- ☐ $F = (I>, \dots)$
- ☐ $F = (I, \dots)$
- ☒ $F = (, \dots)$
- ☐ $F = (, \dots)$

538 . . . xüsusi halı ümumidən fərqləndirən biliklərdən ibarətdir

- ☐ Freym-layihələr
- ☐ Freymlər
- ☐ Freym-məsələlər
- ☒ Freym-misallar
- ☐ Proto- freymlər

539 bütün xüsusi hallar üçün ümumi olan biliklərdən ibarətdir

- ☐ Freym-layihələr
- ☐ Freymlər
- ☐ Freym-misallar
- ☒ Freym-prototip
- ☐ Proto- freymlər

540 Freymlərin növləri

- ☐ Layihə və prototiplər
- ☐ Prototiplər və freym-misallar
- ☐ Freym-ekzemplarlar və freym-misallar
- ☒ Protofreymlər və freym-ekzemplarlar
- ☐ Layihə, misallar, məsələlər

541 Pospelovun tərifinə görə freym - ...

- ☐ Obyektlərin təqdim olunması üçün tələb olunan minimal informasiya
- ☐ Normalizə olunmuş cədvəldir
- ☐ B) Unikal ada malik olan informasiya obyektidir
- ☒ İxtiyari obyekt və hadisənin təsviri üçün termindir
- ☐ Verilənlərin məntiqi təşkilatıdır

542 Minskinin tərifinə görə freym - ...

- ☐ E) Müxtəlif realizasiyalar
- ☐ Real dünyanın bir hissəsi
- ☐ Obyektlərin təqdim olunması üçün tələb olunan maksimal informasiya
- ☒ A)) Obyektlərin təqdim olunması üçün tələb olunan minimal informasiya
- ☐ Verilənlər təşkilatının elementar vahidi

543 “Gestaltpsixologiya” nə ilə məşğuldur?

- ☐ İnsan tərəfindən yeni ideyaların qəbul edilməsinin öyrənməsi
- ☐ İnsan psixologiyası tərəfindən daxili dünyanın öyrənməsi
- ☐ İnsan təzahürünün təhlili
- ☒ Xarici mühitin insan tərəfindən öyrənməsi
- ☐ İnsan psixologiyasının öyrənməsi

544 Freym anlayışı kimə məxsusdur?

- ☐ İ. Pavlov
- ☐ M. Qomez
- ☐ M. Kloze
- ☒ M. Minski
- ☐ A. Valentinov

545 Anlayışlar arasında münasibətləri təsnif etmək olar:

- ☐ Rekursiv
- ☐ Binar
- ☐ Unar
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ N-ar

546 Funksional münasibətlər:

- ☐ "Başçı" - "təbə olan"
- ☐ "Hissə - tam"
- ☐ "Sınıf - yarımsınıf - nüsxə", "çoxluq – altçoxluq- element"
- ☒ "Müəyyən edir", "təsir göstərir" və s.
- ☐ "Cəddi - törəməsi"

547 Genotipdə geni kimi təqdim edilir

- ☐ Digər obyekt
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Bayt
- ☐ Bit
- ☐ Ədəd

548 Genetik alqoritm seçimi məsələsi elə həyata keçirilməlidir ki, onun həlli kimi kodlaşdırılsın

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☒ Vektor
- ☐ Bit
- ☐ Ədəd
- ☐ Digər obyekt

549 Genetik alqoritmin fərqləndirici xüsusiyyəti operatorundan istifadəsinə diqqətdir

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☒ Çarpazlaşma
- ☐ Mutasiya
- ☐ Yeni nəsillərin realizasiyası
- ☐ "Düzgün" nəsillərin seçilməsi

550 Təbii təkamül metodları nəzərdə tutur

- ☐ Krossinqoveri
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Varisliyi
- ☐ Mutasianı
- ☐ Seçimi

551 Genetik alqoritm metodlarından istifadə edir

- ☐ Təkamül hesablamaları

- ☒ Təbii təkamül
- ☐ Təsnifat, klasterizsiya və taksonomiya məsələləri
- ☐ Təsnifat və taksonomiya məsələləri
- ☐ Statistika və kombinatorika məsələləri

552 Genetik alqoritm aiddir

- ☐ Təsnifat, klasterizsiya və taksonomiya məsələlərinə
- ☐ Təbii təkamülə
- ☐ Statistika və kombinatorika məsələlərinə
- ☐ Təsnifat və taksonomiya məsələlərinə
- ☒ Təkamül hesablamalara

553 Genetik alqoritm - məsələlərin həlli üçün istifadə edilən evristik axtarış alqoritmidir

- ☐ Təsnifat, klasterizasiya və taksonomiya
- ☐ Təsnifat və taksonomiya
- ☒ Optimallaşdırılma və modelləşdirilmə
- ☐ Proqnozlaşdırma və optimallaşdırılma
- ☐ Statistika və kombinatorika

554 Genetik alqoritm – yolu ilə optimallaşdırılma və modelləşdirilmə məsələlərin həlli üçün istifadə edilən evristik axtarış alqoritmidir

- ☐ Təsadüfi seçim
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Təbiətdə baş verən seçimə analogi proseslər
- ☐ Mexanizmlərin istifadəsi ilə müəyyən parametrlərin variasiyaları
- ☐ Kombinasiya

555 Şəbəkənin müəyyən funksiyanı modelləşdirmək qabiliyyəti:

- ☒ Təlimat
- ☐ Assosiativlik
- ☐ Çəkilik
- ☐ Şəbəkənin paralel işi
- ☐ Təmsil olunma

556 Şəbəkənin çəkirlərinin tarazlanmasının sistemli proseduru:

- ☐ Assosiativlik
- ☐ Şəbəkənin paralel işi
- ☐ Çəkilik
- ☒ Təmsil olunma
- ☐ Təlimat

557 Neyronun aktivasiya funksiyası:

- ☐ Şəbəkənin təlim alqoritm
- ☐ Neyronun girişlərinin çəkiləndirilmiş cəmi
- ☐ Şəbəkənin çəkirlərinin tarazlanmasının sistemli proseduru
- ☐ Sınıf qiymətlərinin müəyyənləndirilməsi
- ☒ Çıxışda qeyri-xətti siqnalın dəyişdiricisi

558 Neyrokompüterlərin adi hesablama maşınları arasında prinsipial fərq

- ☐ Çoxölçülü informasiya ilə iş
- ☒ Nümunə üzərində təlimatlanma qabiliyyəti
- ☐ Yaddaşın böyük həcmi

- ☐ Parallel emal
- ☐ İnformasiya ilə iş

559 Neyron şəbəkələr operativ məlumat bazasından bilikləri almağa imkan verir

- ☐ Və öyrədici toplunu generasiya etməyə
- ☐ Və sinifləri əhatə etməyə
- ☐ Və lazımi informasiyanı emal etməyə
- ☐ Doğrudur
- ☒ Düzgün deyil

560 Öyrədici toplusunu təşkil edir:

- ☒ Real vəziyyətlərin nümunələri
- ☐ Əhəmiyyətli əlamətlər
- ☐ İnformasiya vahidləri
- ☐ Əlamətlər və atributlar
- ☐ Siniflərin qiymətləri

561 Neyron şəbəkədə qərarın qəbul edilməsiəsasında həyata keçirilir:

- ☐ Neyronlar arası əlaqələrin çəkilişi
- ☒ Həllədiçi funksiyalarının seçimi
- ☐ Çəkilişin generatoru
- ☐ Təlim toplusu
- ☐ Aktivasiya funksiyasının seçimi

562 Neyron şəbəkəsinin təlim prosesi müəyyən edilməsindən ibarətdir:

- ☐ Təlim toplusunun
- ☒ Neyronlar arası əlaqələrin çəkilişinin
- ☐ Aktivasiya funksiyasının seçiminin
- ☐ Çəkilişin generatorunun
- ☐ Həllədiçi funksiyalarının seçiminin

563 Təlim və real təcrübə əsasında özünüöyrədən İİS

- ☐ Yeni informasiya texnologiyası
- ☒ Neyron şəbəkəsi
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☐ Freym
- ☐ İntellektual İS

564 Genetik alqoritmin mərhələləri:

- ☐ Bütün fərdlər üçün məqsəd funksiyasının hesablanması və yeni nəslin formalaşması
- ☐ İbtidai populyasiyanın yaradılması
- ☐ Populyasiyanın fərdləri üçün məqsəd funksiyasının verilməsi (uyğunluğu)
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Çarpazlaşma və mutasiya

565 Alqoritmin dayanacaq meyarı

- ☐ Təkamül üçün buraxılmış zamanın bitməsi
- ☐ Supoptimal həllin olması
- ☐ Qlobal həllin tapılması
- ☒ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ Nəsillərin təkamülü üçün buraxılmış zamanın bitməsi

566 Genetik operatorların iş nəticəsində əldə edilir

- ☐ Müəyyən meyarlar
- ☐ İterasiya
- ☐ Düzgün qərarlar
- ☒ Yeni qərarlar
- ☐ Həyat dövrləri

567 Genetik operatorlar

- ☐ Varislik, muasiya, "düzgün" nəsilərin seçimi
- ☐ Çarpazlaşma, muasiya, krossinqover, varislik
- ☐ Varislik, muasiya, seçim
- ☒ Çarpazlaşma, muasiya, krossinqover
- ☐ Çarpazlaşma, muasiya, krossinqover, varislik, "düzgün" nəsilərin seçimi

568 Genetik alqoritmlərdə genotip malikdir

- ☐ Ölçmələr vektoruna
- ☐ Daimi uzunluğa
- ☐ Dəyişən enə
- ☒ Sabit uzunluğa
- ☐ Dəyişməyən parametrlərə

569 Genetik alqoritmin işinin başlanmasından əvvəl.....zəruridir

- ☒ Əlamətləri kodlaşdırmaq, fenotipi formalaşdırmaq, fitness-funksiyanı təyin etmək
- ☐ Fitness-funksiyanı təyin etmək
- ☐ Fenotipi formalaşdırmaq
- ☐ Parçalanma nöqtəsini seçmək
- ☐ Əlamətləri kodlaşdırmaq

570 Seçim tiplərinə aid deyil

- ☐ Ruletka
- ☐ Rəq
- ☐ Turnir
- ☒ Kəsişmə
- ☐ Kəsib gödəltmə ilə seçim

571 Seçim tiplərinə aiddir

- ☐ Ruletka
- ☐ Rəq
- ☐ Turnir
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Kəsib gödəltmə ilə seçim

572 İnversiya

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Xromosomun ixtiyari növü müəyyən ehtimalla əks olanına dəyişir
- ☐ Xromosomun hansısa hissəsinin həmin xromosomun digər seqmentinə köçürülməsi
- ☒ Xromosomun sərbəst seçilmiş hissəsinin daxilində genlərin əks qaydada yerdəyişməsi
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

573 Translokasiya

- ☐ Bütün cavablar düzdür

- ☐ Xromosomun sərbəst seçilmiş hissəsinin daxilində genlərin əks qaydada yerdəyişməsi
- ☐ Xromosomun ixtiyari növü müəyyən ehtimalla əks olanına dəyişir
- ☒ Xromosomun hansısa hissəsinin həmin xromosomun digər seqmentinə köçürülməsi
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

574 Birnöqtəli mutasiya

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Xromosomun sərbəst seçilmiş hissəsinin daxilində genlərin əks qaydada yerdəyişməsi
- ☐ Xromosomun hansısa hissəsinin həmin xromosomun digər seqmentinə köçürülməsi
- ☒ Xromosomun ixtiyari növü müəyyən ehtimalla əks olanına dəyişir
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

575 Mutasiya operatorlarının tipləri: 1. Birnöqtəli mutasiya; 2. Inversiya; 3. Translokasiya

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ 1.2
- ☐ 1.0
- ☒ 1, 2, 3
- ☐ 1.3

576 Genetik alqoritm -

- ☐ Düzgün cavab yoxdur
- ☐ Riyazi seçim konsepsiyaları əsasında axtarış alqoritm
- ☐ Məsələlərin həlli və modelləşdirilməsi alqoritm
- ☒ Genetika və təbii seçim konsepsiyalarına əsaslanan optimallaşdırılma və modelləşdirilmə məsələlərin həlli üçün istifadə edilən axtarışın evristik alqoritmidir
- ☐ Qeydlərin verilməsi alqoritm

577 Evolyuson proseslərin modelləşdirilməsi üçün genetik alqoritmlərdə istifadə olunur

- ☐ Valideynlərdən
- ☐ Bitlərdən
- ☐ Seqmentlərdən
- ☒ Operatorlardan
- ☐ Xromosomlardan

578 Hamar krossoverin çarpazlaşma operatoru

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Parçalmanın iki nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
- ☐ Parçalmanın bir neçə nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
- ☒ Birinci nəslin nümayəndəsinin hər biti təsadüfi şəkildə valideynlərin birindən götürülür, ikinci nəsilə digər valideynin biti çatır
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

579 İkinöqtəli krossoverin çarpazlaşma operatoru

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Parçalmanın iki nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
- ☐ Parçalmanın bir neçə nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
- ☒ Parçalmanın iki nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları onların arasındakı seqmentdə mübadilə aparır
- ☐ Düzgün cavab yoxdur

580 Birnöqtəli krossoverin çarpazlaşma operatoru

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Parçalmanın iki nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
- ☐ Parçalmanın bir neçə nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır

- ☒ Parçalmanın bir nöqtəsi seçilir, sonradan valideyn xromosomları alınmış tezliklərlə mübadilə aparır
☐ Düzgün cavab yoxdur

581 Çarpazlaşma operatorlarına aiddir : I.birnöqtəli krossover II. ikinöqtəli krossover III.hamar krossover

- ☐ düzgün cavab yoxdur
☐ I,II
☐ I
☒ I, II, III
☐ I,III

582 Verilənlərin kompleksli çoxölçülü təhlil texnologiyası –

- ☐ Verilənlər vitrinidir
☐ VBİS
☐ Data Mining
☒ OLAP
☐ Bütün cavablar düzdür

583 OLAP –

- ☐ İnformasiyanın detallaşdırılmasının müxtəlif səviyyələrini təqdim edən iyerarxiyadır
☐ Verilənlərin çoxölçülü toplusudur
☐ Qərar qəbulətmə dəstəyi sistemidir
☒ Verilənlərin kompleksli çoxölçülü təhlil texnologiyasıdır
☐ Bütün cavablar düzdür

584 İnteqrasiya olunmuş informasiya sistemlərinin tətbiqi zəruriyyəti bu məsələdən irəli gəlir

- ☐ Texniki planlaşdırma və monitoring
☐ Konveyer istehsalatı
☐ Müəssisələrin bütövlüyünün təmin edilməsi
☒ Rəhbərliyə ötürülən informasiyanın aktuallığının təmin olunması
☐ Şöbələrinin avtomatlaşdırılması

585 Holding korporasiyalarında

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
☐ Əsas fəaliyyət alqı-satqıdan ibarətdir
☐ Ayrı-ayrı müəssisələr müəyyən mənada müstəqildir
☒ Struktur bölmələri əhəmiyyətli dərəcədə təmsil edilir
☐ Avtomatlaşdırma şöbəsi mövcuddur

586 Korporativ informasiya sistemi çərçivəsində personalın idarəetmə funksiyasını təmin edən məsələlər

- ☐ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
☐ Maddi hesabatlar və müqavilələrin əmtəə hissəsinin icrası
☐ Maliyyə bölgüsü mühasibatı və müqavilələr üzrə planlaşdırılma
☒ Cədvəl üzrə əmək haqqının hesablanması
☐ Texniki-iqtisadi planlaşdırma və maya dəyərinin monitoringi

587 Korporativ informasiya sistemi çərçivəsində maya dəyərinin idarəetmə funksiyasını təmin edən məsələlər

- ☐ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
☐ Maddi hesabatlar və müqavilələrin əmtəə hissəsinin icrası
☐ Maliyyə bölgüsü mühasibatı və müqavilələr üzrə planlaşdırılma
☒ Texniki-iqtisadi planlaşdırma və maya dəyərinin monitoringi
☐ Cədvəl üzrə əmək haqqının hesablanması

588 Korporativ informasiya sistemi çərçivəsində əmtəə axınının idarəetmə funksiyasını təmin edən məsələlər

- ☐ Cədvəl üzrə əmək haqqının hesablanması
- ☐ Maliyyə bölgüsü mühasibatı və müqavilələr üzrə planlaşdırılma
- ☐ Texniki-iqtisadi planlaşdırma və maya dəyərinin monitorinqi
- ☒ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
- ☐ Maddi hesabatlar və müqavilələrin əmtəə hissəsinin icrası

589 Korporativ informasiya sistemi çərçivəsində reallaşdırılan və maliyyə axınının idarəetmə funksiyasını təmin edən məsələlər

- ☐ Maddi hesabatlar və müqavilələrin əmtəə hissəsinin icrası
- ☐ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
- ☐ Cədvəl üzrə əmək haqqının hesablanması
- ☐ Texniki-iqtisadi planlaşdırma və maya dəyərinin monitorinqi
- ☒ Maliyyə bölgüsü mühasibatı və müqavilələr üzrə planlaşdırılma

590 Müəssisənin fəaliyyətinin operativ planlaşdırması

- ☐ Verilənlərin, texniki və proqram təminatının, həmçinin, personal və təşkilati tədbirlərin uyğunlaşması
- ☐ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
- ☐ Xarici parametrlərinin planlaşdırılması
- ☒ Fəaliyyət istiqamətlərinin planlaşdırılması
- ☐ İstifadəçilər arasında məlumatların ötürülməsinin təmin edilməsi

591 Müəssisənin fəaliyyətinin strateji planlaşdırması

- ☐ Verilənlərin, texniki və proqram təminatının, həmçinin, personal və təşkilati tədbirlərin uyğunlaşması
- ☐ İstehsalat sxeminin planlaşdırılması
- ☐ Fəaliyyət istiqamətlərinin planlaşdırılması
- ☒ Xarici parametrlərinin planlaşdırılması
- ☐ İstifadəçilər arasında məlumatların ötürülməsinin təmin edilməsi

592 Korporativ informasiya sistemlərinin əsas təyinatı

- ☐ Verilənlərin, texniki və proqram təminatının, həmçinin, personal və təşkilati tədbirlərin uyğunlaşması
- ☐ İstifadəçilər arasında məlumatların ötürülməsinin təmin edilməsi
- ☐ Qlobal internet şəbəkəsinə məlumatların ötürülməsi
- ☒ Qərarlarının qəbul edilməsi üçün ziddiyyətsiz, strukturlaşdırılmış və dürüst informasiyanın əməli təqdim edilməsi
- ☐ Müəssisənin fəaliyyətinin strateji planlaşdırması

593 Biznes-proses -

- ☐ Müəyyən məsələlərin həlli üçün verilənlər bazası və tətbiqi proqramların idarəetmə sistemləri
- ☐ Müəssisə menecerlərinin fəaliyyəti
- ☐ Şirkət rəhbərliyinin qərarlarının razılaşdırılması prosesi
- ☒ Daxili və xarici əlaqələr terminlərdə ifadə edilən müəssisənin fəaliyyət modeli
- ☐ Verilənlər, texniki və proqram təminatı, eləcə də personal və təşkilati tədbirlər

594 Korporativ informasiya sistemi -

- ☐ Müəyyən məsələlərin həlli üçün verilənlər bazası və tətbiqi proqramların idarəetmə sistemləri
- ☐ İnformasiyanın işlənməsi sistemi və müvafiq təşkilati resurslar
- ☐ İnformasiyanın geniş yayımlı ötürülməsi üçün vasitələrin məcmusu
- ☒ Müəssisə idarəetməsinin avtomatlaşdırılmış vasitələrinin məcmusu
- ☐ Verilənlər, texniki və proqram təminatı, eləcə də personal və təşkilati tədbirlər

595 Paralel neyronlar təqdim edir

- ☐ Öyrədən massivi
- ☐ Sinaptik əlaqələri
- ☐ Çoxlaylı neyron şəbəkəsini
- ☒ Birlaylı neyron şəbəkəsini
- ☐ Əks əlaqələri

596 Paralel neyronlar təqdim edir

- ☐ Öyrədən massivi
- ☐ Sinaptik əlaqələri
- ☐ Çoxlaylı neyron şəbəkəsini
- ☒ Sadə neyron şəbəkəsini
- ☐ Əks əlaqələri

597 Sadə neyron şəbəkəsi təqdim edir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Bioloji sistemdə öyrətmə modelini
- ☐ Ardıcıl neyronları
- ☒ Paralel neyronları
- ☐ Giriş və çıxış vektorları

598 Sadə neyron şəbəkəsi –

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Öyrədiləndir
- ☐ Çoxlaylıdır
- ☒ Birlaylıdır
- ☐ Öyrədilən deyil

599 Giriş və çıxış arasında əlaqəni identifikasiya etmək

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Əvvəlcədən təyin olunub
- ☐ Mümkünsüzdür
- ☒ Çətin deyil
- ☐ Müəyyənləşdirilmişdir

600 giriş vektorlardan ibarətdir

- ☐ Sadə neyron şəbəkəsi
- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Düzgün öyrətmə modeli
- ☒ Öyrədən çoxluq
- ☐ Öyrətmə prosesi

601 Öyrədən çoxluq ibarətdir

- ☐ Bir-birinə kifayət qədər yaxın olan vektorlardan
- ☒ Yalnız giriş vektorlardan
- ☐ Çıxış vektorlardan
- ☐ Giriş və çıxış vektorlardan
- ☐ Əks əlaqələrdən

602 Təlimat qabiliyyəti mümkündür

- ☒ Neyron şəbəkədə
- ☐ Optimallaşdırma alqoritmlərində
- ☐ Proqnozlaşdırma alqoritmlərində

- ☐ Neyronda
- ☐ Bütün cavablar düzdür

603 Neyron şəbəkə iqtidarındadır

- ☐ Yalnız giriş vektorlardan ibarət olmaq
- ☐ Statistik xassələri seçmək
- ☐ Səhvi minimallaşdırmaq
- ☒ Öyrənmək
- ☐ Giriş vektorları təqdim etmək

604 Neyronun modelində əsas elementi seçmək olar

- ☐ 6.0
- ☐ 4.0
- ☐ 2.0
- ☒ 3.0
- ☐ 5.0

605 Neyron modelində 3 əsas elementi seçmək olar: 1.Sinapslar; 2. Summator; 3. Aktivasiya funksiyası; 4. Müvafiq çəki; 5. Giriş siqnallar çoxluğunu

- ☐ 1,2,5
- ☐ 1,4,5
- ☐ 2,3,4
- ☒ 1,2,3
- ☐ 2,4,5

606 Nüvə–

- ☐ Neyronların reaksiyası
- ☐ Hüceyrənin aksonu
- ☐ Uzun dendrit
- ☒ Hüceyrənin gövdəsi
- ☐ Hüceyrənin sonluqları

607 Hüceyrənin gövdəsi –

- ☐ Soma
- ☐ Sinaps
- ☐ Akson
- ☒ Nüvə
- ☐ Sonluqlar

608 Akson –

- ☐ Neyronların reaksiyası
- ☐ Hüceyrənin gövdəsi
- ☐ Hüceyrənin nüvəsi
- ☒ Uzun dendrit
- ☐ Hüceyrənin sonluqları

609 Uzun dendritlər.....adlanır

- ☐ Nüvə
- ☐ Sonluqlar
- ☐ Sinaps
- ☒ Akson
- ☐ Soma

610 Dendrit–

- ☐ Neyronların reaksiyası
- ☐ Hüceyrənin gövdəsi
- ☐ Hüceyrənin nüvəsi
- ☒ Nüvədən ayrılan qısa liflər toplusu
- ☐ Hüceyrənin sonluqları

611 Nüvədən ayrılan qısa liflər toplusu adlanır

- ☐ Soma
- ☐ Sinaps
- ☐ Akson
- ☒ Dendrit
- ☐ Sonluqlar

612 Sinaptik əlaqə təyin edir

- ☐ Neyron şəbəkəsinin reaksiyasını
- ☐ Elektrokimyəvi impulsun bütün neyron şəbəkəsi üzrə ötürülməsini
- ☐ Digər neyrona elektrokimyəvi impulsun ötürülməsi zamanı onun çəkisinin dəyişilməsini
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Bəzi kəmiyyətin xassələrini

613 Nüvə, hüceyrənin gövdəsindən və liflərdən ibarət olan xüsusi hüceyrə adlanır

- ☐ Dendrit və ya akson
- ☐ Elektrokimyəvi impuls
- ☐ Süni neyron
- ☒ Bioloji neyron
- ☐ Sinaptik əlaqə

614 Bioloji neyron –

- ☐ Nüvədən ibarət olan hüceyrənin gövdəsidir
- ☐ Elektrokimyəvi impulsun ötürülmə vasitəsidir
- ☐ İmpulslar vasitəsilə digər hüceyrələrlə bağlı olan xüsusi hüceyrədir
- ☒ Nüvə, hüceyrənin gövdəsindən və liflərdən ibarət olan xüsusi hüceyrədir
- ☐ Bağlılığın yüksək dərəcəsidir

615 Biliklərin natamamlığı, ikimənəvliyi, qeyri-səlisliyi üçün xarakterikdir

- ☐ Ekspert sistemləri
- ☒ Qeyri-müəyyən
- ☐ Biliklərin bircəmi mənbələrindən istifadə edən sistemlər
- ☐ Biliklərin çoxsaylı mənbələrindən istifadə edən sistemlər
- ☐ Determinə olunmuş bilikli sistemlər

616 Struktur biliyin elementar vahidi

- ☐ Verilən
- ☒ Fakt
- ☐ Əminlik əmsalı
- ☐ Obyekt
- ☐ Qiymət

617 İnformasiya məkanının xarakterik xüsusiyyəti:

- ☐ Dolğunluq

- ☐ Amorfluq
- ☒ Strukturluq
- ☐ İnformasiya obyektləri arasında əlaqələrin olması
- ☐ Şəbəkə yanaşma

618 İnformasiya-təhlil sistemi:

- ☐ Arayışlar almaq üçün cihazlar dəsti
- ☒ Aparat, proqram vasitələri, informasiya resursları, metodikaları kompleksi
- ☐ Məlumatların təhlili üçün proqram kompleksi
- ☐ Avtomatlaşdırma sistemlərinin seçim meyarları
- ☐ Maddi axınların idarə olunması

619 İnformasiya anbarına ötürülmə prosesində struktur təqdimat üzrə keyfiyyətin qiymətləndirilməsinin aşağıdakı meyarlarından istifadə edilir

- ☐ Daxili və xarici açarların unikallığı üzrə
- ☒ Verilənlərdə səhvlərin sayından
- ☐ Krossdilli qırılmaya görə
- ☐ Verilənlərin və əlaqələrin tamlığı üzrə
- ☐ Formatların və verilənlərin təqdimatlarının düzgünlüyünə görə

620 İntellektual İS-lərin adi İS-lərdən fərq mövcudluğundadır

- ☐ Qərarqəbulunda dəstək sistemləri
- ☐ İntellektual avtomatlaşdırılmış sistem
- ☒ Biliklər bazası
- ☐ Verilənlər bazası
- ☐ Verilənlər bazası idarəetmə sistemi

621 Bilik vahidi kimi qərar nümunələrini saxlamaq və sorğu üzrə daha çox oxşar olan misalları seçib uyğunlaşdırmaq imkan verən özütəlimli intellektual İS

- ☐ Adaptiv İS
- ☒ Presedentlərə əsaslanan sistem
- ☐ İnformasiya anbarı
- ☐ Predmet oblası modeli
- ☐ Süni intellekt modeli

622 İqtisadçı nöqtəyi nəzərdən göstərici -

- ☐ İqtisadi obyektin xassələrinin keyfiyyət təsviri
- ☒ Obyektin xarakteristikasında iqtisadi kateqoriyanın konkret təzahürü
- ☐ İqtisadi prosesin kəmiyyət xarakteristikası
- ☐ böyük əlamətləri nəzərə almadan kiçik əlamətlər üzrə kodlaşdırılan nomenklaturalar mövqeyi
- ☐ Lokal kodlar

623 Faktorlar qiymətlərinin kombinasiyasından məqsəd dəyişənin qiymətinin asılılığı

- ☐ Birləşdirilmiş göstəricilər dairəsi
- ☒ Qərarlar ağacı
- ☐ İzahat mexanizmi
- ☐ Nəticə mexanizmi
- ☐ İntellektual interfeys

624 İntellektual avtomatlaşdırılmış sistemlərin temp və rejim üzrə fəaliyyət növləri

- ☐ İdarəetmə və pozisiya
- ☒ Statik və dinamik

- ☐ Seçimli
- ☐ Statistik
- ☐ İlkin, təkrar, n-ölçülü

625 Operativ OLAP təmin edir

- ☐ Zəruriyyət olduqda verilənlərin aqreqsiyasını
- ☒ Məlumatların emalı üzrə mürəkkəb əməliyyatların həyata keçirilməsini
- ☐ İnformasiya anbarından məlumatın sürətli çıxarılmasını
- ☐ Reqlament formada təmsil olunan real dünyanın obyektləri barədə məlumatları
- ☐ Lokal kodun tərtib edilməsini

626 Müəyyən problem oblastında praktiki fəaliyyət və professional təcrübə nəticəsində əldə olunmuş və mütəxəssislərə məsələ qoymaq və həll etməyə imkanı verən qanunauyğunluqlar

- ☐ Metabiliklər
- ☐ Verilənlər
- ☐ İnformasiya
- ☐ Metaverilənlər
- ☒ Biliklər

627 İntellektual avtomatlaşdırılmış sistemlərdə verilənlərin çoxölçülü sxemləri

- ☐ Təkər sxemi
- ☐ Bürc sxemi
- ☒ Qar dənəciyi sxemi
- ☐ Ulduz sxemi
- ☐ Damcı sxemi

628 187. Biliklərin əldə edilməsinin passiv kommunikatativ metodları

- ☐ Dialoq
- ☒ "Ucadan düşüncə" protokolu
- ☐ Dəyirmi masa
- ☐ "Beyin şturmu"
- ☐ Ədəbiyyat təhlili

629 Verilənlər:

- ☒ Müəyyən problem oblastında obyektləri, prosesləri, hadisələri və onların xassələrini xarakterizə edən faktlar
- ☐ Hər hansı kontekstdə göstərilən verilənlərdir ki, onar əsasında istifadəçi öz fikrini müəyyən edə bilər
- ☐ Göstəricilərin qarşılıqlı əlaqələr dairəsi
- ☐ Müəyyən problem oblastında praktiki fəaliyyət və professional təcrübə nəticəsində əldə olunmuş və mütəxəssislərə məsələ qoymaq və həll etməyə imkanı verən qanunauyğunluqlar
- ☐ Nisbi göstəricilərin əldə edilməsi

630 – hər hansı kontekstdə göstərilən verilənlərdir ki, onar əsasında istifadəçi öz fikrini müəyyən edə bilər

- ☐ Biliklər
- ☐ Metabiliklər
- ☐ Metaverilənlər
- ☐ Verilənlər
- ☒ İnformasiya

631 Bilik vahidi kimi qərar nümunələrini saxlamaq və sorğu üzrə daha çox oxşar olan misalları seçib uyğunlaşdırmaq imkan verən özütəlimli intellektual İS

- ☐ İdarəetmə komponentləri sistemi

- ☐ Induktiv nəticə sistemi
- ☒ Presendentlərə əsaslanan sistem
- ☐ Neyron şəbəkəsi
- ☐ Təsnifat və kodlaşdırılma sistemi

632 İntellektual avtomatlaşdırılmış sistemlər tətbiq edilir

- ☐ Biznes-planların hazırlanması prosesində
- ☐ Mühəsibat uçotu, ödəniş növləri və s. hesabatların təsnifatlaşdırılması üçün.
- ☐ İcazəsiz və qeyri-kompetent daxil olmalardan məlumatların qorunması
- ☒ Qərar qəbul edilməsi hazırlıqda
- ☐ Müəssisənin maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsində

633 Verilənlərin məzmununun məna pozulması:

- ☐ "Vavilon"
- ☐ Krossdilli qırılma
- ☐ Krossaxın qırılması
- ☒ Kodoqramların qırılması
- ☐ Asinxron qırılma

634 İntellektual verilənlər bazalarla adi bazalar arasında əsas fərq

- ☐ Göstəricilərin qarşılıqlı əlaqələr dairəsi
- ☐ Nisbi göstəricilərin əldə edilməsi
- ☒ Verilənlər bazasında aşkar mövcud olmayan, lakin nəticə kimi orada generasiya edilən sorğu əsasında zəruri informasiyanın əldə edilmə imkanı
- ☐ Birləşdirilmiş göstəricilər dairəsi mövcudluğu
- ☐ Qərarlar ağacı mövcudluğu

635 Biliklər bazasına istifadəçi sorğusunun interpretasiyasını yerinə yetirən və rahat şəkildə cavabı formalaşdıran müraciət proseduru -

- ☐ İzahat mexanizmi
- ☒ İntellektual interfeys
- ☐ Qərarlar ağacı
- ☐ Birləşdirilmiş göstəricilər dairəsi
- ☐ Nəticə mexanizmi

636 Obyektlərin vəziyyətinin dəyişməsindən asılı olaraq obyekt (faktlar) üzərində yerinə yetirilən əməliyyatların əksi

- ☐ Qərarlar ağacı
- ☐ Birləşdirilmiş göstəricilər dairəsi
- ☐ Qanunauyğunluqlar dairəsi
- ☐ Məqsədlər ağacı
- ☒ Davranış modeli

637 İnformasiya -

- ☐ Göstəricilərin qarşılıqlı əlaqələr dairəsi
- ☒ Hər hansı kontekstdə göstərilən verilənlərdir ki, onar əsasında istifadəçi öz fikrini müəyyən edə bilər
- ☐ Müəyyən problem oblastında obyektləri, prosesləri, hadisələri və onların xassələrini xarakterizə edən faktlar
- ☐ Nisbi göstəricilərin əldə edilməsi
- ☐ Müəyyən problem oblastında praktiki fəaliyyət və professional təcrübə nəticəsində əldə olunmuş və mütəxəssislərə məsələ qoymaq və həll etməyə imkanı verən qanunauyğunluqlar

638 İntellektual verilənlər bazalarla adi bazalar arasında əsas fərq

- ☐ Bütün kateqoriyalardan olan istifadəçilərin informasiya ehtiyaclarını nəzərə almaqla müxtəlif informasiyanın sistemləşdirilməsi və onun xassələrinin məzmunu, strukturu, dinamikası, əlaqələrinə görə əks edilməsi
- ☐ İntellektual bilik bazası ilə işləmək üçün istifadəçinin ən azı IQ 95 (intellekt əmsalından)-dən az olmama şərti
- ☒ Verilənlər bazasında aşkar mövcud olmayan, lakin nəticə kimi orada generasiya edilən sorğu əsasında zəruri informasiyanın əldə edilmə imkanı
- ☐ İstifadəçi ilə qarşılıqlı fəaliyyəti asanlaşdırmaq üçün "intellektual" interfeysin olması
- ☐ Sorğu yaratmaq üçün koqntiv qrafika istifadəçisi ilə qarşılıqlı fəaliyyətdə dəstək

639 İstifadəçi sorğusunun interpretasiyasını yerinə yetirən və cavabı onun üçün rahat şəkildə prosedur -

- ☐ Nəticə mexanizmi
- ☒ İntellektual interfeys
- ☐ İstifadəçi və ƏS interfeysi
- ☐ Bilik almaq mexanizmi
- ☐ İzahat mexanizmi

640 APL proqramlaşdırma dili..... simvollarından istifadə edir

- ☐ Riyazi
- ☐ Əlavə fonetik
- ☐ Diakritik
- ☐ Yunan və kopt
- ☒ Yunan

641 APL proqramlaşdırma dili –

- ☐ İşlənən əməliyyatların aparılması dilidir
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Başqa dillərlə müqayisədə zərif dildir
- ☐ Riyazi cəhətdən təyin olunmuş proqramlaşdırma dilidir
- ☐ Çoxölçülü dəyişənlər dilidir

642 APL –in ilk praktiki realizasiyası bu kompaniyada baş vermişdir

- ☐ LINUX
- ☐ Apple
- ☐ Microsoft
- ☒ IBM
- ☐ UNIX

643 1962 ildə Ken Ayveron kitabını

- ☐ “Millətlərin varlığı”
- ☐ “Fast Analysis of Shared Multidimensional Information”
- ☐ “Providing OLAP”
- ☒ “A Programming Language”
- ☐ “An IT mandate. Technical report”

644 Ken Ayveron “Proqramlaşdırma dili – APL” kitabını ildə nəşr etmişdir

- ☐ 1975.0
- ☐ 1980.0
- ☐ 1969.0
- ☒ 1962.0
- ☐ 1993.0

645 Çoxölçülü massivlərdə verilənlərin işlənilməsi ildən başlamışdır

- ☒ 1962.0
- ☐ 1993.0

- ☐ 1980.0
- ☐ 1969.0
- ☐ 1975.0

646 Şərti planlaşdırma –

- ☐ İnsan düşüncəsinin modelləşdirilməsidir
- ☐ Verilənlərin optimallaşdırılmasıdır
- ☐ Verilənlərin proqnozlaşdırılmasıdır
- ☒ “Əgər – onda” tipli təhlildir
- ☐ Hiperkubların təyini

647 Hiperkubun ölçmələri xarakter daşıya bilər

- ☐ Analitik
- ☐ İyerarxik
- ☐ Mürəkkəb
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Nisbi

648 Hiperkubun doldurulması ilə aparıla bilər

- ☐ Optimal verilənlər
- ☐ Əməliyyat sistemlərinin proqnozlaşdırılan verilənləri
- ☐ Əməliyyat sistemlərinin real verilənləri
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Tarixi verilənlər

649 Müəssisənin fəaliyyətinə təsir edən faktorlar

- ☐ Coğrafiya
- ☐ Məhsul
- ☐ Zaman
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Müəssisə bölmələri

650 OLAP əsasında ideyası vardır

- ☐ Riyazi cəhətdən təyin olunmuş proqramlaşdırma dilinin yaradılması
- ☐ Müəssisə fəaliyyətinin göstəricilərinin dəqiq ölçülərinin əldə edilməsi
- ☐ Biliklər və metabiliklər bazası
- ☒ Verilənlərin çoxölçülü modeli
- ☐ Əməliyyat sistemlərinin real verilənləri

651 OLAP birmənalı adıdır

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Verilənlərin relyasiya bazasının
- ☐ Konkret məhsulun
- ☒ Tam texnologiyanın
- ☐ Biliklər və metabiliklər bazasının

652 Verilənlərin çoxölçülü konseptual təqdim edilməsi –

- ☐ Verilənlərin tranzaksiya işlənilməsidir
- ☐ “Analytical processing”dir
- ☐ “Fast Analysis of Shared Multidimensional Information”ın tələbidir
- ☒ OLAPın başlıca tələbidir
- ☐ Həllərin işlənilməsinin sürətləndirilməsidir

653 OLAPın başlıca tələbi –

- ☐ İxtiyari informasiyaya müraciət imkanı
- ☐ İxtiyari məntiq və statistik təhlil imkanı
- ☐ Mənasib müddətə istifadəçiyə təhlil nəticələrinin verilməsi
- ☒ Verilənlərin çoxölçülü konseptual təqdim edilməsi
- ☐ Çoxistifadəçi daxilolma imkanı

654 E. Kodd müəllifidir

- ☐ “Multidimensional Information”ın
- ☐ Qeyri-səlis çoxluqlar və qeyri-səlis məntiqin
- ☐ Data Mining konsepsiyasının
- ☒ Verilənlərin relyasiya modelinin və OLAP konsepsiyasının
- ☐ Bütün cavablar düzdür

655 Relyasiya modelinin müəllifi

- ☐ R. Reyqan
- ☐ A. Smit
- ☐ M. Kastels
- ☒ E. Kodd
- ☐ Q. Uells

656 OLAP konsepsiyası tərəfdən təsvir edilmişdir

- ☐ R. Reyqan
- ☐ A. Smit
- ☐ M. Kastels
- ☒ E. Kodd
- ☐ Q. Uells

657 OLAP konsepsiyası ildə təsvir edilmişdir

- ☐ 1989.0
- ☐ 1992.0
- ☐ 1990.0
- ☒ 1993.0
- ☐ 1994.0

658 Genetik alqoritm

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Hazır ifadələr məcmusuna ixtiyari ifadənin daxil olmasının yoxlanılması
- ☐ Müəyyən strukturda informasiyanın axtarışını və saxlanılmasını təmin edən proqram vasitələri məcmusu
- ☒ Təbiətdə müşahidə olunan evolyusuya prosesinin təşkili
- ☐ Qərar qaydalarının formalaşması üçün misal və kontrmisallar məcmusu

659 Zirvə və qövs köməyilə təsvir edilən modeladlanır:

- ☐ Neyron şəbəkəsi
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☐ Produksion model
- ☒ Freym modeli
- ☐ Məntiqi model

660 Ayır-ayrı çərçivələr əsasında qurulan modeladlanır:

- ☐ Neyron şəbəkəsi

- ☐ Semantik şəbəkə
- ☐ Produksion model
- ☒ Freym modeli
- ☐ Məntiqi model

661 ƏGƏR-ONDA formasında strukturlaşdırılan qaydalar əsasında model.....adlanır:

- ☐ Neyron şəbəkəsi
- ☐ Freym modeli
- ☐ Semantik şəbəkə
- ☒ Produksion model
- ☐ Məntiqi model

662 "Qara qutu" kibernetikası əsasında yönəldilmiş prinsipi durur:

- ☐ Bütün cavablar doğrudur
- ☐ İnsan beyninə strukturuna bənzər strukturların aparat modelləşdirməsinə
- ☐ Hesablama planının hazırlanması məsələlərinin həlli üçün xüsusi dilin işlənilməsinə
- ☒ İntellektual məsələlərin həlli alqoritmlərinin axtarışına
- ☐ İnsan beyinə xas olmayan strukturların aparat modelləşdirməsinə

663 yönəlməmiş prinsip neyrokibernetikanın əsasında durur:

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Hesablama planının hazırlanması məsələlərinin həlli üçün xüsusi dillərin işlənilməsi
- ☐ İntellektual məsələlərin həlli alqoritmlərinin axtarışı
- ☒ İnsan beyninə strukturunu ilə eyni olan strukturların aparat modelləşdirilməsi
- ☐ İnsan beyinə zidd olan strukturların aparat modelləşdirilməsi

664 Neyrokibernetika elementlərin yaradılması vəadlanan sistemlərə birləşməsi istiqamətinə yönəlib:

- ☐ "Qara qutu" kibernetikası
- ☐ Neyrodinamika
- ☐ Kibernetika
- ☐ Neyrokibernetika
- ☒ Neyron şəbəkə

665 İntellektual məsələlərin həlli alqoritminin axtarışına yönəlməmiş süni intellekt istiqaməti:

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ Kibernetika
- ☐ Neyrokibernetika
- ☒ "Qara qutu" kibernetikası
- ☐ Neyrodinamika

666 İnsan beyni strukturuna bənzər strukturların aparat modelləşdirməsinə yönəlməmiş Süni intellekt istiqaməti :

- ☐ Neyron şəbəkə
- ☐ "Qara qutu" kibernetikası
- ☐ Kibernetika
- ☒ Neyrokibernetika
- ☐ Neyrodinamika

667 Süni intellekt sahəsində ilk tədqiqatlar ilə bağlıdır

- ☐ Deduktiv metodlar
- ☐ Produksion metodlar

- ☐ Alqoritmik metodlar
- ☒ Evristik metodlar
- ☐ Rezulyusiya metodları

668 Mövcud faktlar əsasında obyektlər arasında əlaqələr qurmaq üçün istifadə edilir

- ☐ Produksiyaladan
- ☐ Prosedurlardan
- ☐ Faktlardan
- ☒ Qaydalardan
- ☐ Sorğulardan

669 Obyektlər arasında konkret nisbətənin müəyyən olunmasının təsdiqi

- ☐ Produksiyalar
- ☐ Qayda
- ☐ Prosedur
- ☒ Fakt
- ☐ Sorğu

670 ERP-sistemin üstünlüyü: Təşkilatları bölmələri arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın və səmərəliliyinin təkmilləşdirilməsi

- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☒ Qarşılıqlı fəaliyyət və əməkdaşlıq prosedurların yaradılması nəticəsində hər bölmə vaxtında və tam həcmdə bütün zəruri vürilənləri əldə edir
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir

671 ERP-sistemin üstünlüyü: müəssisənin təşkilatı bütövlüyünün formalaşdırılması

- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☒ ERP-sistemlər bir-birindən uzaqlaşdırılmış filialların birləşdirilməsinə imkan verir
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir

672 ERP-sistemin üstünlüyü: planlaşdırma və nəzarət məsələlərin həlli üçün sinxron daxil olma imkanı

- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☒ İnformasiya eyni zamanda bir neçə istifadəçi tərəfindən işlənə bilər
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir

673 ERP-sistemin üstünlüyü: verilənlər bazasına real zamanda daxil olma imkanı

- ☐ İnformasiya eyni zamanda bir neçə istifadəçi tərəfindən işlənə bilər
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☒ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir

674 ERP-sistemin üstünlüyü: informasiya disbalansının aradan götürülməsi

- ☐ İnformasiya eyni zamanda bir neçə istifadəçi tərəfindən işlənilə bilər
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☒ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir
- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir

675 ERP-sistemin üstünlüyü: ən yaxşı metodologiyaların işlənilməsi

- ☐ İnformasiya eyni zamanda bir neçə istifadəçi tərəfindən işlənilə bilər
- ☒ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☐ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir
- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir

676 ERP-sistemin üstünlüyü: müəssisənin fəaliyyətinin bütün aspektlərinin inteqrə edilməsi:

- ☐ İnformasiya eyni zamanda bir neçə istifadəçi tərəfindən işlənilə bilər
- ☐ ERP-sistemin vahid verilənlər bazası sistemin daxilində informasiya ziddiyyətlərinin mövcudluq imkanını istisna edir
- ☐ ERP-sistemin tətbiqi müəssisə üçün biznes-proseslərin müasir metodlarının xidmətindən istifadə etmək imkanını verir
- ☒ Ayrı-ayrı əlavələr vahid sistem çərçivəsində birləşdirilə bilər
- ☐ Verilənlərin bazaya yerləşdirilməsi bilavasitə mənbədən irəli gəlir

677 ERP-sistemlər bazarı onun iki əsas sektorlarının inkişafından asılıdır

- ☒ Əlaqələr və informasiya texnologiyaları
- ☐ Əlaqələr və kommunikasiyalar
- ☐ Ardıcılıq və kommunikasiyalar
- ☐ Münasibət və əlaqələr
- ☐ Verilənlər bazaları və kompüter şəbəkələri

678 Rusiya ERP-sistemlərinin nümunələri

- ☐ Kx3
- ☐ BOSS
- ☐ Galaktika
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ MAQNAT

679 Qərb ERP-sistemlərinin nümunələri

- ☐ TRITON
- ☐ Oracle Applications
- ☐ R/3 korporasiyalar SAP AG
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ MANMAN/X

680 ERP-sistemin seçilməsi zamanı meyarlar

- ☐ Adaptasiya
- ☐ Miqyaslama
- ☐ İnteqrə edilmə qabiliyyəti
- ☒ Bütün cavablar düzdür

☐ Açıqlıq

681 ERP-sistemin seçilməsi zamanı meyarlar

- ☐ Çeviklik
- ☐ Keyfiyyət
- ☐ Qiymət
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Funksionalıq

682 Müəssisənin fəaliyyətinin bütün sahələrinin optimallaşdırılması

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ ERP-sistemin məsələsidir
- ☐ ERP-sistemin əsas təyinatıdır
- ☒ ERP-sistemin məqsədidir
- ☐ ERP-sistemin ideyasıdır

683 Müəssisələrin rəqabət gücünün artırılması

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ ERP-sistemin məsələsidir
- ☐ ERP-sistemin məqsədidir
- ☒ ERP-sistemin əsas təyinatıdır
- ☐ ERP-sistemin ideyasıdır

684 ERP-sistemin məqsədi

- ☐ Maliyyə vəsaitlərinin planlaşdırılması
- ☐ Müəssisənin resurslarının planlaşdırılması
- ☐ Müəssisələrin rəqabət gücünün artırılması
- ☒ Müəssisənin fəaliyyətinin bütün sahələrinin optimallaşdırılması
- ☐ Güc resurslarının artırılması

685 ERP-sistemin əsas təyinatı:

- ☐ Maliyyə vəsaitlərinin planlaşdırılması
- ☐ Müəssisənin resurslarının planlaşdırılması
- ☐ Müəssisənin fəaliyyətinin bütün sahələrinin optimallaşdırılması
- ☒ Müəssisələrin rəqabət gücünün artırılması
- ☐ Güc resurslarının artırılması

686 Vahid informasiya mühitini yaratmağa imkan verir

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ OLAP
- ☐ Data Mining
- ☒ ERP-sistem
- ☐ VBIS

687 ERP-sistem yaratmağa imkan verir

- ☐ Vahid verilənlər bazasını
- ☐ OLAP
- ☐ Data Mining
- ☒ Vahid informasiya mühitini
- ☐ VBIS

688 Müəssisə resurslarının planlaşdırılması adlanır

- ☐ Bütün cavablar düzdür
- ☐ OLAP
- ☐ Data Mining
- ☒ ERP
- ☐ СУБД

689 ERP –

- ☐ Müəssisə fəaliyyətinin bütün sahələrinin avtomatlaşdırılmasıdır
- ☐ İntegrə edilmiş əlavələr kompleksidir
- ☒ Bütün cavablar düzdür
- ☐ Müəssisə resurslarının planlaşdırılmasıdır
- ☐ Avtomatlaşdırılmış sistemdir